

Les Corts i la Generalitat de Catalunya durant el regnat de Martí l'Humà*

Maria Teresa FERRER I MALLOL
Institut d'Estudis Catalans

Durant el regnat de Martí l'Humà foren celebrats dos parlaments de Catalunya a Barcelona, els anys 1396 i 1397; un parlament de totes les ciutats marítimes dels estats de la Corona, el 1400 a Tortosa; un altre de similar el 1406, també a Tortosa, però del qual no es conserven les conclusions, i unes Corts de Catalunya, convocades el 1405 a Perpinyà, que s'iniciaren finalment el 1406 en aquesta vila i que s'allargaren per les absències del monarca i pel desacord dels braços fins a la mort del rei el 1410.

La mort sobtada i inesperada del rei Joan I el 19 de maig de 1396, mentre caçava als boscos de Foixà, prop de Torroella de Montgrí, sense fills mascles, no havia de suposar, en principi, un problema successori, perquè les disposicions testamentàries del rei Pere el Cerimoniós assenyalaven com a successor l'infant Martí, si el primogènit Joan moria sense fills, i les del mateix rei Joan I coincidien en aquesta mateixa designació. A més, l'infant Martí havia ocupat la governació general durant el regnat del seu germà, càrrec que requeia normalment en el primogènit. Però, si no hagués estat per la determinació dels consellers de Barcelona i d'algunes personalitats, que reconegueren immediatament l'infant Martí com a rei i la seva esposa com a reina, s'hauria obert un període d'incertesa perillós. L'absència del nou rei a Sicília complicava la situació, bé que la reina fou prou intel·ligent per a aturar les pretensions manipuladores del seu parent el papa Benet XIII, que volia arbitrar la successió de Joan I.¹

A partir del 21 de maig, data del reconeixement de l'infant Martí com a rei, començà a organitzar-se el consell de la reina Maria, format en els primers moments per molt pocs membres, entre els quals l'arquebisbe de Tarragona i el noble Bernat Galceran de Pinós, però que s'anà ampliant a mesu-

* Aquest treball ha estat realitzat amb un projecte de recerca finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació: «La Corona d'Aragó a la Mediterrània tardomedieval. Interculturalitat, mediació, integració i transferències culturals», HAR2010-16361.

1. Cf. més detalladament aquest intent d'intervenció a «Martí l'Humà (1396-1410). El darrer rei de la dinastia barcelonina», en aquest mateix volum. D'altra banda, resumeixo el que ja he dit a Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Els dos parlaments de Catalunya durant el període 1396-1397», *Revista de Dret Històric Català*, núm. 9 (2009 [2011]), p. 43-60. Per a l'inici del regnat, vegeu Maria Teresa FERRER I MALLOL, «La sucesión de Juan I de Aragón por Martín I y la invasión del conde de Foix. La participación de Barcelona en la defensa de Cataluña (1396-1397)», a M. Isabel del VAL i Pascual MARTÍNEZ (dir.), *Castilla y el mundo feudal: Homenaje al profesor Julio Valdeón*, Valladolid, Junta de Castilla y León i Universidad de Valladolid, 2009, p. 381-396, <<http://hdl.handle.net/10261/24611>>, i també Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El rapto de un embajador. Las embajadas a Navarra e Inglaterra de Ramon de Blanes en 1396 y la sucesión de Juan I de Aragón», a Eloísa Ramírez VAQUERO i ROSER SALICRÚ i LLUCH (coord.), *Cataluña y Navarra en la Baja Edad Media*, Pamplona, Universidad Pública de Navarra, 2010, p. 111-137, <<http://hdl.handle.net/10261/26352>>.

ra que passaven els dies. El consell de la reina hagué de resoldre els problemes més urgents que es presentaren: l'al·legació de la reina Violant d'estar embarassada, les pretensions a la Corona del comte Mateu de Foix, casat amb la infanta Joana, la filla gran de Joan I i Mata d'Armanyac, el procés contra els antics consellers i domèstics de Joan I, les primeres mesures per a enviar diners al rei Martí a Sicília, l'organització de la Casa Reial i del Govern, especialment en els aspectes administratiu i judicial, i els preparatius per a la defensa del país davant l'amenaça d'una invasió per part del comte de Foix.

EL PARLAMENT DE CATALUNYA DE 1396

Les primeres mesures defensives preses pel consell de la reina eren importants, però els preparatius decisius per a la guerra no podien fer-se sinó a través de la convocatòria de Corts o d'un parlament; la reina i els seus consellers escolliren convocar un parlament, que era més fàcil de reunir en absència del rei. Tradicionalment, els estaments exigien la presència personal del rei a les Corts; no més en casos excepcionals el monarca podia habilitar la reina o el primogènit per a presidir-les. A més, els estaments eren contraris a la convocatòria de Corts per a finalitats específiques, com era el cas el 1396, en què el motiu de la convocatòria d'una assemblea era el d'organitzar la defensa de Catalunya, amenaçada per la invasió de les tropes coalitzades dels comtes de Foix, d'Armanyac i de l'Illa i altres magnats i barons, segons deia la justificació de la convocatòria, inserida abans de la còpia de les cartes de convocatòria.²

La composició d'un parlament era similar a la de les Corts, però els assistents actuaven a títol individual, no podien donar l'assentiment a lleis paccionades i l'assistència no era obligatòria. El procediment també era similar, bé que més simplificat. No s'hi votava un donatiu, però els braços podien acordar fer un servei pecuniari al rei.

El Parlament es reuní entre el 26 de juny i el 5 de juliol, en què fou llicenciat per la reina, bé que posteriorment els membres foren convocats encara per a aprovar poders per als diputats del General o Generalitat de Catalunya. El primer dia, la reina féu la seva proposició a cadascun dels estaments per separat, a la sala dita dels Cavalls del palau reginal, i els exposà breument la situació: els comtes de Foix i d'Armanyac i altres barons reunien una gran quantitat de tropes per a envair i devastar Catalunya i altres regnes de la Corona, per la qual cosa era necessari que el rei pogués tornar i que mentrestant la terra pogués defensar-se. Els demanà que l'aconsellessin i que li donessin l'ajuda necessària per a preservar els regnes de qualsevol atac i fins i tot passar a l'ofensiva per a castigar els invasors com mereixien.

El 27 de juny es reuniren els membres presents de cada estament: dotze del braç eclesiàstic, quaranta-un del braç militar, setze síndics de ciutats i viles, dos diputats del General i Bernat Miquel, que era el regent de la Cancelleria de la reina. Sembla que la reunió fou conjunta, per tal d'escollir divuit persones que havien de fer de tractadors: pel braç eclesiàstic, dos pels bisbes, tres pels capítols i un pels ordes religiosos, sis en total; els sis de la noblesa es distribuïren en dos representants de magnats i nobles i quatre pels cavallers i homes de paratge; tres foren escollits per les ciutats reials, i tres més per les viles reials.

Els tractadors es reuniren cada dia al palau una hora al matí i una altra hora a la tarda. El 27 de juny ja acordaren enviar dues galeres a Sicília amb una ambaixada al rei formada per un prelat, un

2. El Parlament fou publicat a *Cortes de los antiguos reinos de Aragón y de Valencia y Principado de Cataluña: Cortes de Cataluña*, vol. iv, Madrid, Real Academia de la Historia, 1896-1922, p. 254-300.

baró, dos cavallers, un representant de ciutats i un de viles reials; les galeres només portarien banderes del comtat de Barcelona, és a dir, barres grogues i vermelles.³ S'acordà també soldejar tres-cents bacinets, tres-cents pillards i cent ballesters a cavall, que haurien d'ésser enviats a la frontera. Per a pagar-los, calia manllevar 35.000 florins. Pels acords del Consell de Cent de Barcelona sabem que els diners havien d'ésser avançats per Barcelona i Perpinyà mitjançant la venda de censals morts, les pensions dels quals serien pagades pels diputats del General de Catalunya.

El dia 28 del mateix mes els tractadors acordaven esmerçar cinquanta mil florins més, que havien d'ésser aportats pel General de Catalunya, en soldada de més tropes: set-cents bacinets, set-cents pillards i quatre-cents ballesters a cavall, amb la qual cosa es complia l'acord de soldejar mil pillards, mil bacinets i cinc-cents ballesters a cavall per a assegurar la defensa de Catalunya.

S'acordà, a més, elegir alguns membres que, juntament amb els diputats, s'ocupessin de manllevar 150.000 florins en el pagament d'aquestes tropes per tres mesos; en aquesta quantitat quedaven compresos els 35.000 votats abans per assolir tres-cents bacinets, tres-cents pillards i cent ballesters i els deu mil destinats a dues galeres que havien d'enviar-se al rei, a Sicília. Aquesta suma, segons ens informa un acord del Consell de Cent de Barcelona, havia d'ésser avançada per les ciutats reials, que l'havien d'aconseguir pel mateix procediment que els 35.000 que acabem d'esmentar i quedaria en dipòsit en poder de les ciutats, que l'aportarien quan fos necessari gastar-la. A Barcelona, li corresponia aportar cinquanta mil florins d'aquesta quantitat.

El 30 de juny els membres del Parlament aprovaren, firmaren i juraren els acords assolits pels tractadors i els qui no havien estat presents aquell dia els juraren més tard, mentre que els qui representaven algú presentaren els documents acreditatius, ja que assumien un compromís important. El primer de juliol es decidí que dos barcelonins, Guillem Pujades i Pere Sabadia, s'ocupessin de la preparació de les dues galeres que havien d'ésser enviades a Sicília i també foren escollides sis persones que tindrien poders per a manllevar fins a 150.000 florins i pagar les tropes amb aquests diners, tropes que ells mateixos podrien escollir; foren elegits Joan Morells, prior de Tarragona, i misser Pere Despujol pel braç eclesiàstic; pel braç nobiliari ho foren Arnau de Cervelló pels magnats, nobles i barons, mentre que Guillem de Cartellà ho era pels cavallers i homes de paratge; per les ciutats i viles reials foren escollits Ramon Desplà, de Barcelona, i Pere Redon, burgès de Perpinyà. En previsió que algunes d'aquestes persones patissin algun impediment que no els permetés actuar en la comissió, s'acordà que la resta de membres i els diputats podien nomenar un substitut. Igualment foren elegides les persones que havien d'acudir com a ambaixadores de Catalunya prop del rei Martí, a Sicília, amb les dues galeres citades abans, dos per cada estament. Finalment, el 5 de juliol, la reina llicencià el Parlament o Consell, com també era anomenat, perquè ja s'havia complert l'objectiu, bé que disposà que els qui encara no haguessin presentat llurs poders, si representaven alguna ciutat o vila, nobles o eclesiàstics, monestirs, etc., ho fessin, cosa que ocupà alguns dies més.

Malgrat que la reina hagués llicenciat el Parlament, els seus membres foren convocats novament el 14 de juliol perquè aprovessin que el General de Catalunya donés seguretat a les ciutats i viles que avançarien quaranta mil florins que serien lliurats al rei Martí perquè pogués tornar als seus regnes; com a penyora d'aquest préstec, la reina lliuraria les relíquies, joies i robes que havien pertangut al rei

3. Notem que s'assenyala clarament que les barres grogues i vermelles eren del comtat de Barcelona. En principi, els escollits per a l'ambaixada foren: el bisbe de Tortosa, un dels fills grans del comte de Cardona o Roger de Montcada pels barons i nobles, Francesc Sagarriga i Manuel de Rajadell pels cavallers i homes de paratge, i per les ciutats i viles reials, Ramon Savall de Barcelona i Ermengol Grimau, burgès de Perpinyà.

Joan I, a més de la vila de Montblanc. El rei Martí, abans de rebre aquests diners, s'havia de comprometre a tornar als seus regnes i a no recobrar les penyores fins que hagués reintegrat a la Generalitat aquella quantitat amb els interessos. L'acord d'aquesta reunió es troba en el procés del Parlament, però ignorem si es considerava encara com a integrant del Parlament o bé com a consell ampliat de la reina, perquè en diverses ocasions el Parlament és designat com a consell. Hi ha encara acords sobre afers menors: l'aclariment que les despeses a fer per les ambaixades a França, Castella, Navarra i Aragó també entraven en el concepte de defensa de Catalunya i havien d'ésser pagades amb els diners destinats a la defensa; a més, decidiren que dues persones revisessin els comptes i contractes de Julià Garrius, tresorer de Joan I; finalment, el primer d'agost els membres del Parlament que encara romanién a Barcelona autoritzaren pagar sis-cents florins a la galera de Bertran Llança perquè anés a Sicília, prop del rei, acompanyant les dues galeres que Catalunya hi trametia, i rescindiren el viatge que havia de fer un lleny, que havia de portar pa per a elles. Aquesta fou la darrera activitat del Parlament en la seva primera fase.

EL PARLAMENT DE CATALUNYA DE 1396-1397

Un altre parlament a Barcelona fou convocat per la reina Maria el 8 de novembre de 1396, per a començar el 25 del mateix mes; amb una gran urgència, doncs. Les tropes del comte de Foix eren llavors al Pallars i a la conca d'Orcau on, segons deia la reina en la carta de convocació, havien pres i ocupat viles i castells, homes, dones i infants, tota mena de béns, bestiar, robes, etc. i robaven i destruïen tot el que podien. Calien més recursos per a continuar la guerra de defensa del país.⁴

El 27 de novembre s'inicià el Parlament amb la proposició de la reina, recitada aquesta vegada pel regent de la Cancelleria Bernat Miquel, que la llegí per ella. La proposició deia el que sabien tots: que el comte i la comtessa de Foix havien envaït Catalunya amb un gran nombre de gent d'armes, afirmant que els regnes pertanyien a la comtessa, que havien combatut i pres llocs, viles i castells i que calia expulsar-los aviat, ja que, si es feia la pau entre França i Anglaterra, les tropes que quedarien lliures també envairien els regnes per a robar i destruir i seria molt difícil rebutjar-les llavors; els demanà, doncs, ajuda per a combatre aquestes tropes. El bisbe de Barcelona respongué pel braç eclesiàstic assegurant que farien tot allò que fos possible per defensar els regnes i terres del rei i preservar els monarques d'infàmia; la resposta del braç de magnats, barons i nobles fou feta per Bernat de Cabrera, mentre que Guillem de Cartellà la feia pels cavallers i els gentils homes de Catalunya, escenificant la divisió del braç noble en dos: un per a l'alta noblesa i un altre per a la baixa noblesa; finalment, un dels síndics de Barcelona, Macià Castelló, que n'era conseller, féu la resposta per les ciutats i viles reials.

Immediatament, aquest quart braç es convertí en motiu de discussió del Parlament, juntament amb el nombre de síndics de Barcelona, que els nobles consideraven excessiu. Els nobles defensaren la divisió en dos braços com a aprovada pel rei Joan I i també ho feren els cavallers, que asseguraren que Joan I fins i tot els havia concedit un segell i facultat per a reunir-se. Els altres braços continuaren dient, però, que no acceptaven la divisió en dos braços del braç militar, ja que devien pensar que trencaria l'equilibri de les Corts i parlaments en favor de la noblesa.⁵

4. Fou publicat a *Cortes...*, vol. IV, p. 301-367.

5. Cf., sobre el quart braç, Francisco Luis PACHECO, «No y ha bras, no y ha bras, que bones sentencies ni ha». Las Cortes catalanas y el problema del cuarto brazo», *Initium*, núm. 7 (2002), p. 99-138.

La paralització del Parlament i el fet que l'enemic ja hagués sortit dels regnes portaren la reina, el 26 de gener, a prorrogar-lo fins al mes de març, quan esperava que el rei ja hauria tornat. Entre els darrers acords figuraven el de pagar els porters i escrivans que havien servit durant el Parlament i el de manar als diputats que revisessin els comptes de la vila de Puigcerdà, que es queixava que havia hagut de mantenir i fornir castells.

No se sap que aquest parlament fos reprès, cosa comprensible atesa la falta de concòrdia que hi havia regnat. Amb prou feines hi havia hagut tres dies de reunió normal amb tots els braços; per tant, el Parlament havia tingut dificultats per a portar a terme una tasca positiva i havia passat el temps en reunions inútils, i malgrat que havia estat més temps reunit que en l'etapa anterior, prengué ben pocs acords importants. En conclusió, podem dir que hi havia hagut dues causes d'aquesta discòrdia. D'una banda, la prepotència de la ciutat de Barcelona, que no volgué afluïxar en la qüestió del nombre de síndics, una discussió de prestigi i protocol, que també era una qüestió de poder i d'influència.⁶ De l'altra banda, l'obstinació de la noblesa a imposar la divisió en dos braços havia estat l'altra causa del bloqueig del Parlament. La qüestió de la divisió del braç militar estava destinada encara a arrossegar-se durant la Cort de Catalunya convocada per Martí l'Humà el 1405, com veurem.

EL PARLAMENT DE CIUTATS MARÍTIMES DE 1400

L'estat de guerra permanent a Sardenya durant la segona meitat del segle XIV provocà despeses de defensa que ni Pere el Cerimoniós, ni Joan I ni tampoc Martí I no pogueren atendre a causa de la ruïna de les finances reials, seqüela de les guerres del regnat de Pere el Cerimoniós. Per aquest motiu, els oficials reials a Sardenya, que tenien la responsabilitat de conservar sota l'obediència reial les ciutats i els llocs que els estaven encomanats, recorregueren a dos recursos per a defensar l'illa, pagar els soldats i avituallar-la: d'una banda, la protecció dels corsaris, que a canvi de l'acolliment col·laboraven en la defensa, i de l'altra, el desviament dels vaixells mercants per a confiscar i vendre el seu carregament per necessitat de guerra, bé que els perjudicats rebien un debitori perquè reclamessin el pagament al rei.

Aquesta situació provocava grans perjudicis al comerç i a la navegació de catalans, valencians o mallorquins, que sofrien robatoris o confiscacions a Sardenya o bé represàlies decretades per altres països que també resultaven perjudicats. Les protestes al rei eren inútils perquè el monarca no podia exigir als oficials de Sardenya que complissin els seus manaments si no els proporcionava els diners necessaris per a la defensa. Sorgí així la idea de convocar un Parlament per tal que els representants de les ciutats marítimes de la Corona deliberessin sobre aquesta qüestió. Entre 1398 i 1399, totes les ciutats i viles marítimes havien donat la conformitat a portar a terme la reunió. Finalment, el primer de novembre de 1399, el rei Martí l'autoritza oficialment i donà poders a Barcelona i a València perquè convoquessin les altres ciutats i viles marítimes «insignes» (Perpinyà, Tarragona, Tortosa i Mallorca) a un parlament que tractaria de la defensa marítima. El lloc designat per a celebrar-lo fou Tortosa, perquè el rei devia pensar que hi podria acudir més fàcilment quan s'haguessin acabat les Corts d'Aragó, que llavors el retenien a Saragossa.⁷

6. Barcelona volia assegurar la seva influència en el govern del país després d'aconseguir fer ficar a la presó els consellers de Joan I: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Una època tranquil·la en el govern de Barcelona: el regnat de Martí l'Humà (1396-1410)», a Manuel ROVIRA I SOLÀ i Sebastià RIERA I VIADER (cur.), *VI Congrés d'Història de Barcelona: El temps del Consell de Cent*, vol. 1, *L'emergència del municipi, segles XIII-XIV*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona 2001, col·l. «Quaderns d'Història», núm. 4-5, p. 165-182, <<http://hdl.handle.net/10261/21720>>.

7. He estudiat les causes i la convocatòria d'aquest parlament a Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Barcelona i la política

El Parlament començà la seva tasca els primers dies de febrer de 1400. Hi participaren deu síndics: dos per cadascuna de les ciutats de Barcelona, València i Tortosa, tres per Mallorca perquè representaven tota l'illa, i un per Perpinyà. Aquests síndics devien ésser els membres amb veu i vot, però és probable que n'hi assistissin d'altres llocs com a observadors o consultors; així, per exemple, hi havien estat convocats els de Tarragona i possiblement d'altres viles marítimes menors. El Parlament tingué dues etapes, una a Tortosa, des de la primeria de febrer del 1400 fins al mes de maig del mateix any, i una altra a Barcelona, on els síndics negociaren amb el rei des de maig o juny fins a setembre.

El Parlament de Tortosa s'obrí amb la proposició redactada pels síndics de les ciutats marítimes «insignes» catalanes sobre la situació crítica del comerç a causa de la inseguretad del mar. Malgrat que el tema central del Parlament fou la defensa marítima, era tan complex que comportà la ingerència dels síndics en el govern de Sardenya (ja que culpaven els oficials reials d'aquella situació); tingué, doncs, una gran transcendència i significà un avenç notable del poder polític de les ciutats.

En efecte, dels quaranta-tres capítols aprovats pel Parlament, dotze eren dedicats a reformes governatives i administratives a Sardenya, aprofitant que el rei necessitava una subvenció per a l'illa. Els síndics de les ciutats exigiren reformes que garantissin l'eficàcia de llur esforç per tal d'assegurar-hi el domini català: reducció de les dues governacions i de les dues batllies a una de sola, control de tots els oficials, designació de reformadors que inspeccionessin l'actuació dels oficials, etcètera.

Uns altres tretze capítols eren dedicats a la defensa marítima: prohibició que els oficials de Sardenya, però també de València, Mallorca i Catalunya, acollissin corsaris, prohibició extensiva a eclesiàstics i nobles que tinguessin jurisdicció en llocs marítimes, disposicions contra els compradors de béns robats, organització d'estols de defensa marítima pagats amb un impost nou, el dret del pariatge, i delegació a uns «defenedors de la mercaderia» de l'organització dels estols i de la defensa marítima.

Cinc capítols més foren destinats al subsidi que les ciutats concedien per a la defensa de Sardenya: dues tercers parts dels 25.000 florins anuals necessaris per a mantenir les places catalanes, mentre que el rei hi havia de posar la tercera part restant, a la qual assignà algunes rendes.

Dos capítols més foren dedicats a la prohibició de permanència dels mercaders italians a la Corona d'Aragó. El proteccionisme tenia una llarga tradició. Hi havia hagut prohibicions contra l'estada dels mercaders italians des del 1265, que generalment duraven poc temps; aquesta vegada hi havia hagut una nova reacció contra els mercaders italians, sobretot per part de Barcelona, perquè la presència de societats italianes, especialment toscanes, era molt important a la fi del segle XIV i els mercaders autòctons estimaven que els feien una competència destructiva. La prohibició durà molt poc, perquè el 1402 el rei Martí promulgà un decret donant llibertat de comerç als italians dins els seus regnes sota certes condicions i el pagament d'un impost especial.⁸

Els capítols acordats sobre aquests temes i alguns altres destinats a afers diversos no foren signats pel rei fins al 15 de gener de 1401 a causa de la insistència de Barcelona d'incloure-hi l'expulsió dels mercaders italians i de la resistència que hi oposaren tant el rei com també Mallorca i més endavant el regne de València.⁹

mediterrània catalana: el Parlament de 1400-1401», a *XIV Congresso di Storia della Corona d'Aragona (Sassari-Alghero, 1990): La Corona d'Aragona in Italia (secc. XIII-XVIII)*. 2. *Presenza ed espansione della Corona d'Aragona in Italia (secc. XIII-XV)*, vol. 1, Sàsser, Carlo Delfino, 1995, p. 427-443, <<http://hdl.handle.net/10261/25209>>. En resumeixo el contingut.

8. Remeto al meu article: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Els italians a terres catalanes (segles XII-XV)», *Anuario de Estudios Medievales*, vol. 10 (1980), p. 393-466, especialment p. 406-425, <<http://hdl.handle.net/10261/24688>>.

9. Notícies sobre aquest Parlament i les conclusions finals foren publicades a *Cortes...*, vol. IV, p. 368-414.

LA CORT DE PERPINYÀ - SANT CUGAT - BARCELONA DE 1406-1410

El 26 de juliol de 1405 el rei Martí convocà les Corts de Catalunya a Perpinyà per al 30 de setembre d'aquell mateix any. Aragó i València ja n'havien celebrat i quedava pendent la celebració de Corts per als catalans.¹⁰

Convocatòria, presentació i habilitació dels membres de la Cort i altres aspectes del funcionament d'una Cort singular

El primer pas per a la celebració de les Corts fou la tramesa de les cartes per a convocar-hi els membres dels diversos braços. Foren enviades quaranta-dues cartes convocatòries a membres de la condició eclesiàstica: l'arquebisbe de Tarragona i els bisbes, els capítols catedralicis, el castellà d'Amposta i els abats de vint-i-cinc monestirs.¹¹ Pel que fa a l'estament militar, foren convocats nou comtes, vescomtes i barons, trenta-cinc nobles, seixanta-un cavallers, vint-i-sis donzells i dinou ciutats i viles reials.¹² Com veurem, els donzells assistents foren molts més que els convocats.

Les altes jerarquies eclesiàstiques eren convocades sempre totes, encapçalades per l'arquebisbe de Tarragona, primer Ènnec de Vallterra (1388-1407) i després Pere de Sagarriga (1407-1418). Aquest darrer assistí personalment a la Cort en divuit plens entre els mesos d'agost i octubre de 1409. En moltes altres sessions fou representat per un procurador, no sempre el mateix; en total foren cinc, dels quals el que actuà més sovint fou Marc de Vilalba.

Els bisbes de Barcelona Joan Ermengol (1398-1408) i Francesc de Blanes (1408-1410) no hi participaren personalment, bé que Francesc de Blanes esdevingué canceller del rei i com a tal hi acudí en diverses ocasions representant el monarca. Finalment, Francesc Climent Saperà (1410-1415) prengué possessió del càrrec el mateix mes de la mort del rei Martí i no tingué temps de participar a la Cort. El bisbe de Barcelona fou representat per dos procuradors que s'alternaren: Guillem Vallès i Ferrer Despujol, especialment pel primer fins a la seva mort, el mes de juny de 1409; tots dos eren canonges i el segon, a més, vicari de la seu.

Dels tres bisbes de Girona que ocuparen el càrrec durant el temps de celebració de la Cort, Berenguer d'Anglesola (1384-1408), Francesc de Blanes (1408-1409) i Ramon Descatllar (1409-1415), només el darrer assistí personalment a alguns plens, entre agost i octubre de 1409. Tant el primer, que era cardenal, com el segon es trobaven a la cort papal de Benet XIII. Foren representats alternativament per tres procuradors, que no assistiren a gaires sessions de la Cort.

Durant la celebració de la Cort, ocuparen el bisbat de Lleida Pere de Sagarriga (1403-1407) i Pere de Cardona (1407-1411); cap d'ells no hi assistí personalment i alternaren la seva representació sis procuradors, bé que els que hi foren més presents foren Dalmau Jofre i Jofre d'Ortigues. Tampoc no

10. *Cortes...*, vol. v, p. 1-9. Aquesta Cort ha estat estudiada, bé que no pas amb tota profunditat, a José Àngel SESMA MUÑOZ, «La fractura en la sociedad política catalana en vísperas del Compromiso de Caspe», *Anuario de Estudios Medievales*, vol. 29 (1999), p. 1043-1066, però cal tenir en compte els comentaris de Santiago SOBREQÜÉS I VIDAL, *El Compromís de Casp i la noblesa catalana*, Barcelona, Curial, 1973, per ex. p. 32, 51-52, 70-71 i 136.

11. Els monestirs eren: Ripoll, Camprodon, Santes Creus, Sant Andreu, Sant Martí del Canigó, Gerri, Jau, Estany, Vila-bertran, Sant Quirze, Sant Genís, Sant Pere de Galligants, Sant Miquel de Fluvià, Sant Miquel de Cuixà, Sant Joan de les Abadesses, Sant Llorenç del Munt, Banyoles, Eroles, Sant Pere de Rodes, Sant Feliu de Guíxols, Sant Benet de Bages, Santa Maria de Roses, Besalú, Amer, Sant Cugat del Vallès. Sorprenentment, no hi apareix Poblet; potser l'abat era present a la Cort.

12. Eren: Barcelona, Girona, Lleida, Manresa, Tarragona, Vic, Tortosa, Perpinyà, Cervera, Puigcerdà, Berga, Vilafranca del Penedès, Tàrrrega, l'Arboç, Figueres, Montblanc, Santpedor, Vilafranca de Conflent i Cotlliure.

assistiren personalment a la cort el bisbe d'Urgell, Galceran de Vilanova (1388-1415), ni el de Tortosa, Francesc Climent Saperà (1407-1410), ni el de Vic, Diego de Heredia (1400-1410); el bisbe d'Urgell hi envià alternativament tres procuradors, bé que el de major assistència fou Jaume Fabre, el de Tortosa hi trameté Pere Regassol i el de Vic fou representat per tres procuradors, el més habitual dels quals fou Antoni Mir.

En canvi, el bisbe d'Elna, Bartomeu Peiró (1387-1408), assistí a la jornada inaugural a Perpinyà, el 26 de gener de 1406, i respongué al discurs reial en nom de la Cort. Els seus successors Ramon Descatllar (1408) i el literat Francesc Eiximenis (1408-1409) no visitaren la Cort, mentre que sí que ho féu Alfons de Tous, que era diputat de la Generalitat abans d'esdevenir bisbe i que hi assistí amb gran continuïtat des del seu nomenament el 1409. Actuà com a cap del braç eclesiàstic de la Cort i també respongué amb un discurs florit i docte a una nova proposició del rei el 1409, com veurem. El bisbe d'Elna no envià procurador a la Cort quan no hi era present.

Els capítols catedralicis, que foren convocats tots, enviaren procuradors a la Cort; algun, com el de la Seu d'Urgell, només hi fou present un parell de plens, mentre que d'altres representaven el bisbe, a més del capítol, segurament com a mesura d'estalvi.

Dels vint-i-cinc monestirs convocats, onze no assistiren a la Cort: Santa Maria de Gerri, Jau, Sant Esteve de Banyoles, Sant Feliu de Guíxols, Sant Llorenç del Munt, Sant Martí del Canigó, Sant Pere de Besalú, Sant Pere de Galligants, Sant Pere de Rodes, Sant Quirze de Colera i l'abadia femenina de Vallbona. Dels que hi assistiren, alguns hi tingueren una presència molt esporàdica, com el d'Amer o encara més els de Sant Genís les Fonts i Sant Miquel de Cuixà, que només assistiren a la sessió inaugural o a alguna de les inicials. Curiosament, l'abadia de Poblet no figura en la llista de cartes convocatòries enviades, probablement un oblit, però hi assistí, naturalment. Tampoc no hi ha entre els convocats el monestir de Montserrat, que encara era priorat dependent de Ripoll quan s'inicià la Cort, però tan aviat com es convertí en abadia independent, el 1409, començà a assistir-hi. Alguns abats assistiren personalment a la Cort: l'abat d'Amer, el de Montserrat, el de Poblet, els de Ripoll, els de Sant Cugat, el de Sant Genís les Fonts, el de Sant Joan de les Abadesses, el de Santa Maria d'Eroles o el de Santa Maria de Vilabertran. Com que els bisbes no hi assistiren amb gaire assiduïtat, ells assumiren la representació de tot el braç i fins i tot de tota la Cort, quan calia donar una resposta conjunta. Ho féu, per exemple, l'abat de Sant Cugat, molt sovint, el 1406 i gran part de l'any 1408. Quan s'absentà, en els darrers mesos de l'any, l'abat de Ripoll s'encarregà d'encapçalar el braç fins al mes de juliol de 1409, quan el nou bisbe d'Elna, Alfons de Tous, passà a exercir aquesta funció.

Molts nobles assistiren en un moment o altre a les sessions d'aquesta Cort. Si examinem aquesta presència segons els grups que conformaven el braç militar, els barons presents directament o mitjançant procurador foren onze; dues dames, la reina vídua Violant i la comtessa d'Empúries, no havien estat convocades, però hi enviaren amb més o menys assiduïtat els seus procuradors; només un dels barons, Bernat de So, vescomte d'Évol, no es presentà a la Cort, malgrat haver estat convocat.¹³ El comte Pere d'Urgell no hi assistí personalment, però hi envià procurador, mentre que el seu fill Jaume hi participà en vida del seu pare i també quan esdevingué comte d'Urgell, bé que fou una presència escassa i normalment estigué representat per procuradors. Més o menys es pot dir el mateix del comte de Prades, mentre que el comte Joan Ramon Folc de Cardona hi assistí amb més regularitat, però també hi tingué procurador. El comte de Pallars no hi assistí mai; hi tingué procurador i també hi fou

13. El vescomte d'Évol no hi pogué acudir perquè era capità del palau apostòlic i de les fortaleses del papa a Avinyó: Franz Ehrle, *Martin de Alpartils, Chronica Actitatorum temporibus Benedicti XIII*, Paderborn, Schöningh, 1906, p. 192.

present el seu fill Roger Bernat de Pallars, com veurem. Entre els vescomtes, el que hi tingué una presència activa i constant fou Pere de Fenollet, vescomte d'Illa i Canet, perquè dirigia la facció nobiliària obstructionista, mentre que Joan de Foix, vescomte de Castellbò, assistí a unes tretze sessions i normalment fou representat pel seu procurador. Una presència similar fou la de Ramon de Perellós, vescomte de Perellós, que també hi tingué procurador; Dalmau, vescomte de Rocabertí, que era menor d'edat, hi fou representat per procurador.

Dins el mateix grup nobiliari de barons i nobles, els nobles presents a la Cort foren quaranta-tres, tampoc d'una manera continuada; de fet, alguns assistiren només a una, dues o tres sessions. Un dels més presents fou Arnau Guillem de Bellera, que dirigí la facció nobiliària que podríem anomenar governamental, però que en aquells moments fou coneguda com l'adherència del comte d'Urgell o dels comtes d'Urgell i de Cardona. També hi tingueren una presència molt continuada Bernat de Cruïlles, Bernat de Fortià, Roger Bernat de Pallars i Bernat Galceran de Pinós, que pertanyien tots quatre a la facció obstructionista del vescomte d'Illa. Generalment, no tingueren procurador a la Cort quan se n'absentaren, llevat de Berenguer Arnau de Cervelló, Bernat de Fortià, Roger de Montcada, que era governador de Mallorca, Roger Bernat de Pallars, Bernat Galceran de Pinós, Ponç de Ribelles i Guerau de Rocabertí. Dins d'aquest grup, els presents que no havien estat convocats foren divuit, entre els quals el fill del comte de Pallars, Roger Bernat de Pallars, segurament perquè en molts casos la convocatòria a un membre de la família es devia considerar suficient perquè altres familiars en quedessin assabentats; per exemple, fou convocat Blai de Castellet i no ho fou Bertran de Castellet; Bernat de Cruïlles fou convocat i no Galceran de Cruïlles; Bernat de Fortià i no Arnau Guillem de Fortià; igualment foren convocats uns quants Montcada, Guillem Ramon, senyor de Mequinensa, Ot i Roger, però no Pere; entre els Perellós no foren convocats ni Francesc, ni Lluís ni Ramon, mentre que Ponç, que havia estat convocat, no es presentà; entre els Pinós no foren convocats ni Bernadí Galceran de Pinós, ni Pere ni Ramon Galceran de Pinós, i encara hi ha altres casos, com es pot veure a les llistes de l'apèndix, on hem recollit totes les persones dels diferents estaments que foren convocades i que participaren a la Cort. Els convocats que no es presentaren foren onze en total.

Un altre grup de la noblesa era el dels cavallers, que s'hi presentaren en un moment o altre en gran nombre, però molts en poques sessions. El fet que s'hi debatés el reconeixement del braç de cavallers i homes de paratge devia desvetllar el seu interès, però les rendes de què disposaven no els devien permetre fer-hi una llarga estada. Havien estat convocats seixanta-un cavallers i els presents foren seixanta, però la llista dels convocats i dels presents no coincideix més que en part perquè vint-i-vuit dels convocats no es presentaren, mentre que trenta dels presents no havien estat convocats. Els qui hi assistiren més foren alguns que pertanyien a la cort reial, com Ramon de Blanes, que era majordom del rei, que podia compaginar l'assistència a la Cort amb el servei al sobirà, especialment quan tant el monarca com la Cort coincidiren a Barcelona. Uns altres molt presents foren els membres més actius de la facció dels comtes d'Urgell i de Cardona, com Guerau Alemany de Toralla, Antoni Torrelles o, en el bàndol contrari, Berenguer d'Oms, Francesc Taverner o Ramon Xatmar i alguns altres no tan actius de cada bàndol. En aquest grup rarament trobem procuradors; només exerceix com a tal algun familiar: Joan de Peguera en nom d'Andreu de Peguera, mentre que en algun altre cas la procuració és simplement política, per a usar el nom d'algú de la pròpia facció en cas necessari, com Antoni Torrelles, procurador de Dalmau Sacirera, que no té assistència com a tal procurador.

El darrer grup del braç militar, el dels donzells, és el menys nombrós en les convocatòries: només vint-i-sis foren els convocats. Crec que aquest nombre tan reduït obeïa al desig de la Corona de no imposar-los una obligació costosa, que podia ésser massa carregosa per a patrimonis limitats. Els

oficials encarregats del control de les assistències no deien res si es presentaven a la Cort donzells no convocats. De fet, els donzells foren el grup més nombrós amb presència a la Cort: dos-cents divuit hi participaren, bé que la major part en forma molt esporàdica, amb assistència a molt poques sessions, molts només a una. Sens dubte tenien curiositat per assistir-hi i devien aprofitar qualsevol viatge que haguessin de fer a Barcelona per afers propis per a prendre part en alguna sessió. Només quinze dels dos-cents divuit assistents havien estat convocats, mentre que onze dels convocats no s'hi havien presentat. Cap dels donzells no tingué procurador.

Dins del braç de les ciutats i viles reials, en foren convocades dinou, tot i que el nombre final real fou de vint, que tampoc no coincidí amb les convocades; no hi assistiren ni Puigcerdà ni Tàrrrega, que havien estat convocades, mentre que hi enviaren algun síndic Camprodon, Besalú, Olot i Torroella de Montgrí. Segons el *Memorial històric* de Joan Francesc Boscà, els síndics de Barcelona escollits el 1405 per assistir a la Cort foren Ramon Savall, Ferrer de Gualbes, Francesc Burguès i misser Bernat Despont, que havia de donar suport jurídic a la representació barcelonina, com solia fer-se habitualment,¹⁴ però en realitat, el primer síndic de Barcelona que apareix al procés de la Cort és el notari Guillem Andreu, que presentà la procuració el 14 de gener de 1406 i novament el 20 del mateix mes. Fou present a les primeres sessions de la Cort i no fou fins al 17 d'abril que s'hi presentaren els altres síndics, primer només Ramon Savall i Francesc Burguès, i després els altres, però sovint només hi foren presents dos o tres dels síndics. Més endavant, quan l'activitat de la Cort arribà a mínims, entre el 18 de maig de 1407 i el 21 de juny de 1408, Guillem Andreu tornà a assumir la representació de la ciutat de Barcelona en solitari, només amb alguna compareixença eventual una vegada de Ferrer de Gualbes i Bernat Despont. Quan l'activitat de la Cort es reviscolà, els quatre síndics tornaren a aparèixer, tots quatre, tres o dos. Quan la Cort passà a celebrar-se a la ciutat de Barcelona, a partir del 4 de juliol de 1408, la ciutat decidí renovar els seus síndics, un dels quals, Ramon Savall, era llavors conseller en cap, i ampliar-ne el nombre, bé que alguns dels antics continuaren, com Ferrer de Gualbes i Bernat Despont. Els síndics escollits el 1408 per assistir a la Cort foren Joan Desvall, Ferrer de Gualbes, Bernat Serra, Francesc Marquet, Marc Turell, Joan Ros, Joan Fiveller i misser Bernat Despont.¹⁵ Molts havien estat consellers de la ciutat, com Joan Fiveller, Ferrer de Gualbes o Joan Ros, mentre que Marc Turell ho era aquell any, Joan Desvall i Bernat Serra foren escollits a la fi del 1408 i Ferrer de Gualbes fou escollit conseller en cap a la fi de l'any 1409. Un nombre tan alt de síndics barcelonins fou motiu de crítiques per part del braç militar i objecte de debat i de paralització de les tasques parlamentàries, com veurem més endavant.

També en altres ciutats veiem que els síndics més representatius es reservaren per a l'època de ple funcionament de la Cort, a partir de l'estiu de 1408. Girona tenia designats els seus síndics, Francesc de Segurioles i Narcís de la Via, des de 1406, però no assistiren a les sessions fins al juny o juliol de 1408; abans foren Francesc Puig, llicenciat en lleis de Perpinyà, Jaume Solzina, Jaume Caula, Bernat Bosc, Bernat Net, Marc Ancies, Pere de Bellarbre o Berenguer Marunys els qui representaren la ciutat, tal com es pot veure a l'apèndix.

La ciutat de Lleida fou representada en l'època més activa de la Cort per Francesc Basset i Francesc del Bosc, que havia assistit, però, a una sessió de l'any 1406. Tampoc no foren presents en els darrers temps de la Cort. Jaume Porta, doctor en decrets, fou el síndic dels primers temps, mentre que

14. Joan Francesc Boscà, *Memorial històric*, edició a cura de Jaume Sobrequés i Callicó, Barcelona, Associació de Bibliòfils de Barcelona, 1977, p. 120.

15. Joan Francesc Boscà, *Memorial...*, p. 120.

Berenguer Colom, doctor en lleis, Guillem Colom, Pere Mallol, Dalmau Martí, notari, Miquel de Navés, Samsó de Navés i Simó Sunyer foren els qui els substituïren en els darrers temps.

Manresa fou representada primer per Joan Vilella i després per Francesc Alçamora, però el síndic permanent fou Pere Sarta o Sartre. El síndic principal de Tortosa fou Gonçalvo Garidell, doctor en lleis, que anà a la sessió inaugural de la Cort i no hi tornà fins al 1408. En la seva absència, foren síndics successivament: Pere Oliver, Bernat Desbosc, Joan Gonçalbo i Pere de Fochences. Vic tingué a la Cort una presència escassa a través de síndics que actuaren successivament: Tomàs Comelles, Bernat Claret i Martí Fontarnau.

Entre les viles, Perpinyà tingué una representació com la de les ciutats notables, exclosa Barcelona: dos síndics permanents, en els anys 1408-1410, que foren Pere Gencet i Francesc Grimau, mentre que a les primeres sessions hi assistí Ferriol Boscarós, i els síndics Esteve Fabre, Joan Fabre i Antoni Paracolls cobriren diverses absències. Cervera fou representada successivament per Ramon Bonanat i Bernat Grau a l'època plena de la Cort, mentre que a la sessió inicial la representà el síndic de Lleida, Jaume Porta, i a continuació Arnau Mulet, Lluís de Torremorell i Pere Gilabert la representaren a l'etapa anterior. Vilafranca del Penedès i Berga foren representades per un únic síndic, sobretot a l'etapa més activa de la Cort: Mateu Ferrandell i Bernat de Perarnau, respectivament. Vilafranca de Conflent fou representada normalment per Bernat Morgat, bé que Guillem Bonet assistí a una de les primeres sessions. Camprodon fou representada per Pere Morer, mentre que viles com Cotlliure, Figueres i Besalú encara tingueren una representació prou notable; en canvi, els síndics de Montblanc, Santpedor i l'Arboç foren presents a poques sessions i encara menys Torroella de Montgrí, present en dues sessions, i Olot, present només a la sessió inaugural.

En els primers temps d'una reunió de Corts calia fer l'habilitació dels seus membres, és a dir, comprovar si tots els assistents tenien dret a ésser-hi i si portaven les procuracions correctes. A la sessió inaugural de la Cort, el 26 de gener de 1406, l'advocat fiscal Pere Berenguer, en nom del procurador fiscal de la cort reial, acusà de contumàcia tots aquells que malgrat haver estat convocats no havien comparegut a la Cort personalment o mitjançant procurador o síndic, ja que la participació a la Cort era obligatòria. Vençut el primer termini, l'obligació de presentar-se i d'acreditar-se s'anà prorrogant perquè la gent compareixia i s'habilitava amb molta lentitud; hi hagué diversos terminis: el 28 de gener de 1406, el 20 d'abril, el 17 de maig del mateix any i d'altres de posteriors encara, ja que la presentació de procuracions continuava el 1408 i no sembla que aquest afer quedés tancat.¹⁶ He anotat la presentació de procuracions a la llista de membres de la Cort de l'apèndix i hom pot comprovar que molts procuradors i síndics no presentaren la seva.

Aquest incompliment de la normativa fou aprofitat per la facció nobiliària encapçalada pel vescomte d'Illa per a bloquejar el funcionament de la Cort amb l'exigència que fos feta l'habilitació abans de procedir en res. Per aquest motiu, el rei demanà que la Cort nomenés persones que examinessin procuracions i sindicats (dels síndics de ciutats i viles); el braç eclesiàstic i el de les ciutats i viles nomenaren una persona per a fer aquesta tasca el 28 d'agost de 1408: Jaume Fabre i misser Bernat Despont, respectivament, mentre que el monarca nomenà Pere Basset i Ponç Muntaner.¹⁷ El que volia la facció del vescomte d'Illa, en realitat, era expulsar de la Cort la gent que tenia algun càrrec reial perquè havien començat a oposar-se a les directrius obstructionistes que ell imposava.

Un altre aspecte destacable del funcionament de les Corts en aquesta època és que només els dis-

16. *Cortes...*, vol. v, p. 44. Cf. diverses habilitacions a les pàgines 15-26, 47, 50, 53, 59, 62, 66, 73, 76, 77, 80, 86-88 i 175.

17. *Cortes...*, vol. v, p. 234-240 i 250.

cursos inicials i les respostes a la proposició reial eren pronunciats pels mateixos membres, mentre que altres intervencions eren lliurades en cèdules a l'escrivà o notari de la Cort, que les llegia públicament. Els membres d'altres braços en podien demanar còpia per estudiar-les detalladament. A vegades hi havia intervencions orals en debats, però si el membre no en lliurava el text per escrit al notari de la Cort, la intervenció no quedava reflectida al procés de cort, llevat d'una referència sumària.

En alguns moments, la presentació de cèdules, és a dir, d'escrits, per part dels membres dels braços, en nom de tot el braç o d'una facció, amb rèpliques i contrarèpliques, fou tan intensa que algunes veus es queixaren de tant «cedulejar» i demanaren una simplificació dels debats. Aquest procediment comportava molta feina a l'oficina parlamentària, que havia de fer còpies de tantes cèdules per als membres que les demanaven, d'una banda i de l'altra. Els braços també havien de tenir notaris, escrivans i juristes per tal de preparar tants al·legats.¹⁸

M'he referit en el títol del paràgraf a aquesta assemblea com una cort singular i ho fou perquè mai un rei havia convocat una cort als catalans i hi havia estat tan poc. La Cort celebrà 394 sessions plenàries, comptades a part la sessió matinal i la de tarda quan n'hi havia dues al dia, ja que el procés de cort ho estableix així, i el rei només assistí personalment a vint-i-set d'aquestes reunions. La crònica del seu regnat ens diu que el rei Martí havia esdevingut molt gros i que no volia bellugar-se gaire.¹⁹ D'altra banda, Lorenzo Valla explica que en els darrers temps patia una malaltia que el mantenia somnolent.²⁰ És possible que aquesta malaltia ja l'afectés en els darrers temps de la celebració de la Cort. Això explicaria la poca assistència i la manca d'energia en la conducció de la Cort.

Segons el costum i la legislació de les Corts, el rei havia de convocar, iniciar, continuar i tancar les Corts, però és evident que amb tan poca assistència algú altre l'havia de representar. L'actuació del monarca enviant a presidir aquesta Cort tota mena de consellers i alts oficials provocà protestes constants. No hi consentien, però no dissentien, és a dir, toleraven que les presidís i continués per a un altre dia el canceller o el vicecanceller, però protestaven molt contra els regents de la Cancelleria, com Pere de Berga, Bernat Miquel o Bonanat Pere, que presidí molt sovint les sessions de 1410.²¹ Altres oficials a qui el rei envià a presidir la Cort foren Guerau Alemany de Cervelló, governador de Catalunya, a qui concedí poders especials per a presidir-la mentre estigué reunida a Sant Cugat; Manuel de Rajadell, cavaller i uixer d'armes; Ramon Fiveller, escrivà de ració; el tresorer Joan Desplà, o Bernat de Vilagaia, doctor en lleis, conseller i advocat fiscal, al qual el rei també féu una delegació especial per a presidir la Cort, mentre ell era a Bellesguard, que no fou acceptada per la Cort, però que exercí igualment, ja que es tractava de protestes protocol·làries i els membres no es retiraven pas de la sessió.

D'aquesta Cort es conserven dos processos, un del protonotari, publicat als volums cinc i sis de l'edició de l'Acadèmia de la Història, i un altre familiar general, és a dir, redactat pels escrivans dels braços, incomplet, publicat al volum 15, que no aporta dades noves rellevants; les sessions no coincideixen completament i he preferit atènyer-me a la versió oficial del protonotari.²²

18. VÍCTOR FERRO, *El dret públic català: Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, Vic, Eumo, 1987, p. 209-222.

19. *Crònica del regnat de Martí I*, transcripció, introducció i notes de Frederic Pau Verrié, Barcelona, 1951, 26 p., edició privada de felicitació nadalenca, p. 23.

20. LORENZO VALLA, *Historia de Fernando de Aragón*, edició de Santiago López Moreda, Madrid, Akal, 2002, p. 133-134.

21. *Cortes...*, vol. v, p. 221 i 441.

22. RAFAEL CONDE, ANA HERNÁNDEZ, SEBASTIÀ RIERA i MANUEL ROVIRA, «Fonts per a l'estudi de les Corts i els Parlaments de Catalunya. Catàleg dels processos de corts i parlaments», a *Les Corts a Catalunya: Actes del Congrés d'Història Institucional (Abril, 1988)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991, p. 25-61, concretament p. 36. ANA HERNÁNDEZ CALLEJA, «Tipologia de los procesos de Cortes», a *Les Corts a Catalunya...*, p. 62-70, concretament p. 63-65. Els editors de les Corts elaboraren una llista amb les sessions que indica el procés familiar: *Cortes...*, vol. xv, p. 314-315.

Els inicis de la Cort a Perpinyà i el trasllat a Sant Cugat. El problema del quart braç

La Cort, que s'havia d'iniciar el 30 de setembre de 1305, començà amb un cert retard perquè alguns afers urgents retingueren el rei a Barcelona. El governador de Rosselló i Cerdanya s'encarregà d'anar prorrogant-la de quinze en quinze dies fins que el rei es trobà a Perpinyà, el 9 de desembre. Però encara l'obertura es retardà una mica, segurament per a permetre que els convocats poguessin arribar-hi. El 26 de gener de 1406, el rei inicià la Cort, a la sala de Mallorca del castell de Perpinyà, amb la seva famosa proposició *Gloriosa dicta sunt de te, Catalonia*, en què alabava els serveis fets pels catalans als seus avantpassats i a ell mateix i s'oferia a resoldre els greuges que tinguessin.²³ Li respongué, en llatí, el bisbe d'Elna, pel braç de l'Església, que lloà el discurs del rei, tan savi i eloqüent, i el mateix monarca, al qual demanà pau i abundància, clemència i pietat i que protegís els eclesiàstics. El noble Pere de Fenollet, vescomte d'Illa i Canet, respongué en nom del braç noble agraint al rei que hagués recordat els grans serveis fets per ells i els seus predecessors a la monarquia, li demanà que ho recordés una hora cada dia i li recomanà les cases de cadascun segons el que l'havien servit. Seguidament, respongué de forma breu Berenguer d'Oms pel braç de cavallers i gentilhomes de Catalunya, i Guillem Andreu, notari i síndic de Barcelona, agraià la proposició del rei i es reservà la resposta per a més endavant.²⁴

La resposta dels cavallers com si fossin un braç independent del dels nobles inicià un conflicte que havia de durar mesos i que paralizà el progrés de la Cort perquè, tal com s'havia esdevingut ja al Parlament de Barcelona de 1397, els braços eclesiàstic i de les ciutats i viles reials sostingueren que, a les corts catalanes, sempre hi havia hagut només tres braços, que la pretensió del braç militar d'actuar com a dos braços era nul·la de dret i que calia que recuperessin la unitat.²⁵ Cal dir que els barons i els nobles donaren suport tàcit a la demanda de braç propi dels cavallers i els donzells perquè sens dubte pensaven que reforçava l'estament nobiliari. No fou un suport actiu, però no es desmarcaren mai de les exigències dels cavallers.

Des de l'inici de la Cort, doncs, a cada sessió els braços presentaren cèdules reafirmant-se en l'opinió exposada i protestant que no considerarien vàlid res que fes la Cort. A moltes sessions, el rei no es prenia la molèstia d'anar-hi i hi enviava el regent de la Cancelleria, que era llavors Pere de Berga.

En vista de la situació i que el rei no es podia quedar més temps a Perpinyà, traslladà la Cort a Sant Cugat per al 15 de març següent. El braç dels nobles i el pretès braç dels cavallers protestaren contra aquest canvi i declararen que no hi consentien. Però, contra el que esperava, el rei allargà la seva estada a Perpinyà i no pogué acudir el dia fixat per a la continuació de la Cort, per la qual cosa el governador de Catalunya la prorrogà per al 23 de març amb la protesta de membres del braç reial, que afirmaven que, segons les Constitucions de Catalunya, les Corts havien d'ésser començades, continuades i tancades pel rei en persona.²⁶

El 23 de març, el rei comparegué efectivament a la Cort per a demanar que li fos presentat el greuge contra el braç dels cavallers i que ell el resoldria; mentrestant, prorrogà la Cort fins al 20 d'abril. Els braços eclesiàstic i de les ciutats i viles continuaren la seva protesta contra el braç dels

23. *Cortes...*, vol. v, p. 9-26. Publicat també a *Parlaments a les Corts catalanes*, text, introducció, notes i glossari de Ricard Albert i Joan Gassiot, Barcelona, Barcino, 1928, p. 58-72.

24. *Cortes...*, vol. v, p. 34-39 i 42. La resposta del vescomte d'Illa es troba també a *Parlaments a les Corts...*, p. 72-73.

25. Sobre el problema del quart braç: José Ángel SESMA, «La fractura en la sociedad política catalana...», p. 1046-1052, i Francisco Luis PACHECO, «No y ha bras, no y ha bras...», p. 102-105, sobre les bases legals i consuetudinàries en què es basava el refús del quart braç per part del braç eclesiàstic i de les ciutats i viles reials.

26. *Cortes...*, vol. v, p. 57.

cavallers i a més els eclesiàstics protestaren per la ingerència del governador de Catalunya, mentre que el braç dels cavallers protestà contra aquests dos braços. El rei fou representat pel vicescancerler el 20 d'abril per tal de prorrogar la Cort per al 28 del mateix mes, amb totes les protestes i contraprotectes habituals per l'afer del braç dels cavallers i per la intervenció en la gestió de la Cort de persones delegades pel rei.

El 28 i el 29 d'abril es presentà el rei novament a la Cort per a reclamar les al·legacions en pro i en contra del braç dels cavallers, que presentà una cèdula justificant les seves pretensions, mentre que el braç eclesiàstic i el de les ciutats es reafirmaren en les seves posicions i així continuaren les sessions següents, presidides pel regent de la Cancelleria.

Els cavallers presentaren les al·legacions en favor del seu braç el 10 de maig, el límit que els havia estat concedit després d'obtenir una pròrroga del monarca. Les feren efectives Berenguer d'Oms, Bartomeu de Vilafranca i Dalmau de Castellbisbal, júnior, donzell, procuradors del braç de cavallers i homes de paratge. Les raons per ésser un cos a part, entre altres, eren que feien convíncences de guerres, cavalcades i aplecs fins i tot contra barons i magnats i nobles homes. Tals actes es duïen a terme des de feia de deu a cinquanta anys. A les Corts sovint havien estat considerats separadament dels barons, especialment a les Corts de Montsó de 1389 del rei Joan. Hi hagué litigi i fou llur advocat misser Bernat Despont, doctor en lleis de Barcelona. En aquell moment, com que s'estaven discutint amb els barons, sembla que les ciutats els donaren suport. Com a fi del plet, Joan I declarà que eren braç per si mateixos i n'obtingueren privilegi. Els braços de l'Església i reial no ho contradigueren. Després de la sentència actuaren com a braç separat, donant cèdules, per exemple. El braç atorgà 35.000 florins per a la defensa de la terra i, segons ells, usaren un segell propi. També afirmaren que havien actuat separadament en el Parlament convocat per la reina Maria; hi feren propostes i enviaren dos cavallers com a representants del braç en l'ambaixada al rei, a Sicília. Protestaren per no haver estat convocats en algun acte i misser Pere Sacalm els féu anul·lar per aquesta raó. Els cavallers aportaren encara altres exemples posteriors de la seva actuació com a braç.²⁷

El 21 de maig hi hagué una nova sessió de la Cort presidida pel rei en la qual el monarca anuncià que se n'anava a València perquè la situació hi era preocupant, a causa de les lluites de bàndols. El procurador del braç dels cavallers, Berenguer d'Oms, amb un escrit titulat, significativament, «Domine quo vadis?», es queixà que també a Catalunya hi havia malestar a moltes ciutats, llevat de Barcelona, i es lamentà perquè deixava la Cort un cop començada. També se'n queixà el braç noble, encapçalat pel comte d'Urgell, però el monarca declarà que, mentrestant, podien nomenar una comissió que rebés informació sobre l'afer del braç dels cavallers de manera que, quan tornés, ja es pogués resoldre.

La data de represa de la Cort fou fixada per al 21 d'agost, però en aquest dia el rei féu llegir a la Cort, davant poquíssims assistents perquè tothom sabia que era absent, una carta en la qual notificava que no podia marxar encara de València i la Cort fou prorrogada fins al 20 de novembre, i després fins al 19 de febrer de 1407 i el 18 de maig, el 8 d'agost, el 3 de novembre i el 30 de gener de 1408. En totes aquestes ocasions, els braços protestaren per les pròrrogues i per l'absència del rei. Només anaven a les sessions de cada pròrroga les persones indispensables per a representar cada braç i per a protestar.

El 30 de gener el rei ja era a Barcelona, però no es presentà a la Cort durant les convocatòries successives fins al 27 de juny, malgrat les protestes dels braços. El braç dels nobles, concretament

27. *Cortes...*, vol. v, p. 81-85; Francisco Luis PACHECO, «No y ha bras, no y ha bras...», p. 106-109.

el 29 de març, es queixà del retard de la Cort a causa de l'absència del rei i de la discussió sobre el braç dels cavallers. Demanaren al monarca que determinés sobre aquest debat i procedís després en altres afers de la Cort. Els cavallers s'afegiren a la protesta i es queixaren de les despeses dels convocats. El seu portaveu, Joan de Montbui, aprofità l'ocasió per a assenyalar que el rei, a causa de la disminució del seu patrimoni, no vivia amb l'honor que li pertocava i a més hi havia un gran desordre públic a Catalunya, amb bàndols, guerres i morts. Com que ja havia celebrat Corts als altres regnes i hi havia posat ordre i justícia, calia que fes el mateix a Catalunya:

[...] ço qui sol ésser estrany de vostra casa, per disminució de vostre patrimoni, vivits ab fort minve stat, de què la vostra casa no és en aquell orde com de tal manífich e gran rey se pertany e vostra honor, senyor, no és tan exalçada entre los stranys ne los del vostre regne, la vostra cosa pública, senyor, és en gran desregle de justícia, de què-s seguexen divisions, bandos e guerres, morts e infinits scàndals.²⁸

Mentre els cavallers anaven reunint proves per a demostrar l'existència del seu braç,²⁹ el 24 d'abril els braços de l'Església i de les ciutats i viles presentaren un document per a negar les al·legacions fetes pels cavallers en la seva cèdula del 10 de maig de 1406. Tornaren a afirmar que a Catalunya només hi havia hagut sempre tres braços. Negaren, remuntant-se als Usatges, que els cavallers poguessin aplegar-se i fer cavalcades, convinences de guerra i caixa comuna contra barons i magnats i nobles. Mantingueren que a les Corts sempre havien estat amb els nobles i que, si havien fet actes com a braç, ho havien fet clandestinament i també hauria estat clandestí l'ús d'un segell propi. Asseguraren que no es creien l'afirmació feta pels cavallers que misser Pere Pasqual i misser Joan Desplà, «tals e tan notables síndichs de Barcelona e de Leyda», haguessin acceptat ésser advocats del braç de cavallers, en un fet «qui tornaria e seria final destrucció e extermini de les dites ciutats e de tota la cosa pública». Tampoc no es creien que hi hagués hagut sentència favorable a l'existència del braç o «col·legi» dels cavallers i, si els cavallers la mostraven, creien que no seria vàlida perquè els braços eclesiàstic i reial no foren cridats; si el rei els hagués aprovat com a braç o col·legi, seria nul per error o ignorància «e seria contra dret romà e contra los usatges de Barchinona e constitucions de Cathalunya e ús comunament observat».

Un dels arguments usats pels dos braços per a demostrar que el braç dels cavallers no existia era el nomenament de tres diputats per part dels tres braços per regir el General de Catalunya. D'altra banda, no acceptaven com a prova el que s'hagués fet durant el Parlament convocat per la reina Maria el 1396, perquè els parlaments no eren com les corts i les respostes no es feien com a braços, sinó com a persones individuals.³⁰

La posició enrocada dels dos braços demostra que el reconeixement del braç pel rei Joan I, que segons el monarca havia de resoldre tots els mals del Principat, no s'havia fet públic.³¹ Convé també

28. *Cortes...*, vol. v, p. 96-131. Sobre la falta de recursos del monarca: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El patrimoni reial i la recuperació dels senyorijs jurisdiccionalis en els estats catalano-aragonesos a la fi del segle XIV», *Anuario de Estudios Medievales*, vol. 7 (1970-1971 [1973]), p. 351-491, concretament p. 352-355, <<http://hdl.handle.net/10261/24686>>. Sobre l'actitud de l'alta noblesa en la qüestió del braç dels cavallers: José Àngel SESMA, «La fractura en la sociedad política catalana...», p. 1046-1047; Francisco Luis PACHECO, «No y ha bras, no y ha bras...», p. 114.

29. *Cortes...*, vol. v, p. 132-137.

30. *Cortes...*, vol. v, p. 140-147. La cèdula s'inicia a la p. 139 amb una interessant descripció de les qualitats que han de tenir els cavallers. Francisco Luis PACHECO, «No y ha bras, no y ha bras...», p. 115-116.

31. Es troba registrat a ACA, C, reg. 1970, f. 47r-48v (1389, novembre, 1).

comentar que la incredulitat del braç de les ciutats i viles sobre el fet que uns juristes de ciutat haguessin assessorat el braç dels cavallers mostra una certa incomprensió envers l'actuació professional dels juristes, independent de llurs sentiments com a ciutadans, incredulitat que podia interpretar-se com una coacció envers els juristes, que normalment vivien a les ciutats, perquè no acceptessin determinats clients; just abans de l'inici del Parlament sembla que els cavallers havien contractat els serveis d'un altre jurista important, Pere Basset, i abans d'acceptar l'encàrrec, tant el jurista com Berenguer d'Oms havien demanat autorització al rei perquè no fos el cas que el monarca necessités els seus serveis.³²

Els cavallers respongueren a les acusacions dels braços eclesiàstic i reial dient que alguns dels qui reclamaven no eren braç ni en tenien títol, referint-se a les ciutats i viles reials, cosa que fou immediatament rebatuda pels síndics de les ciutats, que ho consideraren una provocació.

Durant més d'un mes, els braços presentaren cèdules que no foren admeses pel representant del rei i n'ignorem el contingut. Finalment, el rei es presentà a la Cort el 27 de juny per a notificar que la traslladava a Barcelona. Les absències del rei i el desenvolupament tan estrany d'aquella Cort havien suscitat interrogants sobre si allò era realment una Cort i precisament aquell dia els braços es posaren d'acord a dir que ho era.³³ En aquesta reunió s'acordà també formar una comissió amb representants de cada braç que haurien d'ocupar-se de fer anar endavant els afers de la Cort i treure-la d'aquell marasme.

La Concòrdia de 1408

Aquesta concòrdia, signada pels braços, aprovada pel rei el 27 de juny de 1408 i convertida en acte de Cort, fou un punt de referència en el desenvolupament posterior de l'assemblea. Establia el nomenament d'una comissió formada per vuit persones del braç eclesiàstic, vuit més del braç de les ciutats i viles reials i dotze dels magnats, nobles, cavallers i homes de paratge, que, doncs, havien de tenir-hi una major representació. Els elegits, tots gent present a la Cort, havien de decidir en els afers conflictius. Els acords havien d'ésser presos per cinc eclesiàstics, cinc de ciutats i viles i set de barons i cavallers, és a dir, un total de disset persones, perquè fossin vàlids. La Concòrdia preveia, a més, una altra comissió similar, però de nou membres, amb tres membres de cadascun dels tres braços, que havia d'ésser una mena de segona instància per si els membres de la comissió de vint-i-vuit no es posaven d'acord. L'elecció d'aquesta segona comissió s'havia de fer en dues etapes: primer una elecció de nou persones per braç, és a dir, vint-i-set, de les quals n'havien d'ésser elegides nou. Les tres corresponents a cada braç havien d'ésser elegides pels altres dos braços. Fou fixat un termini de trenta dies perquè els elegibles fossin presents a la Cort, si no hi eren. L'elecció s'havia de fer durant els deu dies següents i els electors havien de jurar que elegirien els millors de la seva condició. Els elegits havien de prestar jurament que actuarien en bona consciència i havien d'intervenir continuadament a la Cort. En el cas que alguna d'aquestes persones morís o estigués impedida, la seva condició o estament n'havia d'escollir tres, de les quals les altres dues condicions n'havien de triar una. Fetes les eleccions, caldria procedir en els actes comuns i generals de la Cort, mentre que quedarien sobresteguts tots els greuges i debats. La Concòrdia disposà, a més, que els greuges o les controvèrsies podrien tramitar-se directa-

32. ACA, C, reg. 2181, f. 48r (1405, desembre, 1. Perpinyà). Sobre aquest jurista, cf. Francesc MARTORELL I TRABAL i Ferran VALLS I TABERNER, «Pere Beçet (1365-1430)», *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. IV (1911-1912), p. 577-656.

33. *Cortes...*, vol. v, p. 148-167.

ment amb el rei, fora de la Cort, o a la seva audiència amb tres jutges competents o amb els seus oficials. Malgrat tot, es podrien proposar greuges generals o particulars fets pel rei o pels seus oficials. Quedà establert que, un cop acabats els actes comuns de la Cort, caldria ocupar-se dels greuges, especialment de l'afer del braç dels cavallers, i la Cort no es podria llicenciar fins que no fossin resolts. Les qüestions sobre els capítols de la Concòrdia, les hauria de conèixer i determinar la comissió de vint-i-vuit, o bé la de nou.³⁴ És a dir, la Concòrdia aparcava, de moment, el debat sobre el braç dels cavallers.

El trasllat de la Cort a Barcelona (juliol de 1408) i la concessió d'una flota per a portar una ambaixada al rei de Sicília

El trasllat de la Cort a Barcelona, proposat pel rei el 27 de juny, fou acceptat sense protestes, no solament perquè era més còmode per a tots, sinó sobretot perquè els convocats devien esperar que el rei hi acudiria i es podrien enllestir els afers. Des del 4 de juliol de 1408, la Cort començà a reunir-se a Barcelona, però a la Ciutat Comtal sorgí un altre problema que, com s'havia esdevingut durant el Parlament de Barcelona de la reina Maria de 1396-1397, tornà a crear tensions i paralitzà els treballs. Quan les Corts eren fora, la ciutat hi enviava un màxim de quatre síndics, però quan se celebraven a Barcelona, la gent notable de la ciutat hi volia assistir. Així, doncs, s'hi començaren a presentar entre set i vuit síndics, cosa que enfurismà els nobles, que se n'anaven de les reunions i es negaven a procedir en els negocis de la Cort fins que es corregís l'abús; però Barcelona sostenia que no hi havia límit en el nombre de síndics i que no perjudicaven ningú, cosa certa, perquè no hi havia votacions individuals. Contraatacaven també dient que hi havia gent, segurament referint-se als cavallers i als donzells, que no havia estat convocada i que s'hi havia presentat, cosa que, com ja hem vist, era certa.³⁵

A la sessió del 4 de juliol, el rei havia demanat ajuda perquè els seus súbdits no gosaven sortir a navegar, perquè l'illa de Sardenya estava en perill de perdre's i perquè ell no tenia recursos per a viure. A la sessió del 28 de juliol, la Cort denegà l'ajut per a Sardenya perquè no era costum donar-ne per a l'illa, però el rei ho tornà a demanar afectuosament com una ajuda al seu fill Martí, rei de Sicília i successor seu, el qual afrontava «eminenters perills»; prometé que l'ajuda que li donessin no seria tinguda com a precedent en el futur. La petició del rei féu efecte i els braços buscaren un subterfugi per ajudar-lo: li prometeren enviar una ambaixada al rei de Sicília, que aniria en quatre naus i sis galeres per a garantir-ne la seguretat; és a dir, es volia enviar una petita flota.³⁶

Pel que fa a la petició d'ajuda personal al rei, el 9 d'agost la Cort considerà la possibilitat de prestar-li quatre mil florins perquè s'esperava la visita del rei de Navarra, acompanyat d'un seguici, i el monarca els havia d'atendre com calia; el préstec fou aprovat el 9 d'agost pel braç eclesiàstic i pel de les ciutats i viles, a descomptar del donatiu que la Cort faria al rei, mentre que el braç militar denegà el préstec fins que el grup hagués deliberat.³⁷ El rei de Navarra arribà efectivament a Barcelona el 12 d'agost i romangué a la ciutat fins al 16, quan marxà cap a França.³⁸ Però el rei hagué d'afrontar la despesa sense ajut perquè, el 26 de setembre, aquest préstec encara no havia estat pagat. El tresorer, en nom del rei, el demanà i tant l'estament eclesiàstic com el de les ciutats i viles confirmaren que

34. *Cortes...*, vol. v, p. 169-175; José Ángel SESMA, «La fractura en la sociedad política catalana...», p. 1051.

35. *Cortes...*, vol. v, p. 180-189.

36. *Cortes...*, vol. v, p. 178 i 202-212.

37. *Cortes...*, vol. v, p. 225-229 i 234-235.

38. *Manual de novells ardits, vulgarment apellat Dietari del Antich Consell Barceloní*, ed. a cura de F. Schwartz i Luna i F. Carreras i Candi, vol. I, Barcelona, 1892, p. 156-157.

li fos pagat, així com la facció moderada o governamental del braç militar, divisió que llavors ja havia començat a manifestar-se; el tresorer demanà que la decisió es considerés acte de Cort i que fos donada ordre als diputats de pagar aquesta quantitat; l'altra facció militar digué que no hi consentia i que ho paguessin els qui hi havien consentit; el 3 d'octubre el tresorer tornà a demanar el pagament d'aquesta quantitat amb el mateix resultat per la negativa del vescomte d'Illa i Canet i els seus; el 10 d'octubre, el tresorer repetí la petició, ara de quatre mil a sis mil florins, i finalment, al vespre d'aquell dia, la facció del vescomte consentí en el préstec de sis mil florins, a compte del donatiu, però l'afer no es degué resoldre perquè l'Església només havia donat la conformitat a quatre mil florins.³⁹

L'elecció de les comissions previstes per la Concòrdia

Mentrestant, els braços havien iniciat els tràmits per a escollir els membres de les comissions previstes per la Concòrdia aprovada poc temps abans. El braç eclesiàstic comunicà, el 31 de juliol, que ja havia escollit les nou persones de la seva condició, de les quals els altres dos braços n'havien d'escollir tres, que formarien part de la comissió de nou.⁴⁰ El 9 d'agost reclamaren que els altres dos braços fessin aquesta elecció, sense èxit.

El nomenament de nou candidats del braç militar per a portar a terme l'elecció dels tres membres de la comissió féu aflorar la divisió interna d'aquest estament. La facció que s'havia dedicat a obstruir sistemàticament els acords de la Cort, capitanejada pel vescomte d'Illa i Canet i per Bernat Galceran de Pinós, havia escollit nou persones en nom de tot el braç, però no ho comunicà a la Cort perquè es produí un desacord intern. En el ple del 6 d'agost, els nobles Pere de Montcada i Arnau Guillem de Bellera i els procuradors del comte d'Urgell i del vescomte de Perellós oficialitzaren aquesta ruptura i presentaren a la Cort nou candidats del braç militar per tal que en fossin escollits tres, dient que l'elecció feta per l'altra facció era nul·la, bé que després retiraren la presentació a fi de poder arribar a un acord intern; l'elecció s'havia produït ja el 20 d'agost, suposem que de manera conjunta.⁴¹ S'havia obert, doncs, un nou front de desacord, solucionat de moment, però que reapareixeria i en els mesos següents contribuiria a dificultar la tasca de la Cort.

El 10 de setembre, l'abat de Sant Cugat declarà l'elecció feta pel seu braç dels tres militars. D'altra banda, el braç eclesiàstic i el militar triaren conjuntament la terna del braç de les ciutats i viles reials, que havien de formar part de la comissió de nou. Com que sembla que el braç reial no es posava d'acord amb el militar per fer la tria de la terna dels eclesiàstics, el braç reial publicà la seva, modificada després, segurament per la intervenció dels nobles;⁴² però revisada la qüestió pel rei, quedà com la proposta feta pel braç reial.⁴³

El mateix 10 de setembre, el braç eclesiàstic, fidel complidor dels compromisos, es preocupà de nomenar vuit dels seus membres perquè formessin part de la comissió dels vint-i-vuit. També féu el mateix el braç de les ciutats i viles. El mateix braç instà el braç militar a declarar el nom de les dotze

39. *Cortes...*, vol. v, p. 315-316, 341, 353 i 356.

40. Els escollits eren: els abats de Sant Cugat, Santes Creus i Sant Joan de les Abadesses; fra Marc de Vilalba, procurador de l'arquebisbe de Tarragona; Guillem Vallès, procurador del bisbe de Barcelona; Joan Ciurana, membre i procurador del capítol de Tortosa; Arnau de Gurb, membre i procurador del capítol de Girona; Jaume Fabre, procurador del bisbe d'Urgell, i fra Ferran de Siscar, comanador de Gardeny.

41. *Cortes...*, vol. v, p. 214-216 i 241-244.

42. La terna escollida per les ciutats fou: misser Marc de Vilalba, Guillem Vallès i misser Joan Ciurana. La segona terna proposada fou: fra Berenguer, abat de Sant Cugat, fra Marc de Vilalba i fra Ferran de Siscar.

43. *Cortes...*, vol. v, p. 203, 213-216, 225-228, 274-275, 308 i 310.

persones d'aquesta condició que havien de formar part de la comissió i també uns dies després ho demanà el braç eclesiàstic. Els noms ja eren coneguts fora de la Cort, però calia publicar-los oficialment, motiu pel qual la facció moderada del braç militar els féu públics. Sembla, però, que aquesta publicació no fou considerada legal i finalment el mateix rei l'hagué de fer publicar el 25 de setembre.⁴⁴

En la sessió del 3 de novembre, el rei assenyalà que hi havia membres de la comissió de vint-i-vuit i de la de nou que eren absents de la Cort i que calia substituir-los d'acord amb el text de la Concòrdia; els elegits no podien marxar de la Cort i, si ho feien per alguna necessitat, havien de tornar-hi en el termini de quinze dies.⁴⁵

El 24 de novembre, la facció moderada de l'estament militar assenyalà quins eren els absents de la seva condició: el noble Bernat Galceran de Pinós, virrei a Vic pel monarca, els cavallers Ramon Xatmar i Jaume de Ribes i Guillem de Perves, de la comissió de vint-i-vuit, i el cavaller Andreu de Peguera, de la comissió de nou. Quaranta-tres membres de l'altra facció, que eren procuradors de més de cent persones, segons afirmaren, demanaren als membres de condició militar que s'aturessin al local de reunió per tal d'escollir quinze persones en cinc ternes, de les quals els dos estaments restants haurien d'elegir els substituïts. Segons el vescomte d'Illa, tots els membres de l'estament militar a la Cort assistiren a aquesta reunió, però els de la facció del comte d'Urgell, després de dir que l'elecció es faria per via de l'Esperit Sant, ja portaven la nominació feta, i els de la facció del vescomte d'Illa no l'acceptaren i la declararen nul·la.⁴⁶ Però ells ja havien fet la seva elecció, a la qual no havien assistit els del comte d'Urgell, elecció que fou publicada el mateix dia; reconegueren quatre absències, una de la comissió de nou i tres de la comissió de vint-i-vuit i, per tant, presentaren quatre ternes per fer l'elecció.⁴⁷

La doble nominació arribà als braços eclesiàstic i de les ciutats i viles, que havien de fer la tria definitiva dels membres de l'estament militar i es limitaren a fer constar aquesta situació anòmala. Tots dos braços, però, ja havien escollit amb qui volien tractar i havien fet arribar els seus elegibles a la facció moderada del braç militar perquè fos aquesta facció la que, amb el braç de ciutats i viles, triés els membres de l'estament eclesiàstic⁴⁸ i, juntament amb els eclesiàstics, escollís els membres del braç de ciutats i viles.⁴⁹

El rei es veié obligat a intervenir per a solucionar la doble nominació del braç militar, que calia resoldre urgentment perquè al cap de tres dies s'havia de fer l'elecció darrera. El monarca convocà, doncs, a la cort reial el vescomte d'Illa perquè demostrés per què la nominació de les dotze persones feta per ells, en quatre ternes, havia de prevaler sobre la de quinze persones en cinc ternes proposada pels barons i cavallers de la facció dels comtes d'Urgell i de Cardona. Hem de suposar que també fou convocat algú d'aquesta altra facció, però només tenim notícia de la primera citació perquè, a la sessió

44. *Cortes...*, vol. v, p. 271 i 272; 275, 277, 284-285 i 308-310.

45. *Cortes...*, vol. v, p. 421.

46. Alguns dels escollits eren Antoni Torrelles i Berenguer d'Hostalric, en lloc d'Andreu de Peguera, però la terna no era completa. Altres ternes eren: el comte de Cardona i el noble Arnau Guillem de Bellera i Pere de Merlès; Francesc Vives, Gilabert de Canet, Ramon de Conesa i Joan Pinell.

47. Per absència d'Andreu de Peguera, de la comissió dels nou, proposà el noble Berenguer Arnau de Cervelló, Galceran de Sentmenat i Guillem de Tagamanent. Per absència de Jaume de Ribes proposaren: Guillem Ermengol, Marc d'Avinyó i Joan Desfar; per absència de Ramon Xatmar proposaren Joan de Miralles, procurador del comte de Pallars, Ponç de Gualba i Artal de Sentcerní. Per absència de Guillem de Perves proposaren Pere Sescomes, Huguet de Copons i Jaume d'Avinyó.

48. Per a substituir l'abat de Sant Cugat, absent, els eclesiàstics proposaren aquesta terna: fra Miquel Bofill; Dalmau Jofre, ardiaca d'Urgell, i el discret Antoni Mir; per a substituir l'abat de Santes Creus, proposaren misser Joan Sirvent, el discret Pere Regassol i fra Berenguer de Perarnau.

49. *Cortes...*, vol. v, p. 467-469 i 470-475. Els síndics proposaren per a substituir Joan Fabre, absent, de la comissió de vint-i-vuit: Francesc Marquet, Francesc Grimau o Francesc Lledó.

del 27 de novembre, el vescomte d'Illa es queixà del manament reial rebut de presentar-se a la cort reial el dia 28 i, argumentant que era una citació fora de la Cort, es negà a anar-hi.

El vescomte, però, presentà a la Cort les raons per les quals afirmava que la proposta presentada per la facció militar adversària era invàlida: en primer lloc, per la forma de l'elecció, que no havia respectat els capítols de la Concòrdia, no s'havia fet el jurament previ ni el posterior a l'elecció, els elegits ho havien estat abans de la reunió electora i s'havien elegit ells mateixos. En segon lloc, pel que feia als electors: alguns no podien ésser a la Cort perquè eren oficials reials que exercien jurisdicció, com el comte de Cardona, el vescomte de Roda i Guerau de Cervelló, representats per procuradors; Arnau Guillem de Bellera, per un càrrec a Cervera; Asbert de Vilanova, portantveus del governador a Catalunya; Joan Salada, veguer de Cervera; Pere de Merlès, de l'ofici d'algutzir del rei; Berenguer d'Hostalric, governador de Menorca; Antoni Torrelles, veguer de Barcelona, i Guillem de Masdovelles, procurador de Guerau de Cervelló, que també exercia algun càrrec que no concretà. Retreia encara que Joan de Pinell, si era procurador d'un baró, el comte d'Urgell, no podia actuar en nom propi a la Cort, segons les Constitucions; Dalmau Des-Soler, procurador del vescomte de Roda, no havia presentat la seva procuració; Gilabert de Canet era gitat de pau i treva; Francesc de Gurb era aragonès i no domiciliat ni beneficiat a Catalunya, i Guerau de Sanauja no podia ésser admès com a procurador del comte d'Urgell perquè ja en feia Joan de Pinell. En tercer lloc, pel que fa als elegits, no ho podien ésser perquè tenien càrrec: el comte de Cardona, el noble Arnau Guillem de Bellera i Pere de Merlès, tampoc Gilabert de Canet i Joan de Pinell per les raons indicades abans, i Francesc Vives i Ramon de Conesa perquè eren absents. D'altra banda, el vescomte assenyalava que es pretenia substituir el noble Bernat Galceran de Pinós i Jaume de Ribes, que eren presents a la Cort, després d'una absència.⁵⁰

El 28 de novembre, el rei acudí a la Cort per tal de solucionar la doble proposta del braç militar mitjançant la negociació amb les condicions eclesiàstica i de les ciutats i viles, després d'haver fet sortir de la sala els de condició militar. Concloua la deliberació, el rei féu cridar els barons, els cavallers i els generosos. Declarà que havia examinat tota la documentació, que havia parlat amb testimonis de les eleccions i que havia escoltat les parts litigants i llurs advocats; detallà els defectes trobats i, d'acord amb els altres dos braços de la Cort, decidí que la nominació de les quinze persones en cinc ternes era la vàlida i era d'on calia triar, però només acceptava que calia substituir Andreu de Peguera, Ramon Xatmar, Jaume de Ribes i Guillem de Perves, ja que Bernat Galceran de Pinós era present i no impedit per a cap càrrec. El rei declarà també que els impediments posats al comte de Cardona, per l'ofici de l'almirallat, i al vescomte de Roda, per la capitania general del Rosselló, no procedien perquè no l'exercien de manera continuada i mai no havien estat apartats de la Cort per aquest motiu. Pel que feia a l'oposició al noble Arnau Guillem de Bellera per l'ofici de virrei a Cervera, a Antoni Torrelles per la vegueria de Barcelona i a Joan Salada (o Celada) per la vegueria i batllia de Cervera, no procedia perquè feia temps que havien renunciat als dits càrrecs els dos primers i més recentment Salada. El càrrec de Berenguer d'Hostalric no era dins del Principat de Catalunya i, per tant, no representava cap obstacle, mentre que Gilabert de Canet feia temps que tornava a ser dins de pau i treva.

El vescomte d'Illa i Canet protestà per aquesta decisió reial, però inútilment; els dies següents juraren el càrrec tots els membres de les dues comissions, tant els antics com els subrogats, bé que els que pertanyien a la facció del vescomte d'Illa no volien jurar i hi hagué encara algun debat per si un dels llocs corresponia a Joan de Pinell o a Guerau de Sanauja. Finalment, tots juraren perquè ho manà el rei.⁵¹

50. *Cortes...*, vol. VI, p. 4-6.

51. *Cortes...*, vol. VI, p. 11-18, 21, 22 i 25. També s'ocupa de la divisió de la noblesa catalana José Ángel SESMA, «La fractura en la sociedad política catalana...», p. 1052-1055.

Comissió de nou (setembre i novembre de 1408)

Misser Marc de Vilalba, substituït per l'abat de Ripoll
Guillem Vallès
Misser Joan Siurana

Bernat de Cruïlles
Andreu de Peguera, substituït per Berenguer d'Hostalric
Bernat de Montpalau

Ferrer de Gualbes
Misser Francesc Basset
Francesc de Segurioles

Comissió de vint-i-vuit (setembre i novembre de 1408)

Fra Berenguer, abat de Sant Cugat, substituït per fra Miquel Bofill
Fra Bernat, abat de Santes Creus, substituït per Joan Sirvent
Fra Arnau, abat de Sant Joan de les Abadesses
Jaume Fabre, procurador del bisbe d'Urgell
Arnau de Gurb, procurador del capítol de Girona
Fra Ferran de Siscar, procurador del prior de Catalunya
Pere Guillem Jofre, procurador del capítol de Barcelona
Francesc d'Alpicat, procurador del capítol de Lleida

Pere de Fenollet, vescomte d'Illa i de Canet
Bernat Galceran de Pinós
Bernat de Fortià
Guerau de Sanaija, procurador del comte d'Urgell, substituït per Joan de Pinell
Ramon Xatmar, substituït per Guillem Pinós
Berenguer d'Oms
Jaume de Ribes, substituït per Gilabert de Canet
Francesc Taverner
Bartomeu de Vilafranca
Dalmau de Castellbisbal, menor de dies
Jaume de Tagamanent
Guillem de Perves, substituït per Ramon Torrelles de Rubí

Marc Turell
Joan Desvall
Francesc del Bosc
Narcís de la Via
Misser Gonçalvo Garidell
Pere Gencet
Joan Fabre, substituït per Francesc Grimau
Ramon Bonanat

L'elecció de setenes per a organitzar l'ambaixada al rei de Sicília. La reacció contra l'obstrucció del vescomte d'Illa

El monarca seguia els esdeveniments de Sardenya i sabia que la divisió entre els sards s'havia consumat i que Brancaleó Doria s'havia hagut de retirar al seu castell de Monte Leone, on fou assetjat per la facció contrària. Els darrers dies d'agost de 1408, a Oristany, aquesta facció escollia com a jutge d'Arborea el vescomte de Narbona Guillem III, fill de Guillem II i de Beatriu d'Arborea, germana d'Elionor, i enviava una galera al vescomte per a notificar-li l'elecció i demanar-li que hi anés amb un exèrcit. El mes de setembre, el vescomte de Narbona acceptà l'elecció, començà a preparar un exèrcit i obtingué el suport dels genovesos; persistí en la seva decisió malgrat les pressions del rei Martí.⁵²

Atesa la situació, el rei havia procurat activar la missatgeria al seu primogènit⁵³ perquè pensava que estava a punt de sortir i anar cap a Catalunya (que era la intenció primera, bé que finalment es quedà a Sardenya) o que ja era a Càller; li havia demanat que passés per l'Alguer amb les seves galeres perquè tres galeres genoveses i els sards per terra estaven assetjant la vila. El rei també pensava enviar una galera cap allà.⁵⁴

Però fer progressar a la Cort la tramesa de la missatgeria era difícil perquè, encara que hagués estat aprovada, calia posar-hi els mitjans. El rei, impacient pel retard, amenaçà de confiscar béns de la Cort i del General pel valor de la proferta i els culpà dels perills i danys que el retard podia produir, però no obtingué una resposta positiva de cap dels braços. El 20 d'agost, el braç militar manifestà el seu acord perquè l'ambaixada tirés endavant, però amb les seves condicions: que abans la Cort fos habilitada i que en fossin expulsats els qui no hi havien d'ésser. Tornaven a afirmar que no estaven obligats a res pel que feia a Sicília i que, si alguns havien fet profertes, paguessin amb els seus béns. L'abat de Sant Cugat intervingué per dir que els eclesiàstics havien ofert el préstec i que perseveraven en l'oferta, però que no els havia agradat la comminació del rei de confiscar béns de la Cort o del General, opinió a la qual s'adherí el braç de ciutats i viles. El vicescancer clarí que el rei no volia confiscar res, i que només ho faria si no hi havia més remei.⁵⁵ Més endavant, el 13 de setembre, demanà que el braç militar resolgués les qüestions plantejades per la seva declaració.

En aquesta darrera sessió, el braç de les ciutats i viles demanà al rei que la resolució dels debats suscitats pel braç dels barons, nobles, cavallers i homes de paratge sobre l'habilitació de la Cort fos deixada per al final, com s'havia dit a la Concòrdia, a fi que la Cort pogués procedir, fer la proferta al rei i trobar solució als atacs constants que rebien per part de pirates; poc després, el 15 de setembre, insistí en la mateixa qüestió i proposà que s'enllestís l'habilitació pel que feia a les coses clares i es deixés les dubtoses per al final.⁵⁶ El braç de les ciutats i viles havia obtingut el suport de l'ala moderada del braç militar, però el vescomte i els seus es mantingueren en la seva actitud durant els mesos següents i continuaren exigint l'habilitació i assegurant que hi havia persones inadmissibles a la Cort;

52. Alberto BOSCOLO, *La politica italiana di Martino il Vecchio, re d'Aragona*, Pàdua, Cedam, 1962, p. 103-107, i ASC, K-3, f. 46r-v (1408, setembre, 2. Castell de Càller). Sobre el vescomte de Narbona, cf. Luisa D'ARIENZO, *Documenti sui visconti di Narbona e la Sardegna*, Pàdua, Cedam, 1977, especialment la introducció i els primers documents del volum I. Cf. també Francesco CASULA, *La Sardegna aragonese*, vol. 2, *La nazione sarda*, Sàsser, Chiarella, 1990, p. 503-508 i 511-513.

53. *Cortes...*, vol. v, p. 234-236, 238-239, 243-247 i 249-250.

54. ACA, C, reg. 2184, f. 93v i 94r (1408, agost, 25. Barcelona). La galera que li enviava era capitanejada pels cavallers Berenguer d'Oms i Ramon Safortesa.

55. *Cortes...*, vol. v, p. 241-247.

56. *Cortes...*, vol. v, p. 234-240, 250; 255-263, 265-268, 280-282 i 286-290.

també deien que la Concòrdia havia estat violada, cosa que els estaments eclesiàstics i de les ciutats i viles negaren i demanaren que es deixessin de banda les dilacions i es proveís en els afers de la Cort.⁵⁷ Cal assenyalar la contradicció en què incorria la facció del vescomte, que exigia l'habilitació de tot-hom, però ell i els seus no havien registrat al procés de cort la majoria de les procuracions de les quals presumien.

Al setembre, el rei demanava la constitució d'una comissió reduïda que s'ocupés dels afers de l'ambaixada al rei de Sicília. El braç eclesiàstic havia nomenat ja el 22 d'agost set persones de la seva condició que havien de participar-hi, que hagué de modificar temporalment per l'absència de dos membres el 26 de setembre. El mateix dia, el braç de ciutats i viles nomenà la seva pròpia setena. Per la seva banda, la facció moderada del braç militar, a la qual ja s'havia unit declaradament el comte d'Urgell, mitjançant el seu procurador, presentà una setena pròpia, vista l'actitud de l'altra facció del braç militar, i demanà que els altres braços tractessin amb aquesta setena. Naturalment, l'altra facció nobiliària no hi estigué d'acord i nomenà, el 28 de setembre, la seva pròpia setena, que la facció moderada del comte d'Urgell recusà al·legant que havia estat feta fora de la Cort, ocultament i passat el temps en què calia fer-la.

Les setenes (setembre de 1408)

- Fra Berenguer, abat de Sant Cugat
- Fra Marc de Vilalba, procurador de l'arquebisbe de Tarragona, substituït per l'abat de Santes Creus
- Guillem Vallès, procurador del bisbe de Barcelona
- Joan Siurana, procurador del capítol de Tortosa
- Francesc d'Alpicat, substituït per Pere Regassol
- Fra Ferran de Siscar, procurador del prior de Catalunya
- Fra Miquel Bofill, procurador del castellà d'Amposta

- Ferrer de Gualbes
- Joan Fiveller
- Francesc del Bosc
- Narcís de la Via
- Misser Gonçalvo Garidell
- Pere Gencet
- Mateu Ferrandell

- [Facció del comte d'Urgell]
- Joan de Pinell, procurador del comte d'Urgell
- Pere de Montcada, noble
- Arnau Guillem de Bellera, noble
- Galceran de Santa Pau, noble
- Antoni Torrelles, cavaller
- Gilabert de Canet, cavaller
- Guerau Alemany de Toralla, cavaller

57. *Cortes...*, vol. v, p. 292-300 i 354, i vol. vi, p. 41 i 45-48.

[Facció del vescomte d'Illa, no reconeguda pel rei ni pels altres braços]
 Vescomte d'Illa
 Bernat Galceran de Pinós, noble
 Bernat de Cruilles, noble
 Berenguer Arnau de Cervelló, noble
 Berenguer d'Oms, cavaller
 Ramon Xatmar, cavaller
 Bernat de Montpalau, donzell

El vicecanceller demanà, el 28 de setembre, que les setenes nomenades per cada braç per ocupar-se de l'ambaixada es reunissin per tal d'autoritzar que l'endemà s'inaugurés la taula d'acordar del personal de les galeres i les naus de l'ambaixada. Les setenes es reuniren efectivament i foren quatre: una per cadascun dels braços eclesiàstic i de ciutats i viles i dues, enfrontades, pel braç militar; com era d'esperar, no pogueren fer res perquè els dos primers braços només volien negociar amb una setena del braç militar i les dues d'aquest braç no es posaren d'acord i, per tant, la reunió fracassà.

Cansat de l'obstrucció causada per la facció del vescomte d'Illa, el mateix 28 de setembre el rei féu llegir a la Cort una carta adreçada al canceller i al vicecanceller manant que, a fi d'evitar la paralització de la Cort, els braços o condicions dels eclesiàstics i de les ciutats i viles procedissin endavant amb els membres de l'altre braç que hi volguessin col·laborar i el que decidissin fos considerat com a acordat per la Cort. El vicecanceller, també per ordre del rei, llegí una carta procedent de Sardenya en la qual es deia que el rei de Sicília era a punt d'arribar-hi; el monarca esperava que així els membres de la Cort veurien que l'afer era urgent.⁵⁸

La facció nobiliària del vescomte d'Illa dissentí de la decisió reial d'apartar-la de la negociació, mentre que la facció moderada de la condició militar i també els síndics de les ciutats i viles reials defensaren la cèdula presentada pel rei; asseguraven que no era cap greuge a la Cort, com deien els oponents, perquè no havia estat adreçada a la Cort sinó al canceller; la facció militar moderada declarà que només hi havia una sola condició militar i que, si alguns no volien continuar la Cort, els altres podien fer-ho sense ells.

Els síndics de les ciutats i viles protestaren contra la facció del vescomte que, des que la Cort s'havia traslladat a Barcelona, només havia provocat dilacions, pròrrogues, debats injustos i demandes quan la matèria a tractar era urgent. Li retreien també el gran dispendi que això suposava per a les ciutats i viles reials, per al rei i per a la cosa pública i asseguraven que, quan en una reunió n'hi havia de negligents, absents, dispendiosos i que recusaven sistemàticament el que feien els altres, podien ésser deixats de banda per tal de proveir ordenadament a l'honor del rei i al profit propi i de la cosa pública.

El braç eclesiàstic havia mostrat una certa reserva des del començament contra la iniciativa del rei d'apartar els nobles protestataris de les comissions executives perquè els semblà que atemptava contra els drets de la Cort. Alguns síndics de les ciutats també havien expressat reserves. Finalment, doncs, en la sessió de l'11 d'octubre, el rei retirà el seu albarà o cèdula i manà anul·lar qualsevol perjudici que hagués ocasionat, però no tenim constància que fossin anul·lades les disposicions preses per les setenes que, mentrestant, havien actuat.

En la seva cèdula de resposta del primer d'octubre contra la disposició reial que els apartava del funcionament de la Cort, la facció del vescomte d'Illa volgué demostrar que era la força dominant dins del braç militar i adjuntà una llista dels adherits al seu bàndol, molts dels quals eren representats, se-

58. *Cortes...*, vol. v, p. 321-324.

gons ells deien, pels capitosts de la facció. Era una llista impressionant de dos-cents nou noms, en la qual hi hem trobat almenys dues repeticions, però la cosa més sorprenent és que cent disset d'aquestes persones no acudiren a cap sessió de Cort durant tot el temps de la celebració de l'assemblea, segons hem pogut comprovar comparant la llista del vescomte amb la dels assistents que figura a l'apèndix.

Els representants de la facció moderada del braç militar, coneguda després com del comte d'Urgell, se n'adonaren prou i digueren que la major part dels noms que apareixien a l'altra llista eren absents i les procuracions dubtoses. De fet, el vescomte de Perellós apareix dues vegades a la llista dels obstructionistes mentre que, a través del seu procurador, es troba també a la llista dels moderats, on continuà situant-se després. Fa la impressió que els capitosts de la facció obstructionista aprofitaren totes les procuracions que qualsevol d'ells tenia d'altres nobles o cavallers per afers extraparlamentaris, ja que al procés de cort només n'hi foren registrades vint a nom d'aquests capitosts. Els síndics de les ciutats i viles declararen que moltes de les procuracions de què disposaven els de la facció del vescomte havien estat revocades, mentre que el procurador del comte d'Urgell al·legà que moltes de les procuracions que tenia Berenguer d'Oms de cavallers i homes de paratge eren per a la «convinença» d'aquest col·lectiu del braç militar i que no eren vàlides per a la Cort. Cal recordar que la «convinença» dels cavallers s'havia iniciat el 1370, quan els grans barons pretengueren imposar contribucions a les seves terres i procedir criminalment contra delinqüents en llurs territoris, cosa que vulnerava els drets dels cavallers i donzells que hi vivien, ja que només podien ésser jutjats pel rei. Aquesta unió cavalleresca s'allargà en el temps i en sortí la pretensió del quart braç.⁵⁹

La facció contrària del braç militar també presentà, a la sessió del dia següent, una llista molt més breu, de cinquanta-set noms concrets, que en alguns casos es deien representants d'uns adherents deixats en la indefinició; també hi ha una repetició, que demostra que les llistes es feren de pressa, i també hi he trobat quinze noms de persones que no es presentaren a cap sessió de la Cort.

La facció del vescomte d'Illa acusà l'oponent d'ésser formada per oficials reials amb jurisdicció, que no podien ésser presents a les Corts. El rei devia haver ordenat a tots els nobles i cavallers del seu entorn que anessin a la Cort per combatre l'ofensiva obstructionista del vescomte, perquè és evident que, a partir d'un cert moment, augmentaren molt, però no hi envià pas el governador de Catalunya, sinó gent amb jurisdicció ocasional o menor, que mai no havien estat exclosos de les Corts. És curiós constatar que, a l'inici de la Cort, algun membre de la facció obstructionista no sabia res d'aquest impediment perquè Berenguer d'Oms havia fet registrar la procuració a favor seu del governador de Catalunya, Guerau Alemany de Cervelló, que, de tots els oficials reials, era el que tenia més jurisdicció. La facció del vescomte, a més, suggerí que el comte d'Urgell no devia estar ben informat del que feia el seu procurador, car, deien, hi havia una gran diferència entre l'alta saviesa del comte i la del seu procurador. El procurador, però, els assegurà que estava en comunicació constant amb el comte i que aquest aprovava el que feia.⁶⁰

Ignorem quin era el motiu de l'actitud contestatària i obstructionista del vescomte d'Illa i de Canet. Era una persona que havia estat lligada al rei Martí des que era infant. Havia participat en l'expedició a Sicília de 1392 i havia obtingut el càrrec de canceller del regne (1392-1395) i el de vicari general dels ducats d'Atenes i Neopàtria, on no sembla pas que arribés a posar els peus; a més, havia estat afavorit amb diverses possessions.⁶¹ És possible, fins i tot, que fos membre de l'orde de la Cor-

59. Santiago SOBREQÜÉS I VIDAL, *El Compromís de Casp...*, p. 30-31.

60. *Cortes...*, vol. v, p. 326-341, 348, 350-352, 360, 383, 398-399, 411 i 416.

61. Pietro CORRAO, *Governare un regno: Potere, società e istituzioni in Sicilia fra Trecento e Quattrocento*, Nàpols, Liguori,

retja, que aglutinà els fidels de l'infant a Sicília en un orde militar que establia entre ells llaços de camaraderia cavalleresca; si n'eren Guillem Ramon de Montcada, el comte Guillem de Peralta, Guerau de Queralt, Bernat de Cabrera, Hug de Santa Pau i Ramon de Llupià, àlies de Bages, bé podem suposar que també n'era el vescomte d'Illa.⁶² Era camarlenc del rei Martí almenys des de 1399. L'any 1403 el rei li confià la lloctinència o «vice regia» al regne de València més enllà del Xúquer, especialment a Xàtiva, perquè apaivagués les bandositats.⁶³ Potser el vescomte considerava que no havia estat prou recompensat pels seus serveis a Sicília o potser, simplement, li agradava la dialèctica parlamentària; a la Cort de Montsó de 1388 ja havia participat en una facció nobiliària amb Alfons, marquès de Villena i comte de Dènia i Ribagorça, Bernat de Cabrera, Jaume de Prades, el vescomte de Roda i altres nobles contra cortesans de Joan I i de la seva esposa, la reina Violant, especialment contra Carrossa de Vilaragut. Naturalment, obstruí també el Parlament de l'Interregne, novament la Cort de Barcelona de 1413, de Ferran d'Antequera, i encara el 1418 s'oposà a Alfons el Magnànim.⁶⁴ A la Cort de 1413 tornà a utilitzar la qüestió del quart braç per a fer obstrucció. No sabem si a la Cort de 1406-1410 pretengué mantenir la pressió pel mateix afer, encara que hagués quedat apartat fins al final de la Cort, gràcies a la Concòrdia; a la seva facció hi havia molts dels cavallers i donzells que reivindicaven el braç, com Berenguer d'Oms, també rossellonès, que havia estat distingit pel rei almenys des del 1400 amb el càrrec d'uíxer d'armes i des del 1407, almenys, com a camarlenc.⁶⁵ El 25 d'agost de 1408 el rei li manà que, amb Ramon Safortesa, es dirigís amb la seva galera a Sardenya per tal de trobar-s'hi amb el primogènit, que llavors encara pensava venir a Barcelona, i que amb les seves galeres alliberessin l'Alguer del setge de tres galeres genoveses per mar i els sards per terra.⁶⁶ No sabem si realment acomplí aquesta missió perquè la seva absència de la Cort va només del 17 d'agost al 15 de setembre, com es pot veure a l'apèndix. Tots plegats defensaven els interessos i privilegis de la noblesa per sobre de qualsevol altra consideració, però només la duresa i l'obstinació del vescomte d'Illa i Canet expliquen que portés l'obstrucció de la Cort fins al punt en què ho va fer.

L'intent de finançar i activar la tramesa de l'ambaixada al rei de Sicília

Després de la decisió del rei d'excloure la setena obstrucccionista, les setenes dels braços eclesiàstic i de les ciutats i viles es reuniren amb la facció moderada de la condició militar i començaren a preparar l'ambaixada. Per no ésser menys, la facció del vescomte presentà a la Cort la seva pròpia pro-

1991, p. 383 i 549; Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Diplomatari de l'Orient Català (1301-1409)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1947, 804 p.; reedició a cura de Maria Teresa Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2001, doc. DCXXXV.

62. Sobre l'empresa de la corretja, cf. Henri BRESQ, «L'«empresa de la correge» et la conquête de la Sicile: Le royaume errant de Martin de Montblanc», *Anuario de Estudios Medievales*, vol. 23 (1993), p. 197-220. La còpia dels estatuts que es conserva conté els noms d'alguns dels adherits, però no ens dóna el nom dels dotze inicials, perquè, després d'uns pocs noms, diu: «etc.». Sobre Ramon de Bages, que es trobava al mateix bàndol del vescomte en aquesta Cort i també durant l'Interregne, vegeu Henri BRESQ, «L'«empresa de la correge»...», p. 219; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El Consell Reial durant el regnat de Martí l'Humà», a *El poder real en la Corona de Aragón (siglos XIV-XVI): XV Congreso de Historia de la Corona de Aragón. Actas*, tom I, vol. 2, *Comunicaciones a las ponencias I/1 y I/2*, Saragossa, Gobierno de Aragón, Departamento de Educación y Cultura, 1996, p. 173-190, concretament p. 183.

63. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El Consell Reial durant el regnat...», p. 185.

64. Santiago SOBREQUÉS I VIDAL, *El Compromís de Casp...*, p. 32 i 69-74. S'havia casat vers 1384 amb Constança, vídua de Francesc de Perellós, que Pere el Cerimoniós havia qualificat de «negra e àvol fembra, filla del diable», la qual el 1385 era acusada de diferents delictes: ACA, C, reg. 1108, f. 54r i v (1385, desembre, 4. Girona).

65. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El Consell Reial durant el regnat...», p. 186 i 189.

66. ACA, C, reg. 2184, f. 93v i 94r (1408, agost, 25. Barcelona).

posta de gent que havia de participar en l'ambaixada per cada braç, patrons dels vaixells, etc. i continuà posant traves a l'ambaixada. El 3 d'octubre, el vescomte d'Illa protestava perquè la comissió de les setenes ja no parlava d'ambaixada, sinó directament d'armada; el formalisme de dir-ne ambaixada amagava el problema de l'obligació o no dels nobles de socórrer el rei «ultra les mars»: els de la facció del vescomte d'Illa acusaven l'altra facció d'haver-ho acceptat i de perjudicar-se ells mateixos. La facció moderada sembla que també considerava que no hi havia obligació de servir dellà mar, però deia que calia vetllar per la salut i l'estat pròsper del rei de Sicília, que aquell mateix dia havia sortit de l'illa en direcció a Sardenya, i per la defensa dels interessos de Catalunya.⁶⁷

Quedava encara alguna formalitat per complir en el finançament de l'ambaixada. En la sessió de l'11 d'octubre, el rei advertí la Cort que els diputats no tenien diners per pagar l'armament dels vaixells que calia trametre al seu fill, el rei de Sicília, i li demanà que autoritzés i donés poders als diputats perquè venguessin censals morts, és a dir, deute públic, per a pagar l'armament. El braç eclesiàstic autoritzà la venda de censal fins a la quantitat de cent mil florins, però demanà que la cort del veguer prengués nota dels compradors de censals i de les quantitats rebudes per les vendes i les ciutats i viles respongueren d'una manera similar, bé que demanaren que fos la Cort qui tingués constància dels compradors de censals i dels imports obtinguts; la facció moderada del braç militar s'uní a les respostes d'aquests dos braços, mentre que la facció del vescomte d'Illa exigí que dins dels cent mil florins fossin comptats els deu mil que ja havien estat avançats per a l'ambaixada. Aquesta discrepància obligà el rei a demanar que la facció del vescomte donés el seu consentiment com ho havien fet els altres perquè impedia que s'avancés. Com sempre, la facció protestà i es mantingué en aquesta posició durant dies, malgrat les renovades peticions que desistissin d'aquesta actitud; però l'amenaça del rei, del 20 d'octubre, de proveir en l'afer per justícia els portà, dos dies després, a consentir en el poder als diputats per vendre censals fins a cent mil florins, com havien fet els altres braços. Mentrestant, el rei, desesperat per la manca de diners, havia intentat obtenir onze mil florins directament dels diputats, fins i tot amb amenaces penals, però els nobles ho denunciaren a la Cort com a contrari a les constitucions de Corts sobre les generalitats. Només denunciaven i exigien la resolució dels seus greuges sense preocupar-se per la gravetat de la situació.⁶⁸

L'actitud del vescomte continuà suscitant rebuig, ara del braç eclesiàstic, que demanà que la Cort s'ocupés dels afers comuns que tocaven l'exalçament de la Corona i el bé públic del Principat de Catalunya i de l'ambaixada i es queixà del temps que feia que la Cort era reunida i que no s'havia procedit seguint la Concòrdia. Els altres braços s'hi adheriren.⁶⁹

El rei esmentà aquests fets en la sessió de la Cort del 26 d'octubre, en una mena de nova proposició, en la qual resumí les cinc o sis raons per les quals era necessària la convocatòria d'una Cort: la primera, perquè feia molt de temps que no havien estat celebrades Corts a Catalunya, des del regnat del seu pare, i per tant no s'havia pogut proveir a coses que només es podien fer a Corts; la segona, per prendre mesures per a la defensa del Principat, per terra i per mar; la tercera, per posar en ordre la justícia; la quarta, per solucionar els greuges contra l'administració del seu pare, del seu germà i d'ell mateix; la cinquena, per reformar la doctrina sobre el dret a guerrear i sobre els bàndols, i la sisena, per fornir fons per al sosteniment del rei, ja que així cessarien els inconvenients derivats de

67. *Cortes...*, vol. v, p. 366 i 348; Antonino CALDARELLA, «L'impresa di Martino I, re di Sicilia in Sardegna (a. 1408-1409)», *Atti dell'Accademia di Scienze, Lettere e Arti di Palermo*, núm. XIV (1953-1954), p. 5-90, concretament p. 14.

68. *Cortes...*, vol. v, p. 364-367, 371, 379, 385 i 387.

69. *Cortes...*, vol. v, p. 390.

la pobresa i la necessitat del príncep. Declarà que nomenaria tractadors per la seva part perquè negociessin amb les persones designades per la Cort. Els recordà la urgència d'actuar a Sardenya, on els sards s'havien revoltat contra Brancaleó Doria, rebel al rei, a qui tenien assetjat, i calia aprofitar el moment. La revolta de l'illa, deïa, guanyada amb l'afany del seu avi i també del seu pare, s'havia allargat perquè no s'hi havien enviat socors poderosos; s'hi havien fet moltes despeses, que havien empobrit la Corona, i hi havia mort molta gent «com poch nobles, cavallers, ciutadans e altres hòmens notables e de peu són qui no hagen perduts en aquesta ylla frares, pares, germans e parents e no hagen la sepultura d'aquells en la dita illa». Atesa l'ambaixada que li havien ofert, acompanyada per galeres i naus, demanà un esforç complementari de 200.000 florins, amb la qual cosa assegurarien la pacificació de l'illa i podrien gaudir tant de Sardenya com de Sicília com els antics romans, per als quals, segons Valeri, eren «mamelles e graners e fertilitat de Roma».⁷⁰

La Cort es negà en principi a atorgar cap més ajuda si prèviament el rei no posava el Principat en bon estament i al·legà que la Concòrdia preveia que aquests afers fossin prioritaris; posteriorment, podrien estudiar la seva demanda. El rei respongué que la Concòrdia no s'oposava al fet d'atendre un altre afer al mateix temps i insistí en la necessitat d'atendre el de Sardenya; també indicà que els 200.000 florins que havia demanat es podien despendre de manera esglaonada d'acord amb una comissió de la Cort, però li fou respost que calia que primer posés ordre en el Principat perquè feia quatre anys que la Cort havia estat convocada i encara no s'havia fet res; al final de la Cort serien estudiats el donatiu i els subsidis. Potser per acontentar la Cort, el 29 d'octubre el monarca es mostrava disposat a resoldre els greuges que li volguessin plantejar.⁷¹

A la sessió del 7 de novembre de 1408, el rei, conscient que no aconseguiria, de moment, la petició que havia fet, demanà canviar l'oferta de sis galeres i quatre naus per només naus, però més nombroses, gent d'armes, pillards i ballesters. Sembla que aquest canvi ja s'havia acordat entre les setenes i els consellers del rei; els braços eclesiàstic i de les ciutats i viles ho concediren, però el braç militar es mostrà, com sempre, dividit. La facció moderada del comte d'Urgell ho concedí, mentre que la facció del vescomte d'Illa ho atorgà, però afegí que primer calia consultar el rei de Sicília. Era evident que només buscava entorpir la decisió, perquè el rei i el seu primogènit estaven en contacte constant sobre l'organització de l'expedició des que aquest havia arribat a Sardenya i desembarcat a Càller el 6 d'octubre.⁷² Aquesta discrepància obligà el rei a demanar a la condició militar que abans del divendres següent, és a dir, de dos dies, la justifiqués. El vescomte aprofità l'ocasió per a dir que, com que l'objectiu de la proferta havia canviat, la setena escollida ja no valia i que n'havien elegit una altra, que en realitat estava formada per les mateixes persones; d'aquesta manera devien pensar que podrien evitar el retret que havia estat nomenada fora de la Cort i fora de temps; els electors eren només trenta, evidenciant que el suport amplíssim que primer semblava que tenien dins del braç era un bluf.

El 8 de novembre, el vescomte d'Illa insistí a demanar que fos esperat el rei de Sicília, puix que era el cap de l'empresa i, si la Cort decidia servir-lo, ho podria fer com corresponia a un alt príncep; segons ell, la commutació proposada pel rei era una cosa mesquina, vergonyosa i de poc fruit i aprofità l'ocasió per a demanar la resolució del plet de la setena a favor d'ells, criticant tot el que havia fet la setena adversària amb les altres setenes.⁷³ El mateix dia, però, el cavaller Berenguer d'Oms declarà de

70. *Cortes...*, vol. v, p. 396-397. Publicat també a *Parlaments a les Corts...*, p. 74-78.

71. *Cortes...*, vol. v, p. 403-410.

72. Alberto BOSCOLO, *La política italiana...*, p. 108.

73. *Cortes...*, vol. v, p. 250-252, 314-315, 323-324, 337, 345, 395, 411, 416, 430 i 435-437.

paraula que estaven disposats a conformar la seva opinió sobre la commutació de la proferta amb els eclesiàstics i els síndics de ciutats i viles, cosa que sembla indicar diversitat d'opinions amb el vescomte. El 10 de novembre tots dos coincidien i confirmaven per escrit la declaració del cavaller i exigien que la seva setena s'ocupés de l'empresa i acusaven la setena del comte d'Urgell d'atacar els barons i els cavallers.⁷⁴

Escoltades totes dues bandes, el ple sol·licità que el rei decidís. El 12 de novembre, el monarca declarà que, mentre no hagués decidit per justícia la qüestió, considerava, d'acord amb els braços eclesiàstic i de les ciutats i viles, que la setena que ja era en ús de tractar els afers de l'ambaixada havia de continuar. El vescomte protestà d'aquesta decisió durant la resta de l'any, demanà que fos cessada la setena adversària, qualificada d'il·legal perquè actuava en nom de tota la condició militar. Considerava que era un greuge no solament per al braç militar, sinó per a tota la Cort, perquè privava una part dels barons d'expressar el seu vot, llibertat essencial a les Corts, i podia originar perjudicis perpetus; segons el vescomte, el rei només admetia que les comissions fossin formades per persones que li eren plaents, de manera que tota la condició quedava reduïda a la conveniència d'uns pocs, que podrien dilapidar els béns del General. Arribà a amenaçar de revocar el poder donat als diputats per vendre censals i ho féu efectivament el 7 de desembre, amenaçant d'exigir les generalitats en els territoris nobiliaris, de no permetre que la Generalitat els hi exigís i d'impedir que llurs vassalls les paguessin, amenaces que hagué de matisar una mica quan els oficials reials presents en el ple l'advertiren de la gravetat del que deia i del càstig en què podia incórrer, ja que ningú no podia exigir i imposar drets més que el rei.⁷⁵

En la sessió del 13 de novembre, el rei demanà a la Cort que apressés l'ambaixada al seu primogènit perquè es trobava a Sardenya mal acompanyat i que els diputats procedissin a obtenir diners, segons el poder que tenien. Els dos diputats presents a la Cort, Alfons de Tous i Ramon Desplà, demanaren als membres de la Cort si els plaïa que venguessin censals i tothom digué que sí menys el vescomte d'Illa i Berenguer d'Oms, que s'ho volien pensar i que digueren que perseveraven en el que ja havien dit. De fet, es desdeïen del que havien aprovat prèviament.⁷⁶

Segons el rei havia informat al seu fill, la proferta de la Cort havia de consistir en quinze naus amb homes a cavall i mil ballesters. Havia fet canviar la proferta perquè pensava que, si no aconseguia negociar la pau, necessitaria homes a cavall i ballesters per guerrear i perquè creia que de moment el seu fill en tenia prou amb les galeres que portava des de Sicília per vigilar la costa de l'illa. A més, pensava trametre-li galeres i més endavant un estol.⁷⁷ Efectivament, el monarca demanava a Barcelona, a València i a la ciutat de Mallorca que armessin galeres, que s'afegirien a l'armada que preparava la Diputació del General de Catalunya. A València li demanà 25.000 florins, quantitat que distava molt dels 150.000 que pensava treure de Catalunya; Aragó també hi pensava col·laborar.⁷⁸

El 21 de novembre, el vescomte d'Illa, en un dels seus al·legats contra la setena del braç militar que actuava en la preparació de l'armada per Sardenya, de la qual la seva facció havia quedat exclosa, protestava perquè eren privats d'intervenir-hi i tornava a manifestar el seu desacord amb el canvi

74. *Cortes...*, vol. v, p. 427-433, 435-436, 438 i 448.

75. *Cortes...*, vol. v, p. 438, 440, 444-445, 448 i 459-461, i vol. vi, p. 3, 25, 32-35 i 62.

76. *Cortes...*, vol. v, p. 449.

77. ACA, C, reg. 2184, f. 113v-114r (1408, setembre, 13. Barcelona).

78. Barcelona respongué que volia veure què feien València i Mallorca, perquè Barcelona ja contribuïa en una tercera part a l'armada que preparava la Diputació del General: AHCB, Llibre del Consell, 28, f. 115r (1408, novembre, 21); ACA, C, reg. 2184, f. 118v-119r (1408, setembre, 22. Barcelona).

d'ambaixada a armada. Afegia que era greu tractar d'una armada a Corts i excloure'n la major part dels barons i cavallers i recordava que no havien estat deixats de banda ni oblidats en el moment de la conquesta de Sicília; llavors no deixaren el rei en els moments de perills i necessitat en què es trobà, «ans hi ha perdut los cossos e los béns». Que en esmena d'aquests serveis els privés de les seves llibertats antigues i d'intervenir en l'armada «no és menys maravella que seria si la resplendor del sol en lo mes de juliol lexava en la serra per fredor son escalfament». I afegia: «E pot considerar vostra senyoria que tals greuges no-ls poden oblidar.» El vescomte es queixava que el rei havia revocat l'albarà que els apartava de l'execució dels afers de la Cort, però a la pràctica tot havia continuat igual. També es queixà que el rei hagués disposat dels diners de la proferta sense tenir poder legal de la Cort (recordeu que ells eren els únics que no havien autoritzat els diputats a buscar els diners de la proferta); assegurà que la Cort havia d'haver controlat directament la despesa i que s'administraven malament els diners. Demanà la reparació dels greuges, malgrat que el rei comptava amb l'aprovació dels braços de l'Església i de ciutats i viles que, segons ell, s'equivocaven i es perjudicaven, i demanà a aquests braços que els ajudessin a conservar les llibertats de la Cort. El desembre de 1408, la facció del vescomte encara es queixava que l'ambaixada s'havia convertit en armada sense el seu consentiment.⁷⁹

Però el vescomte havia quedat reduït a una posició marginal a la Cort. A través de les setenes, la Cort estava ajudant el rei i el 25 de novembre molts dels seus membres anaren al palau reial a notificar al monarca que havien escollit com a capità de la flota mossèn Pere de Torrelles, nomenament que el rei confirmà i li concedí, a més, la capitania general de les mars amb caràcter vitalici. Era el dia en què el rei posà l'estendard reial a la taula d'acordament per contractar gent d'armes per a l'expedició a Sardenya.⁸⁰ Per a la contractació de la marineria de les sis naus de la Generalitat ja s'havia instal·lat la taula d'acordament el 30 de setembre de 1408.⁸¹

El 10 de desembre, en una sessió de la Cort presidida pel rei, es presentaren els ambaixadors enviats pel primogènit i rei de Sicília. Bernat de Cabrera exposà les peticions del primogènit per a la guerra, que no foren transcrites en el procés de corts. La resposta de la noblesa no fou unitària, perquè ja sabem que en aquells moments es trobava dividida en dues faccions. El comte de Cardona, després de recriminar a la facció del vescomte l'intent de revocar els poders donats als diputats per obtenir diners per a l'armada i de les acusacions de mala distribució dels diners en l'ambaixada i de canviar-ne l'objectiu, que ja hem comentat en parlar de les setenes, respongué als ambaixadors que estaven disposats a exposar llurs persones i béns per la prosperitat i la victòria del rei i del primogènit. El comte acusà veladament els adversaris d'haver retardat l'auxili al primogènit, que estava en gran perill.

L'altra facció, la dels vescomtes de Castellbò i d'Illa, Roger Bernat de Pallars i Bernat Galceran de Pinós, entre d'altres, respongué el 15 de desembre que els barons i els cavallers estaven exempts de subvencionar conquestes i de subvenir a les necessitats de «les vostres illes» i, per tant, denegaren la demanda del primogènit, però digueren que podien negociar la seva participació si el rei els satisfia en els greuges que tenien. La facció estava disposada, segons afirmava en aquell moment, a aportar la meitat de la demanda de tropes feta pel primogènit a despesa pròpia i per quatre mesos. No

79. *Cortes...*, vol. v, p. 459-463, i vol. vi, p. 32-34.

80. Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «Itinerari del rey en Martí (1396-1410)», *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, núm. iv (1911-1912), p. 81-184, i núm. v (1913-1914), p. 515-654, concretament p. 630.

81. *Crònica del Racional de la Ciutat de Barcelona (1334-1417)*, editada amb la col·laboració de Pere Pujol i Tubau, *Recull de documents i estudis*, vol. i, fasc. II, Barcelona, Arxiu Municipal d'Història i Ajuntament de Barcelona, 1921, p. 168, núm. 204; *Manual de novells ardots...*, vol. i, p. 157.

volia que fossin usats els diners del General per a aquesta empresa, ja que només havien de servir per a la defensa de la terra.

El comte de Cardona lamentà que la resposta no fos unitària i a la sessió del 17 de desembre reconegué que, com havien dit els vescomtes, no estaven obligats a subvenir a les conquestes i que no havia de servir de precedent, però assegurà que no fallarien al servei del rei i del primogènit; això no perjudicaria les llibertats de la condició militar, car seria una operació de voluntària complaença «decent a tot stat de cavalleria». Assenyalà la conveniència d'anar tots units, també amb els altres braços, i criticà que els de la facció dels vescomtes, després d'oferir, feien el contrari i destorbaven l'ambaixada al primogènit, tan necessària en aquell moment, quan se sabia que el vescomte de Narbona ja era a Gènova reunint vaixells i tropes per passar a Sardenya.⁸²

A la sessió del 15 de gener de 1409, la facció nobiliària dels vescomtes féu una nova oferta més concreta per participar en l'expedició a Sardenya. S'oferien ells tots sols a cobrir la demanda de tropes feta pel primogènit: 1.500 homes a cavall i 3.000 a peu, però a pròpia despesa només oferien cent homes d'armes i dos-cents pillards per quatre mesos. La resta a sou: un florí diari per home d'armes, mig florí per pillard i quatre sous per home de peu. L'ajuda era condicionada, a més, a la resolució dels greuges d'aquest grup. Asseguraven que per res volien torbar l'execució de l'ambaixada a fer al primogènit i que només feien la contradicció per causes justes. El rei agrai l'oferta, però només acceptà el servei propi gratuït, ja que la resta suposava una despesa molt important a la qual ell no podia fer front; només la Cort podia fer-ho.⁸³

Un préstec de 105.000 florins per a Sardenya a canvi de penyora i reformes judicials

La petició d'una ajuda addicional per a la conquesta de Sardenya de 200.000 florins feta pel rei en la seva proposició del 26 d'octubre, que havia estat refusada en un primer moment, sembla que anà madurant de manera no pública, en negociacions entre els consellers del rei i membres destacats de cada estament o condició de la Cort, fins que, sense que en tinguem cap constància a través d'una nova petició del rei, ens trobem que la Cort respon el 28 de gener de 1409 a una sol·licitud reial d'un préstec amb penyora per valor de 105.000 florins per a l'estol destinat a Sardenya. En un primer moment, la Cort digué que ja havia servit el rei amb l'ambaixada al seu fill i que de moment no havia aconseguit que el monarca reformés l'administració de la justícia i reparés els greuges. No tancava la porta a concedir el préstec, però exigia primer les reformes judicials. Si no podia esperar, recordava al rei que tenia altres possibilitats d'aconseguir un préstec amb penyora. El monarca tornà a la Cort per

82. *Cortes...*, vol. vi, p. 36-39, 50-56 i 57-59. La negativa a participar en la defensa de Sardenya havia estat una constant a les Corts celebrades per Pere el Cerimoniós: Manuel SÁNCHEZ MARTÍNEZ, «Las Cortes de Cataluña en la financiación de la guerra de Arborea (segunda mitad del siglo XIV)», a Maria Teresa FERRER I MALLOL, Josefina MUTGÉ i Manuel SÁNCHEZ (ed.), *La Corona catalanoaragonesa i el seu entorn mediterrani a la baixa edat mitjana*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2005, p. 363-393; Manuel SÁNCHEZ MARTÍNEZ, «Cortes y fiscalidad: el caso de Cataluña durante la segunda mitad del siglo XIV», *Aragón en la Edad Media*, núm. XXI (2009), p. 279-308, concretament p. 288-291. Per si la petició d'ajuda a la Cort no obtenia resultats, el rei de Sicília havia autoritzat el seu pare a hipotecar o vendre els seus béns a fi d'obtenir recursos per a l'expedició: ASP (Archivio di Stato di Palermo, Protonotaro, 5, f. 165r), cit. per Antonino CALDARELLA, «L'impresa di Martino I...»; el vescomte de Cardona havia desembarcat a Sardenya el 3 de desembre de 1408, encara sense exèrcit, mentre que els ambaixadors de Martí el Jove ja eren de retorn a Càller el 5 de maig de 1409: *idem*, p. 27-28 i 60.

83. *Cortes...*, vol. vi, p. 79-84. La proposició del vescomte d'Illa i Canet fou publicada parcialment, només la primera part, sense la llista dels nobles que s'oferien ni la part final, a *Parlaments a les Corts...*, p. 78-81. Cf., sobre l'enfrontament dels dos bàndols nobiliaris per l'expedició a Sardenya, José Àngel SESMA, «La fractura en la sociedad política catalana...», p. 1055-1058.

fer llegir públicament la resposta que li havien donat, recordà que el seu fill, el primogènit, era a Sardenya per conquerir el regne i demanà que en contemplació d'ell i del seu fill s'ocupessin de la justícia que reclamaven. S'obrí un compàs d'espera. El procés de cort recull totes les reunions convocades, entre el 4 de febrer i el 9 de març, però l'activitat registrada és mínima, només la presentació d'alguns greuges, però això no vol dir que no es treballés en la negociació dels aspectes que volien esmenar de l'administració de justícia.⁸⁴

L'11 de març, el rei anà novament a presidir una sessió de la Cort; recordà la petició d'un préstec de 105.000 florins amb penyora i repetí que estava disposat a fer justícia com volien. El castellà d'Amposta, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, s'encarregà de respondre en nom de la Cort que deliberarien sobre el que havia proposat i que li farien una resposta que el deixaria content. El rei féu continuar la sessió a la tarda i assegurà que no es mouria del monestir de framenors, on se celebrava la Cort, fins que li donessin una resposta. Però no l'aconseguí de moment. Hagué d'esperar cinc dies més i el 16 de març el rei rebé a la Cort un quadern amb els capítols acordats de moment per a la reforma d'alguns aspectes de l'administració de justícia que, segons els braços, funcionava molt malament, i per atendre la seva demanda «congoixosa» d'un préstec de 105.000 florins.

Aquests capítols foren estudiats pel rei i pels seus consellers i a la sessió de tarda del mateix dia ja tenia les respostes preparades; es mostrà disposat a cedir en alguns punts, tot i que la intervenció de la Cort en l'àmbit de l'administració de justícia l'inquietava molt perquè creia que l'exercici de la justícia era precisament una de les regalies més importants del príncep. Dels capítols presentats per la Cort, el rei en concedí alguns, en matisà d'altres i en denegà alguns; totes les concessions les limità al temps que trigués ell o els seus successors a tornar el préstec; no en volia fer cessió permanent. Moltes de les modificacions demanades pel rei foren acceptades per la Cort, mentre que en altres mantingué la seva demanda. Pel que fa a la penyora del préstec, la Cort demanava tot el comtat d'Empúries, que havia estat incorporat a la Corona l'any 1402, amb totes les seves rendes i jurisdiccions, mentre que el rei considerava que era massa i mantenia l'oferta feta, sembla, anteriorment, de Montblanc, Cadaqués, Garriguella i Sant Climent, que valien més que el capital del qual eren penyora. S'obrí llavors un període de negociació i l'acord final no arribà fins al 29 de març de 1409.

El preàmbul dels capítols aprovats en aquesta data aclareix, a la resposta del rei, que les concessions estan lligades a la concessió i a la duració del préstec i dos anys més; els primers capítols exigien que tots els afers relacionats amb la justícia o amb interessos de part susceptibles d'ésser portats a judici havien d'ésser competència exclusiva del canceller i del vicescancer i, en cas d'absència o dificultats personals d'aquests, del regent de la Cancelleria, que havia d'ésser un doctor en dret o un jurista reputat; abans d'exercir, haurien de prestar jurament i homenatge que observarien Usatges, Constitucions, dret comú, costums, privilegis i immunitats i que actuarien amb equitat i bona raó, sense deixar-se influenciar o pressionar per ningú, ni pel mateix monarca, el qual no podria de cap manera signar pel seu compte aquests documents. Només el protonotari podria segellar-los i, perquè els escrivans o els secretaris no es poguessin confondre, havien de portar una nota del canceller, vicescancer o regent de la Cancelleria indicant que eren reservats al protonotari; també fou prohibit als camarlencs, que guardaven el segell secret, que segellessin o fessin segellar aquesta mena de documents. D'altra banda, fou prohibit als procuradors fiscals apel·lar sentències dictades contra ells, llevat que tinguessin documentació nova; fou prohibit als oficials ordinaris acceptar comissions especials perquè des de feia temps hi havia molta prevenció contra el nomenament de comissaris; fou

84. *Cortes...*, vol. vi, p. 97-98 i 99-135.

nomenada una comissió mixta del rei i de la Cort per establir un ordre de despatx de les causes de la Reial Audiència i per evitar l'allargament dels processos; s'establí que els governadors de Catalunya i de Rosselló haurien d'ésser acompanyats sempre pels seus assessors i haurien d'actuar amb el seu consell en les sentències definitives i en les interlocutòries de turment i, si alguna vegada no els podien seguir, havien d'ésser substituïts per algun bon jurista idoni; les sentències dels governadors podrien ésser apel·lades, llevat que el demandant fos persona difamada i de mala vida, cosa que caldria provar; també s'havia presentat un capítol per intervenir, des de la Cort, en els conflictes per la redempció del patrimoni reial, que el rei considerà innecessari perquè ja s'havia proveït en els afers de justícia, però admeté que tothom qui tingués queixes pogués presentar greuge a la Cort; la resolució dels greuges també fou prevista per aquests capítols, com veurem en l'apartat que els dediquem.

Els altres capítols d'aquest pacte entre el rei i la Cort es referien al préstec de 105.000 florins per a la conquesta de Sardenya; un feia comprometre el rei a no fer demandes particulars als estaments o condicions de l'Església i de les ciutats i viles reials per a la conquesta de Sardenya, però el rei només es comprometé a no demanar res durant l'expedició del seu fill i tres anys més. Un altre contenia l'acord sobre la penyora del préstec: el rei havia de lliurar a la Cort o als diputats de Catalunya residents a Barcelona els castells i viles següents: Cadaqués, Roses, Llançà, Empúries, Garriguella amb la batllia de la muntanya de Sant Pere de Rodes, amb els seus termes i jurisdiccions, altes i baixes, mer i mixt imperi i senyories sobre homes i dones, feus, etc. El rei n'hauria de donar possessió als diputats, en nom de la Cort, amb prestació de fidelitat per part dels vassalls habitants en aquests castells, viles i llocs i termes. Els diputats els haurien d'administrar i regir, hi exercirien la jurisdicció i en rebrien els emoluments, dels quals haurien de pagar els salaris dels oficials que hi serien destinats i altres despeses necessàries. S'establí que ni el rei ni els seus successors no podrien recuperar aquests llocs sense pagar abans la quantitat de 105.000 florins, o per concessió perpètua a canvi del pla de justícia universal que la Cort volia oferir al monarca. En aquest cas, la quantitat prestada es prendria a compte del do que la Cort li havia de fer. La recuperació s'hauria de fer solemnement a la Cort de Catalunya. La Cort demanà que el rei consentís en el contracte en nom del rei de Sicília i que els documents que calgués fer d'aquesta operació fossin francs de segell.

El rei, per la seva banda, insistí que en l'empenyorament no hi eren compresos rendes, drets ordinaris i extraordinaris, ports i carregadors, vedes, inhibicions, tretes o altres drets dels ports o carregadors que pertanyien al rei, que els continuaria cobrant per mitjà dels seus propis administradors. Els emoluments per exercici de la justícia pertanyien al rei i li havien de ser restituïts després de descomptar-ne els salaris dels oficials locals, que haurien de ser taxats pel canceller i el vicescancer i pels diputats, i les despeses necessàries.

Els capítols també establiren que els 105.000 florins del préstec fossin administrats en nom de la Cort pels diputats, que n'haurien de retre compte al rei i a la Cort, bé que el monarca remarquè que també hi havia d'intervenir el seu tresorer per fer entrada i eixida dels diners; només podrien ésser usats per a l'afèr per al qual havien estat demanats. El rei signà i jurà els capítols de l'empenyorament; al document hi foren posats els segells personals d'un cavaller i d'un donzell i, pels síndics, hi fou posat el segell de Barcelona.⁸⁵

El 29 de març de 1409, el rei lliurava una procuració a l'administrador del comtat d'Empúries,

85. *Cortes...*, vol. VI, p. 97-98, 101, 143, 146, 151, 162-169, 171-173, 178-180, 198-209 i 212-213. Tomàs de Montagut també s'ocupa d'aquestes reformes en l'Administració de la justícia en aquest mateix llibre: «El poder del dret durant el regnat de Martí l'Humà».

Joan Tinter, i al lloctinent del mestre racional, Lleonard de Sos, perquè donessin possessió al noble Arnau Guillem de Bellera, en nom del General de Catalunya, dels castells i viles de Cadaqués, Roses, Llançà, Empúries i Garriguella, amb la batllia de la muntanya de Sant Pere de Rodes, amb la jurisdicció alta i baixa i el mer i mixt imperi.⁸⁶ En realitat, no era la primera alienació del comtat d'Empúries; el 1408 el rei ja havia venut al seu conseller Pere de Sentmenat la vila i castell de Sant Pere Pescador i l'honor d'Oliva, amb dret de retrovenda, per 1.250 florins d'or, mentre que uns mesos després havia venut al noble Bernat de Senesterra els castells i llocs de Monells, Ullastret, Sant Iscle i Siurana per 10.500 florins d'or, també amb dret de retrovenda. Ja el 1409, el rei vengué encara a Bernat de Vilagut el mer i mixt imperi i tota la jurisdicció civil i criminal, alta i baixa, que tenia a Torroella de Fluvià, al comtat d'Empúries, per mil florins d'or.⁸⁷

L'expedició a Sardenya, la batalla de Sanluri i la mort del primogènit. La Cort es desentén de la guerra a Sardenya

El mes d'abril de 1409 ja s'havien reunit els homes d'armes que havien de passar a Sardenya a socórrer el rei Martí de Sicília. El 23 d'aquest mes, dia de Sant Jordi, feien parada militar a Barcelona 1.300 homes a cavall que capitanejava Pere de Torrelles. Pocs dies després, el 7 de maig, s'exhibien dos mil homes a peu amb els seus cinquanta conestables.⁸⁸

Finalment, el 25 de maig de 1409 l'estol sortí de Barcelona cap a Sardenya sota la capitania de Pere de Torrelles. Constava de vint-i-una naus, seixanta barques i quatre galeres que transportaven a Sardenya 1.533 homes a cavall de Pere de Torrelles, diversos barons, nobles i cavallers amb els seus que, sumats als anteriors, arribaven a dos mil homes a cavall, i 2.060 soldats a peu.⁸⁹ El 4 de juny sortiren també de Barcelona tres naus armades pel General de Catalunya i tres galeres, dues armades per la ciutat de Barcelona i una pels mercaders, sota la capitania del conseller Joan Desvall; malgrat que aquesta petita flota estava destinada al Llevant per tal de combatre el corsari basc Pedro de Larraondo, passaren per Sardenya i participaren en la batalla de Sanluri.⁹⁰

El 14 de maig de 1409, el rei de Sicília, Martí el Jove, havia enviat una carta a la Cort de Catalunya per agrair l'estol que li enviaven, del qual l'havien informat els seus ambaixadors Bernat de Cabrera i el governador d'Aragó, que com ja hem dit havien informat la Cort el 10 de desembre. Martí el Jove creia que l'estol ja havia sortit de Barcelona, però, com hem vist, encara no ho havia fet i havia de

86. ACA, C, reg. 2224, f. 153v-154v (1409, març, 29. Barcelona). També fou comunicat als batlles d'aquests llocs perquè prestessin jurament i homenatge al noble i l'hi fessin prestar pels habitants, f. 196v-197r. L'empenyorament és registrat al reg. 2225, f. 7r-11r. La presa de possessió de la muntanya de Sant Pere de Rodes i de Llançà tingué lloc el 10 d'abril. Vegeu Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Llançà, senyoriu del monestir de Sant Pere de Rodes en els segles XIV-XV», a *II Col·loqui d'Història del Monaquisme Català (Sant Joan de les Abadesses, 1970)*, vol. II, Poblet, 1974, col·l. «Scriptorium Populeti», núm. 9, p. 213-241, concretament p. 228; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El patrimoni reial...», p. 358.

87. ACA, C, reg. 2224, f. 153v-154v (1408, febrer, 6. Barcelona) i 164r-166v (1408, juliol, 5. Barcelona). Segueixen fins al f. 172r diversos documents relacionats amb la venda; reg. 2225, f. 5r-6v (1409, abril, 30. Barcelona). Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El patrimoni reial...», p. 358.

88. *Crònica del Racional...*, p. 168, núm. 205; *Manual de novells ardots...*, vol. I, p. 161.

89. *Crònica del Racional...*, p. 168-169, núm. 206; *Manual de novells ardots...*, vol. I, p. 161; Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «Itinerari...», p. 641; Ernest MOLINÉ I BRASÉS, «Noticiari català dels segles XIV i XV», *Butlletí de l'Ateneu Barcelonès*, núm. II (1916), p. 211-220, concretament p. 217.

90. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Pedro de Larraondo, un corsario vizcaíno en el Mediterráneo oriental (1405-1411)», a *Corsarios castellanos y vascos en el Mediterráneo medieval*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2000, p. 243-331, concretament p. 276-279.

trigar uns dies més a sortir. El primogènit assenyalava, però, que l'estol hauria hagut d'arribar dos mesos abans. Informava a la Cort que havia obtingut vint-i-dues naus i una galiassa de Sicília amb altres vaixells, carregats de gent d'armes, cavalls i vitualles. Així, dels dos-cents homes d'armes que tenia, havia passat a tenir-ne vuit-cents i havia pogut reforçar amb gent armada les vuit galeres que ja posseïa i la galera reial. Part d'aquests vaixells s'havien situat a l'illa de Sant Pere per tal d'esperar l'estol de Catalunya.⁹¹

Les notícies de la guerra anaren arribant a Barcelona. Aviat se sabé que el primer de juny vuit galeres del rei de Sicília havien capturat prop de l'illa d'Asinara («la Linayre») quatre galeres armades genoveses que, amb quatre naus més i una galiota, anaven a socórrer els rebels. A la batalla hi moriren molts genovesos.⁹² Els primers vaixells de l'estol català començaren a arribar a Sardenya el 3 de juny, concretament la galera del comte de Cardona, i poc després, el 12 de juny, començaren les primeres cavalcades cap a Sanluri. El 30 de juny l'exèrcit català i el de Martí el Jove obtingueren la victòria de Sanluri, en la qual moriren, segons les cròniques, de cinc mil a sis mil sards. La notícia arribà al rei mentre era a Bellesguard; des del mirador d'aquesta casa veié com s'acostava a la platja una galera, de la qual sortiren dos missatgers amb quatre heralds que es dirigiren corrent a Bellesguard cridant «victòria, victòria» i «Aragó e Sanct Jordi». El rumor de la victòria s'escampà aviat per la ciutat i se celebrà amb festes, processons i altres actes religiosos.⁹³

En carta a Pere de Torrelles, el rei es queixava, però, que el primogènit no hagués seguit el pla d'actuació previ i que s'hagués exposat a una batalla, car no havia d'arriscar la seva persona. El monarca havia rebut també un missatger del rei de Sicília amb cartes d'aquest en les quals demanava més ajuda. Com que no es movia de la catedral a causa d'una novena que s'hi celebrava per complir una promesa que havia fet, el rei Martí demanà als membres de les Corts que acudissin prop d'ell i els exposà, «com pus graciosament poguem», la demanda del primogènit; al rei li semblà que s'ho prenien força bé i, per tant, quedà esperançat que aconseguiria l'ajuda.⁹⁴ La carta era escrita el 22 de juliol i tres dies després, el dia 25, el primogènit moria a Càller de les febres contretes al lloc de la batalla. La nova arribà a Barcelona el 4 d'agost. Sant Vicent Ferrer i els consellers de Barcelona foren els encarregats de donar al rei la mala notícia.⁹⁵

De tots aquests esdeveniments, la Cort de Barcelona no se'n fa ressò. El 15 de juliol rebé una carta del primogènit i rei de Sicília, que fou llegida. Però ni en sabem el contingut ni tampoc les paraules que pronuncià el missatger del rei, Jaume Roura, ni la resposta de l'abat de Montserrat.⁹⁶ Res fins que a la sessió del 7 d'agost de 1409 el vicescancerler Esperandeu Cardona hi exposà que el dilluns 5 d'agost,

91. ASP, Protonotario, 17, f. 246r-247r (1409, maig, 14. Càller), citada breument, però sense indicar la signatura, per Antonio CALDARELLA, «L'empresa di Martino I...», p. 63.

92. *Crònica del Racional...*, p. 169, núm. 207; Antonio CALDARELLA, «L'empresa di Martino I...», p. 66-68 i 70-71, nota 5.

93. *Crònica del Racional...*, p. 169-170; *Manual de novells ardots...*, vol. I, p. 162; Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «Itinerari...», p. 642 i 644; Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «L'extinció del casal de Barcelona o capvespre de la nació catalana», a *Homenatge a la memòria del rei Martí: Vè Centenari de la seva mort (1410-1910)*, Barcelona, Centre Excursionista de Catalunya, 1910, p. 19-59, concretament p. 43 i 44; Antonio CALDARELLA, «L'empresa di Martino I...», p. 68 i 70-72.

94. Segons Antonio CALDARELLA, «L'empresa di Martino I...», p. 80-81, Martí el Jove demanava a través dels seus ambaixadors, Arnau de Cervelló i Giacomo Gravina, setanta mil o vuitanta mil florins per al manteniment de l'exèrcit. Si no s'obtenia un préstec de la Cort, havien de negociar amb Bernat de Gualbes i el seu germà per a obtenir els diners, si calia amb la garantia de les seves joies, que els confià.

95. Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «L'extinció del casal de Barcelona...», p. 44-46; *Crònica del Racional...*, p. 170, núm. 210; *Manual de novells ardots...*, vol. I, p. 162.

96. *Cortes...*, vol. VI, p. 247. Segons el procés de cort familiar, del braç militar, el 17 de juliol Guillem Pujadas i Manuel de Cassi presentaren credencials del rei de Sicília a la Cort; *Cortes...*, vol. xv, p. 234. El procés del protonotari no ho menciona.

després de saber la terrible nova, el rei li havia demanat que sol·licités consell a la Cort sobre la provisió a fer per a la conservació de Sardenya i de Sicília i, més concretament, havia demanat diners per a atendre les qüestions més urgents. La resposta de la Cort fou que calia convocar cort o parlament general de tots els regnes i que llavors la Cort de Catalunya donaria la seva opinió. Mentrestant demanaven que s'avancés en la qüestió de la justícia universal i la reparació de greuges. En el fons hi havia el descontentament perquè tot el pes de la guerra requeia sobre Catalunya i es volia que, si calia fer un préstec al rei, ho fessin tots. El vicecanceller es mostrà decebut per la resposta i digué que era com preparar una medicina per a un malalt i no mantenir-lo mentrestant.

Hi havia el problema que, sabuda la mort del rei de Sicília, els sards s'havien animat i s'havien reorganitzat i per això el rei hi volia enviar reforços i necessitava que li fessin algun préstec per a subvenir-hi. A la Cort, alguns deien que el rei hi esmerçés els diners que el seu fill tenia a Sardenya, les seves joies, la vaixella d'argent i el rescat d'uns captius moros i de presoners genovesos. El rei preveia usar-ho, però també castells i llocs seus que estava disposat a lliurar en penyora d'un préstec. El 8 d'agost, la Cort insistí que, ateses les llibertats de Catalunya i els grans càrrecs que tenia el General de Catalunya, que per afers del rei havia avançat ja gairebé 300.000 florins, no podien atorgar més préstecs al monarca. De moment no es concretà res i Pere de Torrelles fou capaç de resoldre l'amenaça militar amb una nova victòria sobre els sards el 18 d'agost, també a Sanluri.⁹⁷

El procés de cort no informa d'una iniciativa per a assegurar la successió del monarca després de la mort del primogènit. Consta, per una carta del rei al capità general de l'armada, que els membres de la Cort, encapçalats pel comte Jaume d'Urgell, havien anat a visitar-lo a Bellesguard i, davant del papa Benet XIII, de sant Vicent Ferrer i de dos consellers, el prior de Catalunya i Francesc d'Aranda, li havien demanat que es casés novament i que ho fes tot seguit. El monarca hi accedí.⁹⁸

Mentrestant, el rei, i per ell el vicecanceller Esperandeu Cardona, no havia acceptat la negativa de la Cort a fer-li un préstec i continuà insistint. El 14 d'agost el monarca assegurà que necessitava cinquanta mil florins amb urgència i demanà que la Cort li prestés aquesta quantitat contra penyora. El 28 d'agost insistí en la seva petició i obtingué la mateixa resposta, però finalment el 30 d'agost la Cort accedí a la petició reial i lliurà uns capítols amb les seves condicions, algunes de les quals no agradaren al rei, com l'exigència que no els fes demandes per coronacions reials o reginals, maridatges, mulletratges i noves cavalleries, i que no pogués demanar més préstecs ni donatius a la Cort fins a resoldre la pretensió de la «universal justícia» o per a defensar el Principat. Durant uns dies foren discutits internament aquests capítols i com que no es posaren d'acord, el rei digué que no els parlaria més d'aquest préstec, i així fou.⁹⁹

El monarca demanà els cinquanta mil florins a la ciutat de Barcelona, que els hi deixà, el 13 de setembre, a canvi dels drets i rendes del comtat d'Empúries, que havien quedat exclosos de la penyora cedida a la Generalitat. Per a pagar aquest deute, el rei assignà a la ciutat el producte de les demandes que es feien a Catalunya amb motiu del seu casament amb Margarida de Prades i la coronació de la nova reina.¹⁰⁰ Probablement els trenta mil florins que Galceran de Gualbes portà a Sardenya, el mes

97. *Cortes...*, vol. VI, p. 261-265 i 267; Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «L'extinció del casal de Barcelona...», p. 46; *Crònica del Racional...*, p. 170-171, núm. 211.

98. *Cortes...*, vol. XV, p. 246-247.

99. *Cortes...*, vol. VI, p. 272-273, 289, 292-293, 294-297, 304 i 312.

100. ACA, C, cartes reials, caixa 10, quadern del 13 de setembre de 1409; *Manual de novells ardots...*, vol. I, p. 163, cit. a Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Llançà, senyoriu del monestir de Sant Pere de Rodes...», p. 228; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El patrimoni reial...», p. 358.

d'octubre de 1409, per a pagar les tropes, per encàrrec del rei, eren part d'aquests diners. L'acompanyaren les galeres *Sant Pere*, *Santa Àgata* i *Santa Maria de la Mercè*, patronejades per Joan de Torrelles, Pere Bernes i Joan Bartomeu, respectivament.¹⁰¹ Com també hi pot estar relacionada la tramesa de reforços enviats a Pere de Torrelles, cent bacinets i un nombre indeterminat de pillards, segurament també cent, que feren mostra el 28 d'octubre a l'arenal de Sant Daniel, a Barcelona, i sortiren el 3 de novembre a bord de les naus d'en Saurí i en Roig i uns altres el 5 de novembre en les naus d'en Rovira i en Llobet.¹⁰² El 30 d'octubre, Joan de Luna, nebot del papa, que aquest trametia a Sardenya en servei del rei amb cent homes d'armes, cent pillards i cent patges, rebé un guiatge del rei i sortí, sembla, de Salou, el 22 de novembre amb les naus d'en Tries i d'en Nicolau.¹⁰³ Cal assenyalar que el rei també havia aconseguit ajuda fora de Catalunya; el novembre de 1408 havia demanat a València vint-i-cinc mil florins per pagar gent d'armes i una galera i, el mes d'agost de 1409, València envià a Sardenya cinquanta bacinets i cinquanta pillards, amb el noble Guillem Ramon de Montcada.¹⁰⁴ Mallorca havia ofert dues galeres per enviar a Sardenya i l'abril de 1409 el rei les reclamava amb amenaces perquè encara no havien arribat a Barcelona per unir-se a l'estol; el 7 de maig encara no havien arribat, però sembla que ja eren gairebé a punt de fer-ho.¹⁰⁵

El febrer de 1410, el rei tornava a trobar-se amb greus dificultats econòmiques per pagar les tropes, però ja no s'adreçà més a la Cort i demanà a la ciutat de Barcelona que li permetés esmerçar en l'auxili a Sardenya els diners del maridatge amb Margarida de Prades i el coronatge de la reina que els havia assignat perquè cobressin el préstec de cinquanta mil florins que li havien fet l'any anterior; la ciutat ho concedí fins a cinquanta mil florins més, però amb la condició que Marc Turell i Bartomeu Mir revisessin la inversió d'aquests diners.¹⁰⁶ En carta del 20 de febrer adreçada a Pere de Torrelles, que dirigia la guerra a Sardenya, el rei confessava que ja no esperava cap ajuda de les Corts, «car totes són desbaratades e ara no s'i té cort ne s'i demana justícia». L'ajuda que necessitava, deia, la buscava prop d'altres persones i institucions. El mestrat de Montesa li lliurava trenta mil florins; de les demandes que feia a Catalunya (el maridatge), n'esperava obtenir vint-i-cinc mil més; de les demandes a Aragó, cinc mil; del subsidi concedit pel papa, deu mil; de la Diputació del General de València, deu mil, i de les rendes de Calataiud, que venia a carta de gràcia, és a dir, amb pacte de retrovenda, quinze mil més. Amb aquests 95.000 florins, esperava enviar a Sardenya vuit-cents ballesters i cent homes a cavall, artilleria i diners. Esperava, encara, obtenir trenta-cinc mil o quaranta mil florins de Daroca, segurament a través d'alguna alienació, i pensava demanar més diners a Barcelona, sobre la penyora del comtat d'Empúries. D'altra banda, l'informà que Augerot de Larcha s'havia compromès a passar a Sardenya amb cinquanta homes d'armes, cinquanta pillards i cinquanta jumentaris, subsidiats amb càrrec a Sicília, mentre que el papa Benet XIII s'ocupava de pagar la gent que hi havia tramès al seu càrrec. El rei esperava també obtenir recursos de les joies que Pere de Torrelles li havia de trametre, que devien ésser les joies de Martí el Jove.¹⁰⁷

101. AHCB, Marina, caixa dels segles XIV-XV, papers solts de l'1 d'octubre de 1409. Cf. també els guiatges a Joan Bartomeu i a Pere Bernes i uns capítols d'enrolament d'aquests patrons: ACA, C, reg. 2185, f. 54r-55v (1409, agost, 26, setembre, 4 i 30) i reg. 2314, f. 22v-24r (1409, agost, 26).

102. Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «Itinerari...», p. 647 i 648.

103. ACA, C, reg. 2185, f. 73r-74r (1409, octubre, 30. Bellesguard); Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «Itinerari...», p. 649.

104. ACA, C, reg. 2184, f. 118v-119r (1408, novembre, 22. Barcelona); Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, «L'extinció del casal de Barcelona...», p. 49.

105. ACA, C, reg. 2188, f. 36r-v (1409, abril, 15. Barcelona), i reg. 2187, f. 116r (1409, maig, 7. Barcelona).

106. AHCB, Llibre del Consell, 28, f. 127r-v (1410, febrer, 20).

107. Enric BAGUÉ, «Dos documents sobre l'infant Frederic, fill de Martí de Sicília, i l'afer de la successió», *Analecta Sacra Tarraconensia*, vol. XI (1935), *Miscel·lània Finke d'història i cultura catalana*, p. 323-332, concretament p. 323 i 326.

El maig, concretament el dia 7, novament naus barcelonines amb aparells i armes prestats per la ciutat i per la Diputació del General de Catalunya sortien de Barcelona per portar més reforços i socors als combatents a Sardenya. L'expedició estava formada per quatre naus i dues galeres armades i era capitanejada pels nobles Antoni de Cardona i Pere de Montcada. Les naus eren patronejades pels seus propietaris: Nicolau Madrencs i Pere Carbonell, Bernat Roger i Pau Doy, Rafael i Nicolau Ferrer, Berenguer Sallent i Simó Moncofa.¹⁰⁸

El rei acudí a la Cort per darrera vegada el 22 d'octubre de 1409 per explicar el seu projecte de visitar les illes de Mallorca, Sardenya i Sicília —un projecte poc realista que no tenia en compte el seu estat de salut— i concedí una de les peticions que la Cort li havia fet sobre la comissió de greuges, potser amb l'esperança que es tanquessin aviat aquests punts i es pogués negociar finalment el donatiu.¹⁰⁹ Però aviat degué perdre també aquesta esperança. En els darrers temps, la facció moderada del braç de la noblesa havia perdut força —potser per l'absència a Sardenya d'alguns capitosts, com el comte de Cardona— i la facció obstructionista s'havia tornat a imposar, malgrat que el vescomte d'Illa hi fou menys present. A més, l'estament eclesiàstic havia canviat de direcció política. Conduït amb seny durant força temps per l'abat de Sant Cugat, en estreta aliança amb el braç de les ciutats i viles reials, durant la darrera etapa de la Cort fou dirigit per Alfons de Tous, que havia accedit al bisbat d'Elna el maig de 1409, després de la mort de Francesc Eiximenis aquell mateix any.¹¹⁰ Alfons de Tous, malgrat que també era diputat i sembla que no hauria hagut d'intervenir tant a la Cort, s'alià amb la facció nobiliària obstructionista. El resultat d'aquests canvis fou que la Cort romangué pràcticament inactiva fins a la mort del rei. La discordança entre els interessos del monarca i els de la Cort eren tan clars que el monarca es dedicà a les qüestions urgents de la guerra a Sardenya i deixà la Cort de banda.

La resolució de greuges, el projecte de la «universal justícia» i altres qüestions

El 29 d'octubre de 1408, el monarca ja s'havia mostrat disposat a resoldre els greuges que li volguessin plantejar a la Cort i reiterà l'oferta més endavant.¹¹¹ Per aquesta causa, en els mesos posteriors es presentaren alguns greuges, abans que s'establís la comissió per resoldre'ls. Alguns són sobre preteses violacions de drets jurisdiccionals de la noblesa, com el presentat pel procurador de la noble Elionor de Santapau, que es queixà de l'empresonament del noble Eimeric de Centelles per l'alguatzir del rei al castell de Cànoves, on l'esmentada dama tenia mer imperi i dret, segons ella, a sostenir crimiñosos; segons el monarca, la detenció fou per evitar l'enfrontament d'aquest noble amb els seus enemics. Efectivament, Eimeric de Centelles havia trencat amb Acard de Mur i aquest noble volia anar a combatre'l a València amb tropes que ja havia reunit el mes de gener de 1404; per intentar evitar aquest enfrontament, el rei, que era a València, demanà a la ciutat de Barcelona que portés a tots dos nobles un acord de treva, que envià i que havien de signar; si no ho feien, el governador de Catalunya, Ramon Alemany de Cervelló, havia d'empresonar Acard de Mur, Berenguer Arnau de Cervelló i Eimeric de Centelles. Malgrat la detenció temporal, Eimeric marxà a València, on morí aquell mateix any a la batalla de Llombai entre els Centelles i els Soler.¹¹²

108. AHCB, Marina, caixa segles XIV-XV, apartat Embarcacions; *Manual de novells ardots...*, vol. 1, p. 167.

109. *Cortes...*, vol. VI, p. 333-334.

110. Sebastià PUIG I PUIG, *Pedro de Luna, último papa de Aviñón (1387-1430)*, Barcelona, Poliglota, 1920, p. 190.

111. *Cortes...*, vol. V, p. 410.

112. *Cortes...*, vol. VI, p. 101-102; ACA, C, reg. 2247, f. 37v (1404, gener, 14. València), publicat per Daniel GIRONA I LLA-

El 29 de març de 1409, el rei declarà nul aquest acte, com també l'entrada que el governador de Catalunya féu en els llocs de Caldes i Granollers, propietat del comte d'Urgell, per prendre-hi alguns homes de paratge que s'hi havien reunit; suposem que es tracta d'una reunió de la noblesa convocada per atacar els homes del sagramental, organització encapçalada per Barcelona. El rei havia prohibit la reunió en cartes als caps de la noblesa: Jaume d'Urgell, el comte de Cardona, Roger Bernat de Pallars i Bernat de Pinós, i havia ordenat al governador de Catalunya que procedís contra ells si es reunien. La ciutat de Barcelona havia manat que tots els ciutadans tinguessin armes a casa per si de cas.¹¹³

D'un caràcter diferent fou una reclamació del salari d'ambaixador per part de Ramon de Blanes i del seu secretari d'ambaixada, Guillem Gebellí, secretari del rei, que havien estat presos per cavallers aliats del comte de Foix quan es dirigien a Bordeus i després a la cort anglesa l'any 1396.¹¹⁴

La comissió per resoldre els greuges fets pel rei o els seus oficials als estaments o als particulars fou determinada en els capítols pactats entre el rei i la Cort per al préstec de 105.000 florins al monarca el 29 de març de 1409.

Sembla que, fora de la Cort, els braços havien pregat al rei que volgués disminuir les persones destinades a resoldre els greuges, cosa que el monarca concedí en la sessió del 18 de juny, deixant la seva participació en cinc membres i set per part de la Cort. Però la Cort no quedà satisfeta amb aquesta solució i Ferrer de Gualbes, el 25 de juny, al·legà que el costum de les Corts era que els reparadors de greuges fossin quatre per condició i que els representants del rei fossin la meitat. Sembla ridícul que els braços s'entestessin en coses d'aquesta mena, però entrava dins el procés d'augmentar la força i la visibilitat de la Cort enfront del rei. Qui té més gent en una reunió la domina més fàcilment.

En la seva resposta del 28 de juny, el rei recordà a la Cort que la justícia era una regalia que pertocava al monarca; que era cert que els reis i ell mateix havien concedit, per benignitat i per millor solució dels afers, que la Cort nomenés les persones que volgués per entendre en els greuges, però que això no els permetia exclamar-se de perjudici ni de pèrdua de possessió d'un costum. Assegurava, a més, que en els nomenaments per a la solució dels greuges no hi havia regla fixa a les corts anteriors, ja que a vegades hi havia més representants del rei i altres vegades més de la Cort. La seva concessió de reduir els seus representants a cinc era graciosa i li semblava que ja n'hi havia prou amb set representants de la Cort. Afegia que massa gent no afavoria la bona resolució dels afers i faria allargar la Cort, cosa que el perjudicava a ell i a molta gent, però que si ells hi volien més gent, podien tenir-la, i que ell també hi posaria els que li semblés. Finalment, la Cort, a la sessió del 26 de setembre cedí una mica i deixà els seus representants en nou, tres per braç, i el 22 d'octubre de 1409 el rei s'avingué a deixar els seus representants en sis:

GOSTERA, «Itinerari...», p. 543. La ciutat de Barcelona els envià, efectivament, un correu amb les treves el mes de febrer: *Manu- al de novells ardits...*, vol. I, p. 131.

113. *Cortes...*, vol. VI, p. 208; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El patrimoni reial...», p. 447; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El sagramental: una milícia camperola dirigida per Barcelona», *Barcelona Quaderns d'Història*, núm. 1 (1995), p. 61-70, <<http://hdl.handle.net/10261/21727>>; AHCB, Llibre del Consell, 27, f. 147.

114. *Cortes...*, vol. VI, p. 138-143. Sobre aquesta ambaixada, vegeu Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El raptó de un embaixador...». És un treball fet a partir de la documentació de cancelleria i no em vaig adonar que el 1409 s'havia presentat aquest greuge a Corts, que conté detalls interessants, com el nom dels raptors, els llocs d'empresonament, etcètera.

Comissió de greuges de 29.3.1409

Pel rei:

Canceller
 Vicecanceller
 Governador de Catalunya
 Governador de Mallorca
 Pere Torrelles
 Governador de Rosselló i Cerdanya
 Mestre racional
 Tresorer
 Batlle general
 Jaume Pallarès
 Misser Martí Garcia
 Misser Bernat de Vilagaià
 Misser Bonanat Pere
 Manuel de Rajadell
 Escrivà de ració

Comissió de greuges de 2.10.1409

Vicecanceller Esperandeu Cardona
 Roger de Montcada, governador de Mallorca

Tresorer: Joan Desplà
 Batlle general: Dalmau de Biert

Domingo Mascó
 Misser Bernat de Vilagaià

Pels eclesiàstics:

Abat de Sant Cugat
 Guillem Vallès, procurador del bisbe de Barcelona
 Jaume Fabre, procurador del bisbe d'Urgell
 Pere Regassol, procurador de l'arquebisbe de Tarragona

Arquebisbe de Tarragona
 Abat de Ripoll
 Jaume Fabre, procurador del bisbe Urgell

Pels barons i cavallers:

Comte d'Urgell o el seu procurador
 Bernat Galceran de Pinós, noble
 Francesc Taverner
 Dalmau de Castellbisbal, menor, donzell

Bernat Galceran de Pinós, noble
 Pere d'Esplugues (procurador del comte Urgell)
 Dalmau de Castellbisbal, menor

Per ciutats i viles reials:

Joan Ros, síndic de Barcelona
 Misser Francesc Basset, síndic de Lleida
 Francesc de Segurioles, síndic de Girona
 Misser Gonçalvo Garidell, síndic de Tortosa

Joan Ros, síndic de Barcelona
 Narcís de la Via, síndic de Girona
 Misser Gonçalvo Garidell, síndic de Tortosa¹¹⁵

Malgrat que la discussió per la comissió ja semblava resolta, la cèdula del 7 de desembre de 1409 presentada per la nova aliança dels braços eclesiàstic i militar (facció del vescomte d'Illa), que comentarem més avall, tornava a exigir que el rei reduís el nombre dels seus representants en la comissió de greuges a quatre, com en temps, deien, del rei Pere el Cerimoniós. Sembla que consideraven que l'acord anterior no valia perquè la Cort encara no estava habilitada. En el futur, deien, després de l'habilitació de la Cort, s'haurien d'escollir els proveïdors de greuges i els greuges haurien d'estar solucionats abans que el rei pogués obtenir de la Cort cap subvenció, préstec o donatiu.

D'altra banda, els braços, o alguns membres dels braços, havien demanat també al monarca que sobresegués una causa entre el procurador del rei i el cavaller Berenguer d'Oms, petició que no concedí perquè el seu consell decidí que no procedia. Ferrer de Gualbes, en nom de la Cort, es queixà el 25 de juny d'aquesta resposta reial i afirmà que era costum que quan un greuge era portat a la Cort

115. *Cortes...*, vol. VI, p. 202 i 334.

el rei revoqués els seus propis procediments sobre el cas. Sembla que el canceller havia dit que l'Audiència havia de declarar si aquella qüestió era greuge o no i només per això la Cort l'acusà d'interpretar les Constitucions de Catalunya, cosa que només podia fer la Cort; ho considerarà un gran greuge i declarà que no procediria en els afers de la Cort fins que aquest greuge fos reparat. El rei els respongué que no hi havia precedent que un plet pendent a l'Audiència fos portat com a greuge a la Cort. Si una part es considerava agreujada, podia recórrer al jutge; també rebutjà les acusacions fetes contra el canceller, ja que afirmà que tots els jutges entenien la llei general o un privilegi segons l'exigència d'un fet concret i que això no era fer interpretacions noves; els recomanà que ponderessin les respostes amb doctors experts, dels que hi havia a la Cort, i demanà que deixessin de banda les dilacions i entenguessin en els actes de Cort.¹¹⁶

Durant tot l'any 1408, la Cort insistí que calia posar ordre al país i fer justícia. El 3 d'agost, el braç eclesiàstic havia demanat al rei que imposés treva general a tot el Principat entre les persones de condició militar i seguretat entre els homes de peu perquè hi havia moltes lluites de bàndols. El rei prometé que escolliria algú perquè se n'ocupés i demanà que la Cort també elegís algú. El 28 d'agost, el braç eclesiàstic designà per a aquesta tasca Arnau de Gurb, mentre que el braç reial escollí misser Francesc Basset,¹¹⁷ però no tenim constància que aquest afer anés més endavant. Pel que fa a la justícia, durant molts mesos quedà clar que aquesta era una tasca que corresponia al rei, però en una sessió de la Cort del 19 de desembre de 1408 el monarca assegurà que un dels motius per fer la Cort era disposar la justícia universal i oferí que la comissió s'ocupés de nou d'aquest afer, juntament amb alguns representants del rei, i de la subvenció al monarca. Si la Cort els donava poders, podrien solucionar-los sense consultar la Cort ni el rei.¹¹⁸ Poc després, l'abat de Sant Joan de les Abadesses, en nom de la Cort, agràia l'oferta del rei per fer justícia universal i solucionar els greuges tant universals com particulars, oferta feta en el seu discurs d'obertura de la Cort. És la primera vegada que surt la «universal justícia» a les actes de Cort.

El 16 de gener de 1409, l'abat de Ripoll parlà de la «reformació de la universal justícia» i manifestà la intenció de la Cort d'intervenir en aquesta reforma, intenció que quedà més patent en una altra intervenció poc posterior del mateix abat, que parlava d'una proposta que la Cort faria al rei sobre aquest tema: «la justícia a vostra reyal excellència presentadora per la dita Cort».¹¹⁹

Part d'aquest intent de reformar l'administració de justícia es féu en uns capítols consensuats entre el rei i la Cort, que ja hem comentat, a canvi d'un préstec al rei de 105.000 florins d'or contra penyora, però la Cort continuà insistint en el tema. El 17 de maig, el rei demanava que la Cort nomenés les persones que s'havien d'ocupar dels afers de justícia, juntament amb els seus representants, que ja havien estat designats.¹²⁰ No tenim més notícies d'aquest nomenament fins que la cèdula dels braços eclesiàstic i militar del 7 de desembre de 1409, que comentarem més avall, demanà que el rei donés poders a les dotze persones que havien de reordenar la «universal justícia» i eradicar els abusos i les males pràctiques que es feien en els processos de pau i treva i de sometent. Més avall la mateixa cèdula esmenta sis persones elegides pel rei per a aquesta tasca de fer «universal justícia» i sis més nomenades per la Cort. Barrejada amb aquestes peticions de la «universal justícia», hi havia l'observació que el rei tenia massa escrivans a la seva casa i cort, un tema que no sembla que hi tingués res a

116. *Cortes...*, vol. vi, p. 230, 234, 237-239, 320, 334 i 362.

117. *Cortes...*, vol. v, p. 212 i 234-244.

118. *Cortes...*, vol. v, p. 131, 308, 395, 403, 406, 427 i 430, i vol. vi, p. 65.

119. *Cortes...*, vol. vi, p. 69, 87, 97 i 101.

120. *Cortes...*, vol. vi, p. 217.

veure. La cèdula ens indica per què els dos braços volien utilitzar aquesta noció tan general de la «universal justícia»: per anul·lar o neutralitzar els procediments pels quals els oficials reials i les milícies de ciutats i viles, el sacramental, entraven en territoris senyorials per perseguir criminosos en casos de delictes flagrants, «so metent». La noblesa feia temps que intentava combatre el sacramental i durant el regnat del rei Martí l'Humà s'havien registrat diverses ofensives contra aquesta institució a causa dels excessos que sovint es cometien. Els processos de pau i treva també foren usats per intervenir en territori nobiliari i Barcelona recomanava al rei l'ús d'aquests processos en moments en què la jurisdicció reial ordinària havia estat alienada a gairebé tot el territori.¹²¹ Aquesta cèdula de 1409 havia sorgit, segons explicà més endavant el braç reial, com a conseqüència d'una súplica feta per la Cort al rei perquè abandonés Barcelona, on hi havia una pestilència que produïa úlceres, i anés a un lloc més sa, on també es traslladaria la Cort. El rei i la reina havien respost que estaven disposats a marxar a un altre lloc, però que calia que els donessin una subvenció per viure, com havien fet les Corts de València i d'Aragó, perquè els mancaven diners per a desplaçar-se, ja que no tenien rendes ordinàries a causa de les grans alienacions. El rei estava tan necessitat de diners que fins i tot aprofitava una súplica per salvaguardar la seva salut i la seva vida per demanar-ne. A través del vicecanceller, el monarca havia ofert, a canvi, la concessió de coses que fossin profitoses al bé públic.

Fou encarregat, doncs, a Berenguer d'Oms posar per escrit el que es deia a les reunions dels membres de la Cort, ja que ell mateix s'hi oferí, i un cop redactada la proposta, la mostrà a gent del braç reial, que opinà que es demanaven coses infructuoses per al bé públic. El braç reial en demanà còpia per, segons digué, destriar el gra de la palla, però la còpia trigà molt a arribar i malgrat que el braç reial demanà temps a Berenguer d'Oms per a estudiar-la, a fi d'arribar a un acord de tots tres braços, no volgueren esperar, en perjudici de la unitat que el poble volia, i provocaren divisions perniciosos entre els braços.¹²²

Així, doncs, la cèdula amb la proposta fou presentada pel bisbe d'Elna només en nom del braç de l'Església i del militar i qui s'hi volgués afegir. Contenia capítols amb peticions destinades, segons es deia, a aconseguir la pacificació de Catalunya, agitada aquells anys per nombroses lluites de bàndols. A més d'aquestes provisions per a la «general justícia», que ja hem comentat, demanava que s'habilités la Cort i que en fossin expulsats els oficials reials que exercien jurisdicció, encara que haguessin renunciat al càrrec durant la celebració de la Cort, i que el rei concedís que es fes així en el futur. Sol·licitava també que el rei revoqués els actes fets mentre es preparava l'ambaixada al rei de Sicília, llevat de les vendes de censal fetes pels diputats, per tal de no perjudicar els compradors de censals. També exigia una nova reducció dels representants del rei a la comissió de greuges, com ja hem vist, i que els proveïdors de greuges ordenessin treva general en el Principat que durés mentre se celebrés la Cort i un mes després que fos llicenciada i que aquesta mesura quedés com a norma per a les Corts futures. A més, demanava guiatge general per a tots els qui anessin a la Cort, bé que s'admetia que tots els convocats ja tenien guiatge, que fos incorporada al procés de cort una provisió atorgada pel rei per a la seguretat i conservació dels impostos de les generalitats, i que el rei concedís a l'estament eclesiàstic i al de les ciutats i viles el capítol que s'havia acordat amb els representants reials amb motiu del préstec que s'havia de fer de cinquanta mil florins, que finalment no es va fer.

121. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El sacramental...», p. 68-69; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Projecció exterior», a Jaume SOBREQÜÉS I CALLICÓ (dir.), *Història de Barcelona*, vol. 3, *La ciutat consolidada (segles XIV-XV)*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana i Ajuntament de Barcelona, 1992, p. 355-391, concretament p. 370, <<http://hdl.handle.net/10261/26595>>.

122. *Cortes...*, vol. VI, p. 385-386; la resposta del rei a la p. 375-376.

La proposta acabava amb la declaració que quedava reservat el dret a afegir-hi coses, adaptar-la, corregir-la o canviar-la.¹²³ Atès qui l'havia redactada, no ens ha d'estranyar que la proposta recollís moltes de les reivindicacions de la facció obstructionista del braç militar que ja estaven superades per a la resta de la Cort.

Malgrat que la proposta es presentava en nom dels braços eclesiàstic i militar, la facció moderada coneguda com «del comte d'Urgell» manifestà el seu dissentiment amb els capítols a través de Berenguer d'Hostalric, que actuava en nom propi, dels cavallers Gilabert de Canet i Antoni Torrelles i d'unes cent persones més, entre les quals Antoni de Cardona, Dalmau Des-Soler, procurador del vescomte de Roda; el noble Pere de Montcada; Arnau Guillem de Bellera; Bernat d'Hostalric; la noble Elionor de Santapau, senyora de la baronia de Centelles, i Bernat de Vilademany. Berenguer d'Hostalric salvava del dissentiment la súplica perquè el rei sortís de Barcelona, a causa de les mortalitats que hi havia. La facció del comte d'Urgell dissentí també a les sessions següents de l'elecció de tractadors que s'havia fet per a negociar amb el rei una avinença sobre la proposta.¹²⁴

El braç eclesiàstic s'animà, encara, a presentar uns capítols complementaris, molt retrògrads, en benefici propi i no pas del bé públic, en els quals demanaven que fos confirmat a la Cort que tothom qui estigués obligat a pagar delme o primícia de gra, del qual es pogués fer garba, que el pagués en el camp, en garba, sense cap deducció de càrrecs ni despeses. Atès que, segons deien, la jurisdicció eclesiàstica havia quedat molt minvada pel menysteniment que hi havia per l'excomunicació, demanà que la Cort confirmés i fes observar l'acte de Cort del rei Pere el Catòlic de 1210, confirmat pel papa Gregori IX;¹²⁵ a més, sol·licitaven el reconeixement de la sentència de vet promulgada per arquebisbes, bisbes, prelats o llurs oficials i també del costum de passar al fur eclesiàstic les persones llegues que deneguessin el pagament de censos, censals o altres prestacions anuals a l'Església, costum que havia quedat abolit per provisions i rescriptes reials, que segons els peticionaris havien d'ésser anul·lats. En un pla més general, el braç eclesiàstic demanà que el rei nomenés per acta de cort jutges honestos que coneguessin, determinessin i reparessin per justícia.

L'11 de desembre, Berenguer d'Oms i Roger Bernat de Pallars aprovaren la cèdula presentada pels seus nous aliats del braç eclesiàstic en la sessió anterior, mentre que Antoni Torrelles i Berenguer d'Hostalric en dissentien, i també els síndics de ciutats i viles reials, que fins llavors no havien expressat la seva opinió.¹²⁶

A causa del dissentiment dels síndics, el bisbe d'Elna es veié obligat, a la sessió del 16 de desembre, a justificar la presentació de la proposta sense el braç reial, al qual culpà de falta de col·laboració. Assegurà que havien donat als síndics còpia de la cèdula dels dos braços i també de la súplica al rei perquè sortís de Barcelona, que ara finalment fou copiada i inclosa en el procés de la Cort, i que no els havien respost, malgrat que els havien demanat repetidament que tractessin amb ells i amb els representants del rei una avinença sobre els capítols, oferint que també fessin propostes, si en tenien. Pràcticament féu responsables els síndics del que pogués passar-li al rei, lligant amb molt mala intenció els punts continguts a la cèdula amb la petició al rei perquè sortís de la ciutat.¹²⁷

La facció nobiliària moderada, dita del comte d'Urgell, respongué immediatament que no con-

123. *Cortes...*, vol. vi, p. 361-363.

124. *Cortes...*, vol. vi, p. 363, 365, 368, 370 i 383-384.

125. *Constitucions i altres drets de Catalunya*, Barcelona, 1704; reedició de Barcelona, Base, 1973, llibre I, títol x, p. 33-35.

126. *Cortes...*, vol. vi, p. 370-371.

127. *Cortes...*, vol. vi, p. 374-379. El discurs del bisbe d'Elna és inclòs parcialment —la part primera— a *Parlaments a les Corts...*, p. 85-87.

sentia res de les declaracions del bisbe d'Elna, mentre que els síndics no digueren res. La primera resposta de les ciutats no arribà fins a la sessió del 18 de desembre. Un dels síndics de Barcelona, Francesc Marquet, en nom de tots, declarà que no consentien en res, ans dissentien de totes i cadascuna de les coses contingudes en la cèdula presentada per alguns de les condicions eclesiàstica i militar, que anaven contra el seu braç, i afirmà que no era cert el que deien; de moment, no volgué respondre més. Era certament impossible que les ciutats poguessin estar d'acord, entre moltes altres coses, en l'anul·lació o modificació del sacramental, que era una creació de la ciutat de Barcelona i de l'Església barcelonina precisament per perseguir el desordre causat pels nobles al voltant de la ciutat en el segle XIII i que des d'aquest territori s'havia estès a altres contrades de Catalunya. També era la ciutat de Barcelona la que havia recomanat al rei usar els processos de pau i treva contra la noblesa, que sempre creava problemes d'ordre públic.

Una resposta més àmplia dels síndics arribà a la sessió del 20 de desembre. Bernat Despont, un altre dels síndics barcelonins, desmentí la declaració del bisbe d'Elna que culpava les ciutats i viles de l'exclusió d'aquestes de la presentació de la cèdula i presentà la versió que hem exposat per seguir la successió dels fets. Desacredità després la representativitat dels presentadors de la cèdula, que actuaven en nom de tota la condició eclesiàstica, però que eren pocs en nombre, no habilitats per a la Cort i contradits per molts altres de la seva mateixa condició. Igualment, dins la condició militar, eren més els qui dissentien de la cèdula que els qui l'havien presentada i advertien que no pensaven habilitar ni considerar els presentadors de la cèdula com a condició o braç. Pel que fa al contingut, declarà que els síndics no consentirien en res del que deia la cèdula, que consideraven molt perjudicial per a les ciutats.

Respecte a la conveniència o no que el rei viatgés fora de la ciutat, el braç reial estimava que la pestilència havia disminuït després que la Cort havia sol·licitat al rei que busqués un lloc més sa per continuar les tasques de l'assemblea i traslladar-s'hi ell mateix. Cal dir que devia ésser una disminució puntual perquè la pesta ocasionà la mort d'una persona ben propera al rei, el bisbe de Barcelona i canceller reial, Francesc de Blanes, el 16 de febrer de 1410, i les mortalitats continuaven el mes de març i encara més enllà.¹²⁸ Hi havia altres motius en contra del viatge: els qui tenien cura de la persona del rei deien que era perillós fer-lo viatjar a causa de la seva extrema obesitat («la gravitat e ponderositat de la sua persona»). El braç reial creia que era el rei qui havia de triar l'opció més convenient per a la seva salut i assenyalava que, si triava romandre a Barcelona, seria més profitós per a la Cort, ja que la demanda de la «universal justícia», la reparació dels greuges, l'abreujament dels plets, la defensa de la terra i altres afers de la Cort podrien avançar, si tothom hi treballava, mentre que un viatge ho paralitzaria tot.

D'altra banda, el braç reial opinava que donar subsidis particulars era perjudicial a la cosa pública i no s'havia fet mai a les Corts de Catalunya; la Cort es perpetuaria amb donatius particulars que tampoc no serien suficients per a cobrir les despeses del rei. Eren partidaris d'aconseguir la «universal justícia» i en cloure la Cort donar al rei un donatiu just i suficient. Discutir llavors un subsidi al rei li semblava perjudicial per a la Cort i demanà que cessessin els tractes per a aquest subsidi. La declaració del braç reial fou definitiva. No es tornà a parlar més de la cèdula mentre durà la Cort.¹²⁹

Una altra qüestió de la qual es parlà a la Cort fou la demanda que el rei pensava fer amb motiu del seu matrimoni i que anava adreçada a les condicions o estaments de l'Església i de les ciutats i viles;

128. Sebastià PUIG I PUIG, *Episcopologio de la Sede Barcinonense*, Barcelona, Biblioteca Balmes, 1929, p. 284-285; *Crònica del Racional...*, p. 272 i 273, núm. 214, 215 i 219.

129. *Cortes...*, vol. VI, p. 382-388.

sembla que els nobles n'estaven exempts. El 8 de novembre de 1409, els membres de la Cort sabien que s'havien fet les cartes per a demanar aquesta contribució especial, però que encara no havien estat expedides. Les dues condicions afectades declararen que les cartes no es podien enviar perquè aquesta demanda era contrària a les Constitucions de Catalunya, usos, costums i privilegis de tots dos estaments, i no s'emparava ni en el dret comú ni en el dret «patri». Asseguraren que mai no s'havia pagat maridatge o mulleratge dels reis i prínceps i que era un dret nou; i si era nou no es podia demanar perquè les Constitucions prohibien imposar nous drets. Exigien que el rei observés les lleis i costums i que els oficials no expedissin les cartes.¹³⁰ Però el rei tirà endavant les seves demandes.

Petició de la Cort al rei perquè aclarís la seva successió

En els darrers mesos de vigència de la Cort, l'assistència dels membres minvà molt perquè no s'hi feia res que transcendís al procés de cort. A vegades algun braç considerà que ni tan sols valia la pena d'observar el protocol d'anar a la reunió on el representant del rei es limitava a indicar el nou dia de reunió. El 10 de març es reuniren alguns pocs eclesiàstics, cavallers i donzells i feren demanar als síndics que eren reunits en una altra sala del convent de framenors que anessin a la sessió de la Cort, i els síndics s'hi negaren.¹³¹

La darrera iniciativa important que tingué la Cort fou la de demanar al rei que, amb el consell dels seus regnes, aclarís la seva successió, per si no tenia fills de la reina, ja que la incertitud podria provocar grans mals als seus regnes. La Cort anunciava al rei que pensava escriure als altres regnes perquè trametessin solemnes ambaixadors al rei per determinar la successió, ja que així, quan ell morís, seria clar qui l'havia de succeir i li recordava que estava obligat a aclarir la seva successió pel bé dels seus pobles. El discurs, redactat pel bisbe d'Elna, Alfons de Tous, traspua antipatia envers algun candidat, segurament el comte d'Urgell, ja que lamentava «que alguns se són jactats e-s jacten dients que en lo cas que vós, senyor, ço que Déu no vulla, deffallíssets sens fill mascle de vós en la senyora reyna procreat, la successió dels vostres regnes e terres pertanyeria a ells», comentari que coincidia amb el que un familiar del papa Benet XIII feia al bisbe Climent de Barcelona, que succeí Francesc de Blanes: el comte d'Urgell «reputat se futurum regem».¹³² El rei respongué, en una cèdula que fou llegida a la Cort, que ja havia escrit als regnes perquè li trametessin «solemnes e científics» ambaixadors per aconsellar-lo, no perquè cregués que necessitava llur consentiment ni perquè hi tinguessin dret, com es desprenia de l'escrit de la Cort, que sempre procurava ampliar els seus drets, sinó perquè així l'afer es resolldria millor.¹³³

Com és sabut, el rei morí sense haver fet, finalment, la declaració de successor, ja que no tingué temps d'arreglar-la com ell volia, és a dir, a favor del seu nét il·legítim Frederic, que projectava fer legitimar pel papa Benet XIII.

El rei tampoc no pogué concloure la Cort de Catalunya, que quedà tancada, automàticament, quan morí, el 31 de maig de 1410.

130. *Cortes...*, vol. VI, p. 342-344.

131. *Cortes...*, vol. VI, p. 414.

132. Sebastià PUIG I PUIG, *Episcopologio...*, p. 285.

133. *Cortes...*, vol. VI, p. 425-428. El discurs del bisbe d'Elna i la resposta del rei, redactada per Bernat Metge, es troben també a *Parlaments a les Cortes...*, p. 87-91.

LA GENERALITAT DE CATALUNYA DURANT EL REGNAT DE MARTÍ L'HUMÀ

En els anys del regnat del rei Martí l'Humà, la Diputació del General era una institució consolidada, malgrat que la regulació definitiva no s'esdevingué fins al 1413. La continuïtat de la institució havia quedat assegurada per l'existència de deute públic, venut des de 1365 per a reunir els diners del donatiu al rei durant la guerra amb Castella (1356-1369). Garantir la permanència de la institució emissora havia estat una condició necessària per a portar a terme les vendes del deute (censals morts i violaris), ja que els compradors havien de tenir aquesta seguretat.¹³⁴

Els diputats que regiren la Diputació del General de Catalunya durant el regnat de Martí l'Humà eren els elegits a les Corts de Montsó de 1388-1389: Miquel de Santjoan, ardiaca de Girona, pel braç eclesiàstic; Jaume Marc pel militar, i Bernat Gralla pel braç de les ciutats i viles reials. Com que Joan I no convocà altres Corts ni tampoc Martí I llevat de la de 1406-1410, que no es clogué, no pogueren ésser renovats. El Parlament de 1396 intentà substituir Bernat Gralla, perquè estava malalt, i nomenà Pere Redon, de Perpinyà, en la sessió del 4 de desembre de 1396,¹³⁵ però fos perquè només les Corts podien nomenar i cessar diputats, fos perquè Bernat Gralla ja s'havia recuperat de la seva malaltia, el nomenament quedà sense efecte i hi ha constància documental que Bernat Gralla continuà exercint el càrrec. Hi hagué algunes substitucions internes obligades per renúncies o defuncions. El 1396, Miquel de Santjoan fou enviat pel papa Benet XIII al rei Martí l'Humà a Sicília, immediatament després d'esdevenir rei per la mort del seu germà Joan I, i fou substituït en el càrrec de diputat per Alfons de Tous, llavors rector de l'església del Pi, de Barcelona, que hi romangué fins al 1413, quan fou canviat el sistema d'elecció dels diputats. Jaume Marc no fou substituït durant tot el regnat de Martí l'Humà, fins a la seva mort, el juliol de 1410. Ocupà el seu lloc Guerau de Palou, un ciutadà de Barcelona que havia esdevingut cavaller vers el 1409. En el braç de les ciutats i viles reials és on hi hagué més substitucions. Bernat Gralla morí a Lleida el 1397 i fou substituït per Ramon Desplà, ciutadà de Barcelona, que morí l'any 1408; ocupà el seu lloc un nebot seu, anomenat també Ramon Desplà, que es mantingué en el càrrec fins al 1413.¹³⁶

Dins la política de reducció de l'estructura de la Diputació del General portada a terme en el darrer

134. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Les Corts de Catalunya i la creació de la Diputació del General o Generalitat en el marc de la guerra amb Castella (1359-1369)», *Anuario de Estudios Medievales*, vol. 34/2 (2004), p. 875-938, concretament p. 905 i 909-912, <<http://hdl.handle.net/10261/23532>>. Cf. també els treballs d'alta divulgació: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «La gènesi de la Generalitat de Catalunya: de la Cort de Cervera a Ferran II, 1359-1518», a Josep M. SOLÉ I SABATÉ (dir.), *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, vol. I, 1359-1518, Barcelona, Generalitat de Catalunya i Enciclopèdia Catalana, 2003, p. 19-35; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Una institució en constant evolució: les primeres diputacions», a Josep M. SOLÉ I SABATÉ (dir.), *Història de la Generalitat...*, p. 36-45; Maria Teresa FERRER I MALLOL, *Els orígens de la Generalitat de Catalunya (1359-1413)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència, 2009, col·l. «Història i Pensament», núm. 7; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «El naixement de la Generalitat de Catalunya (1359-1413)», a Maria Teresa FERRER I MALLOL (dir.), *La Generalitat de Catalunya: Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, coordinat per Josep M. Roig Rossich, Barcelona, Generalitat de Catalunya i Institut d'Estudis Catalans, 2011, p. 19-42.

135. *Cortes...*, vol. IV, p. 323-324.

136. Sobre aquests personatges, cf. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «1389-1413. Miquel de Santjoan-Alfons de Tous», a Josep M. SOLÉ I SABATÉ (dir.), *Història de la Generalitat...*, p. 93-104. Pel que fa als diputats del braç reial: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Els diputats del braç de les ciutats i viles reials de 1359 a 1413. Perfils biogràfics», *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia*, núm. 26 (2005), *Homenatge a la Prof. Dra. Carme Batlle i Gallart*, p. 515-549, <<http://hdl.handle.net/10261/25956>>. Per a Jaume Marc, vegeu Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Altres famílies i membres de l'oligarquia barcelonina», a Carme BATLLE I GALLART, Maria Teresa FERRER I MALLOL, Maria Cinta MAÑÉ I MAS, Josefina MUTGÉ I VIVES, Sebastià RIERA I VIA-DER i Manuel ROVIRA I SOLÀ, *El «Llibre del Consell» de la ciutat de Barcelona. Segle XIV: les eleccions municipals*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, Departament d'Estudis Medievals, 2007, p. 269-346, concretament p. 307-310, <<http://hdl.handle.net/10261/25426>>.

quart del segle XIV, no foren nomenats oïdors. Tots tres diputats havien d'oïr els comptes dels diputats anteriors, comissaris, etc., mentre que els comptes del diputat reial, és a dir, de Bernat Gralla, que era el receptor i administrador de la Diputació, havien de ser oïts pels dos condiputats restants.¹³⁷ Fou restablerta, en canvi, a la Cort de 1388-1389, la figura dels diputats consellers, que havien de ser convocats per a resoldre problemes greus; pel braç eclesiàstic ho foren el vicari de l'arquebisbe de Tarragona i Pere Serra, canonge de Barcelona; pel braç militar, el noble Berenguer de Cruilles i Bartomeu de Vilafranca, donzell, i per les ciutats i viles reials, Pere Pallarès, de Barcelona, i Pere Vola, de Perpinyà.

La defensa de Catalunya i l'ambaixada al nou rei, a Sicília

A l'inici del regnat de Martí l'Humà, les tasques que correspongueren als diputats foren les d'executar les decisions dels parlaments reunits per la reina Maria entre 1396 i 1397 sobre la defensa de Catalunya, amenaçada pel comte de Foix, que aspirava a la successió de Joan I com a marit de la seva filla, la infanta Joana, i l'ambaixada al nou rei, l'infant Martí, que es trobava a Sicília. Atès el treball extraordinari que havia de suposar la guerra, el Parlament aprovà l'ampliació de la Diputació del General amb sis diputats adjunts.

Pel que fa a l'ambaixada solemne que el Parlament volia enviar al nou rei, a Sicília, formada per membres de cada braç, els diputats havien d'encarregar-se de trobar els deu mil florins necessaris per a armar dues galeres que, amb dues més de València, s'havien d'enviar al rei a Sicília. Guillem Pujada i Pere Sabadia havien de tenir cura de l'armament de les dues galeres, ja que aquesta era una qüestió més tècnica. El Parlament també havia acordat portar al rei diners perquè pogués tornar més ràpidament i pogués deixar el seu fill en una situació més estable. La Diputació del General de Catalunya havia d'avaluar el préstec de quaranta mil florins que farien les ciutats i viles reials. Com a garantia, la reina posà en mans dels diputats les joies del difunt Joan I i la vila de Montblanc; malgrat que no podien retornar joies i relíquies fins que el rei hagués retornat a la Diputació la quantitat prestada amb despeses i interessos, sabem que el 15 d'abril de 1398 els diputats retornaren al rei dues relíquies, la pinta de santa Maria i el braç de sant Jordi, mentre que retenien la resta de les relíquies i joies del rei Joan; el març de 1399 els diputats prestaren al rei joies de les que tenien empenyorades perquè les pogués usar en la seva coronació. El 17 de setembre de 1399, el rei havia aconseguit consentiments de membres dels diferents braços perquè li retornessin les joies empenyorades, però els diputats van exigir que els consentiments fossin per escrit, en document notarial.¹³⁸

Les galeres de l'ambaixada sortiren cap a Sicília el mes d'agost; abans, el mes de juny, havien salpat de Barcelona set naus i sis barques grosses amb gent d'armes, cavalls i vitualles.¹³⁹

Pel que fa a la defensa contra la invasió del comte de Foix, els diputats hagueren d'obtenir els 150.000 florins que el Parlament havia acordat destinar al pagament de mil pillards, mil bacinets i cinc-cents ballestes a cavall durant tres mesos. Se sabia que el comte i els seus aliats reunien moltes

137. Sobre els oïdors de comptes de la Diputació del General: Tomàs de MONTAGUT I ESTRAGUÉS, *Les institucions fiscalitzadores de la Generalitat de Catalunya: Des dels seus orígens fins a la reforma de 1413*, Barcelona, Sindicatura de Comptes de Catalunya, 1996.

138. Sobre les decisions del Parlament, cf. el començament d'aquest treball i Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Els primers diputats de la Generalitat de Catalunya (1359-1412)», a *Miquel Coll i Alentorn: Miscel·lània d'homenatge en el seu vuitantè aniversari*, Barcelona, Fundació Jaume I, 1984, p. 221-269, concretament p. 253. Sobre la devolució de relíquies i joies: ACA, Generalitat, N631, f. 5r i 75v.

139. *Manual de novells ardots...*, vol. I, p. 57 i 58.

tropes i que la invasió podia resultar molt perillosa no solament per aquest motiu, sinó també perquè, com a vescomte de Castellbò, posseïa importants feus a Catalunya, alguns d'una importància estratègica tan gran com la vila de Martorell, a les portes de Barcelona. La primera acció de guerra fou, precisament, l'ocupació de Martorell i de Castellví de Rosanes, decidida pel consell de la reina a final d'agost i executada amb tropes pagades per Barcelona.

Al setembre, l'exèrcit del comte de Foix, format per més de vuit mil homes, entrà per diversos punts del Conflent, el Capcir i la Cerdanya. El comte d'Urgell, que capitanejà l'exèrcit català, impedí que el comte s'acostés a Barcelona o a Vic i el rebutjà cap al Pirineu aragonès, forçant la seva sortida. A començament de gener de 1397, després de la retirada del comte de Foix, la reina volia ocupar el vescomtat de Castellbò, i requeri l'ajuda de les ciutats i viles reials per a portar a terme l'operació, però li fou desaconsellada perquè eren terres abruptes (l'Alt Urgell, Organyà, la vall Ferrera) i el temps hivernal gens adequat. L'any 1398 també Martí l'Humà començà a preparar aquesta ocupació, però fou deixada en suspens quan el comte de Foix morí, inesperadament, l'any 1399.¹⁴⁰

Abans, l'any 1398, el rei havia demanat als diputats que es fessin càrrec del pagament de la guarnició del castell de Civís (Alt Urgell), ocupat per les tropes reials en el moment de la invasió del comte de Foix, perquè altrament, malgrat el seu valor estratègic, hauria de ser abandonat. Com en altres ocasions, els diputats hagueren de respondre que no tenien poders per a fer aquesta mena de pagaments i que a més no quedava res dels diners destinats pel Parlament de Barcelona per a la defensa; a més, els poders concedits per a aquella ocasió ja havien caducat. Una resposta similar reberen les peticions perquè paguessin el rescat de Ramon de Blanes i els altres membres de l'ambaixada que la reina i el Parlament havien tramès quan el rei era a Sicília, els honoraris del comte d'Urgell com a capità de l'exèrcit i els d'Aubert de Puigcalm, conseller i camarlenc del rei de França, que serví a l'exèrcit català quan s'havia produït la invasió del comte de Foix.¹⁴¹

L'ús dels vaixells de la Diputació del General

Durant la guerra amb Castella de 1356-1369, la Diputació del General havia fet construir galeres, per encàrrec de les Corts, per tal de defensar la costa catalana i els mars propers contra l'estol castellà que els atacà. Des de llavors mantingué un bon nombre de galeres, de rems i d'aparells navals que sovint foren sol·licitats pel monarca o per altres institucions. Amb motiu de la croada contra Barbaria, organitzada els anys 1397 i 1399 per les ciutats de València i de Mallorca com a represàlia pel saqueig de Torreblanca a la fi de 1396 o començament de 1397, els diputats de Catalunya deixaren una galera amb forniments i arreus als jurats de València per a aquesta armada. En aquests casos, l'usufructuari havia de tornar la galera en les mateixes condicions en què l'havia rebut. Quan es produí la devolució, l'any 1399, una comissió de mestres d'aixa la revisà i estimà la menysvalença, és a dir, el deteriorament que s'hi havia produït, en sis-cents florins d'or, una quantitat important, de la qual la Diputació del General assumí la meitat, atès l'objectiu de l'armada, i demanà només la restitució de l'altra meitat i dels rems que faltaven, que suposem que es devien trencar o perdre amb facilitat en una expedició bèl·lica.¹⁴²

140. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «La sucesión de Juan I...», p. 383-394.

141. ACA, Generalitat, N631, f. 17r-v (1398, juny, 16), 21r (1398, juliol, 1), 40v-41v (1398, novembre, 12) i 65v-66r (1399, juny, 12).

142. ACA, Generalitat, N631, f. 60r-v (1399, maig, 24).

L'any 1402 era el rei qui demanava galeres als diputats per trametre a Sicília Blanca de Navarra, que s'havia casat per procuració amb Martí el Jove, vidu de la reina Maria de Sicília. El rei demanà per a la seva nora la galera amb la qual ell mateix havia tornat de Sicília, fornida per a navegar. Els diputats accediren a aquesta petició, malgrat que asseguraven que la reparació costaria molt, amb la condició que el rei es fes càrrec de l'armament, és a dir, dels soldats i de la tripulació que l'havia de conduir, i que els fos tornada en una data concreta i tal com l'havien lliurada.¹⁴³

Molt més difícil de complaire fou la segona petició del rei, que demanava un préstec de vint-i-cinc mil florins d'or per al mateix viatge de Blanca de Navarra. Com sempre que els monarques intentaven usar la Diputació del General com una mena de banca, el monarca es trobà amb la negativa dels diputats, que al·legaren la manca de poders habitual i rebutjaren totes les propostes del monarca: préstec contra penyora de joies i préstec amb promesa de reemborsament per part del rei de Navarra, que els pagaria directament una part del dot de la seva filla. Els diputats només oferiren al monarca el camí de l'autorització d'aquesta operació per part dels braços. Si el rei obtenia aquestes autoritzacions, ells podrien efectuar el préstec. La prudència dels diputats per no extralimitar-se era justificada perquè, quan s'estengué el rumor sobre la possibilitat del préstec, els diputats reberen una protesta dels procuradors generals dels barons i cavallers de Catalunya. Naturalment, els diputats s'afanyaren a desmentir l'operació, tot assegurant que no eren tan folls per fer una cosa així; admeteren, però, haver indicat al rei la via d'obtenir les autoritzacions dels braços com a única possibilitat de realitzar l'operació, però confessaven que aconseguir aquestes autoritzacions seria un «mare magnum» i esdevindria gairebé impossible.¹⁴⁴

L'any 1406, la inseguretats a la ruta de Llevant, on vaixells barcelonins havien estat atacats per un corsari basc, Pedro de Larraondo, que havia establert la seva base d'operacions a l'illa de Lesbos, obligà a pensar en la necessitat d'enviar-hi un estol per a capturar i castigar aquest corsari o expulsar-lo d'aquelles mars, per on circulaven els vaixells catalans que portaven mercaderies d'un valor molt alt d'Alexandria, Beirut, Constantinoble o Xipre. A la darrerria d'aquell any, el rei demanà als diputats que arreglessin les galeres que tenien i en fessin de noves, però respongueren, com era habitual, que no tenien poders per a fer-ho, llevat que hom els aconseguís les autoritzacions pertinents dels braços.

La idea de l'armament d'un estol destinat al Llevant mediterrani, malgrat la negativa inicial dels diputats, no fou abandonada per Barcelona, que hi estava molt interessada; l'organització d'aquest estol exigí llargues negociacions, que no arribaren a bon port fins a l'any 1409. Barcelona exigí la col·laboració de la Generalitat en la flota, ja que la inseguretats marítima afectava molt negativament el comerç amb Llevant, afirmació que havia resultat corroborada pels arrendadors dels impostos de les generalitats, que s'havien queixat de la baixada dels ingressos. La Diputació destinà a aquest estol tres naus, atès que les galeres de la Generalitat devien trobar-se totes a Sardenya, on havia començat l'expedició destinada a recuperar el domini de l'illa. Per tal de reforçar la seguretats de l'estol, Barcelona hi aportà dues galeres armades, mentre que els mercaders assumiren l'armament d'una tercera galera. Aquest estol no aconseguí l'objectiu previst, capturar Pedro de Larraondo; foren vaixells armats d'alguns mercaders barcelonins els que aconseguiren aquesta proesa l'any 1411, bé que la intervenció dels genovesos de les illes orientals contra els catalans desembocà en una batalla naval dins del port d'Alexandria que ocasionà greus danys a totes dues bandes.¹⁴⁵

143. ACA, Generalitat, N631, f. 167r-v (1402, abril, 1).

144. ACA, Generalitat, N632, f. 7r (1403, juliol, 23) i 11v (1403, agost, 30).

145. Resumeixo aquí els treballs següents: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Una flotta catalana contro i corsari nel Levant».

L'any 1407, el rei també demanà als diputats que facilitessin l'armament de les galeres que es preparaven per acompanyar el papa Benet XIII en el seu viatge a Itàlia, a fi d'entrevistar-se amb el papa de Roma; segurament desitjava que deixessin remes, veles, eixàrcies o aparells diversos.¹⁴⁶

Els recursos econòmics de la Diputació del General

La Diputació del General tenia impostos propis, amb els quals satisfia els interessos del deute públic (les pensions dels censals morts i dels violaris) que emetia per pagar els donatius o els préstecs fets al rei per les Corts.

El sistema tributari de la Generalitat es basà en el «dret de les entrades i eixides» (importació/exportació) i el «dret de la bolla de plom i segell de cera» sobre la fabricació i comercialització de teixits, creats a les Corts de Montsó de 1362-1363; més endavant, el dret de la bolla s'amplià amb un dret sobre les joies, mentre que el safrà, un producte d'exportació molt important, fou objecte també d'un dret especial.

En contra de l'ús medieval de privilegis i exempcions fiscals, els impostos de la Generalitat foren d'aplicació general a tot Catalunya, a tots els estaments, fins i tot al rei i també als estrangers; foren una veritable revolució fiscal.¹⁴⁷ Ben il·lustratiu del rigor exigít en el pagament dels impostos és el problema creat per un obsequi tramès pel duc de Borgonya al rei Martí l'Humà; eren teles d'Arràs, de gran valor, per les quals els arrendadors estimaren que el rei havia de tributar seixanta-sis lliures en concepte de generalitats. Els diputats, però, autoritzaren que el present fos lliurat al rei, tot recordant-li l'obligació de pagar aquella quantitat.¹⁴⁸

Les tarifes de les generalitats foren fixades normalment per les Corts, però fou missió dels diputats aclarir els dubtes, publicar ordinacions per a regular aquests impostos,¹⁴⁹ organitzar xarxes de control i de recapte i vigilar i perseguir el frau i el contraban, molt freqüent a través de les valls d'Aran i d'Andorra;¹⁵⁰ hagueren de solucionar també les nombroses resistències a pagar.

La solució adoptada per a la col·lecta dels impostos fou sovint l'arrendament en subhasta al més donant, a vegades per períodes molt llargs, deu o dotze anys. Acabat el període d'arrendament, calia estudiar les reclamacions dels arrendadors que sovint demanaven indemnització si el rendiment dels impostos havia estat inferior al previst a causa de problemes amb altres països, com la prohibició de

te (1406-1409)», a *Oriente e Occidente tra Medioevo ed Età Moderna: Studi in onore di Geo Pistarino*, Gènova, Glauco Brigati, 1997, p. 325-355, <<http://hdl.handle.net/10261/23536>>; Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Pedro de Larraondo...», p. 243-331. La petició del rei als diputats, de 1406, és el doc. 8 d'aquest darrer treball. La resposta dels diputats a ACA, Generalitat, N632, f. 154v (1407, gener, 4).

146. ACA, C, reg. 2180, f. 154r-v (1407, juny, 14, València). Barcelona armà dues galeres, sota la direcció de Ramon Desplà, que el 1408 fou elegit diputat per a substituir el seu oncle del mateix nom i, per tant, els diputats hagueren de demanar al papa Benet XIII que el deixés tornar: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Els diputats del braç...», p. 547-548.

147. Maria Teresa FERRER I MALLOL, *Els orígens de la Generalitat...*, p. 23-25. Sobre les represàlies impositives que reberen els catalans a l'estranger a causa de l'exacció de les generalitats als mercaders estrangers a terres catalanes: Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Els italians a terres catalanes...», p. 441-442. Sobre la nova fiscalitat i el deute públic de la Generalitat: Manuel SÁNCHEZ MARTÍNEZ, «La consolidació de la nova fiscalitat a Catalunya (1359-1380)», a Maria Teresa FERRER I MALLOL (dir.), *La Generalitat de Catalunya...*, p. 99-117; Pere ORTÍ I GOST, «Les finances de la Diputació del General de 1380 a 1462», a Maria Teresa FERRER I MALLOL (dir.), *La Generalitat de Catalunya...*, p. 119-137.

148. ACA, Generalitat, reg. N632, f. 29v (1398, agost, 10).

149. Per exemple, ordinacions per als paraires, sobre el dret de les joies, sobre els drets de la Generalitat: ACA, Generalitat, reg. N633, f. 14r, 20v-22r i 42r-45r.

150. ACA, Generalitat, reg. N632, f. 14v (1403, setembre, 28).

comerç amb Castella de 1403 a 1409, a causa de la discussió sobre els drets de duanes entre tots dos estats,¹⁵¹ o bé a causa d'atacs piràtics contra catalans o fins i tot per la imposició d'altres drets, com el pariatge, exigit des del 1401 a les ciutats marítimes, o un impost demanat pel municipi de Perpinyà.¹⁵²

Altres vegades, els diputats feien de transmissors de les queixes dels mercaders al rei. Així, per exemple, l'any 1400 van fer arribar al monarca la queixa dels mercaders florentins i llombards que mercadejaven a Barcelona, als quals el batlle de Barcelona, per manament del rei i a instància del lleuder de Cotlliure, havia segrestat els llibres de comptes i havia inventariat llurs béns per tal d'exigir el pagament, per via judicial, del dret que els lleuders demanaven per les mercaderies que havien passat pels mars de Cotlliure. Els mercaders asseguraven que estaven disposats a pagar, si uns àrbitres ho deien, però demanaven no ser molestats i sobretot que els fossin tornats els llibres. Els diputats els donaren suport perquè deien que llur treball era profitós a la cosa pública i al General, ja que pagaven molts impostos.¹⁵³ Certament aquesta vegada els mercaders barcelonins no estaven d'acord amb l'apreciació dels diputats perquè instaven, justament llavors, l'expulsió dels mercaders italians, acusats de destruir el comerç autòcton i l'economia del país.¹⁵⁴

Els diputats protestaren per una ordinació dels consellers de Barcelona que prohibia tallar vestits de roba de llana aparellada fora del regne i portar les mànigues més grosses d'unes determinades mides. Els diputats creien que aquesta ordinació era perjudicial per als interessos del General i dels seus impostos i, per tant, demanaren que es revogués.¹⁵⁵ Podem apreciar, doncs, una contradicció entre la política proteccionista de Barcelona, que buscava el reforçament de l'economia pròpia, i la política dels diputats, que només aspirava a la màxima recaptació impositiva immediata i, per tant, era partidària de l'obertura comercial.

El patrimoni de la Diputació del General: la seva seu i una baronia

La casa que fou el primer estatge de la Diputació del General es trobava al call jueu, suprimit després del saqueig de 1391; els diputats havien comprat dues cases, una que havia pertangut a Bonjuhà Cabrit i una altra que havia estat una escola i sinagoga: la primera havia estat venuda pels descendents del metge Bonjuhà Cabrit a Joan Desvall, fill del tresorer de Pere el Cerimoniós, el qual la vengué el mateix any a Hipòlit Garrius, fill de Julià Garrius, tresorer de Joan I, i l'altra fou venuda per Berenguer de Cortilles, com a procurador dels reis Joan I i Violant, al mateix Hipòlit Garrius, el qual també comprà un pati que pertanyia a Antoni Terré, hereu de Pere Terré, doctor en lleis. Un cop unificades aquestes propietats, Hipòlit Garrius les vengué, l'any 1397, al canviador Pere Brunet que, tres anys després, el 3 de desembre del 1400, les vengué als diputats. Sembla que la Diputació del General s'instal·là a la casa que havia estat dels Cabrit i que els diputats vengueren l'escola dels jueus, en encant, a Francesc Bonanat, especier de Barcelona. Probablement era aquesta casa la que el rei Martí demanà als diputats, l'any 1403, per a la reina Sibilla de Fortià, vídua de Pere el Cerimoniós, que desitjava residir-hi, però els diputats no la pogueren cedir a la reina perquè l'havien posat en venda.

151. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «La ruptura comercial amb Castella i les seves repercussions a València (1403-1409)», a *I Congreso de Historia del País Valenciano*, vol. II, València, Generalitat Valenciana, 1981, p. 671-682, <<http://hdl.handle.net/10261/24618>>.

152. ACA, Generalitat, reg. N454, f. 12v-14r (1408, maig, 16).

153. ACA, Generalitat, reg. N632, f. 84r (1400, desembre, 30).

154. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Els italians a terres catalanes...», p. 406-419.

155. ACA, Generalitat, reg. N632, f. 1r (1403, juny, 13).

La degueren recomprar quan hagueren d'ampliar la primitiva seu amb les cases veïnes. Les primeres obres de condicionament es feren durant el regnat del rei Martí.¹⁵⁶ L'adquisició de la casa per a la Diputació del General demostra clarament que els diputats preveïen un futur llarg per a la institució.

En els darrers anys del regnat del rei Martí l'Humà, la Diputació del General adquirí encara una faceta nova, la de senyora d'una baronia. Ja hem dit a l'apartat sobre la Cort de Perpinyà - Sant Cugat - Barcelona que l'any 1409 el rei empenyorà a la Diputació del General la jurisdicció i senyoriu d'una part del comtat d'Empúries, concretament les localitats de Cadaqués, Roses, Llançà, Empúries i Garriguella, amb la batllia de la muntanya de Sant Pere de Rodes, com a garantia del préstec de 105.000 florins que li havia atorgat la Cort per a l'expedició a Sardenya. Per aquesta causa, els diputats hagueren d'entrar en qüestions de govern local que fins llavors no els afectaven, com l'incident del castell de Palau-saverdera, ocupat per la força per Joan de Vilamarí i els seus homes l'any 1411; el lloc es trobava en litigi entre el mateix Vilamarí i el seu cosí Ramon Sagarriga, governador de Rosselló i Cerdanya, ja que pertanyia a les mares respectives. El cop de força de Vilamarí amenaçava de provocar el trencament d'hostilitats entre tots dos litigants i els amics i parents de cadascun i de fet ja començaven a aplegar-se. Com que el castell era dins territori controlat pels consellers de Barcelona i els diputats, decidiren posar-lo sota segrest. Si Vilamarí no lliurava el castell seria pres per les hosts. L'execució d'aquestes ordres fou encomanada a Pere de Santcliment, que des d'aquell mateix any era el procurador del General en aquests llocs i castells del comtat d'Empúries. A causa d'aquesta intervenció, sabem que la Diputació tenia una ensenya, perquè el procurador en demanà una, ja que era necessària com a distintiu de la tropa; els diputats li enviaren un estendard de Sant Jordi, «qui és ensenya», deien, «del General de Catalunya». El castell fou combatut el novembre de 1411 i pres per les tropes del General. L'incident, en aquells moments de l'Interregne, no deixava de tenir una vessant política, ja que Vilamarí era primer de la unitat del braç militar de Girona, favorable al comte d'Urgell, mentre que després esdevingué antiurgellista.¹⁵⁷

L'actitud dels diputats davant el problema successori

La Diputació del General hauria pogut acomplir una funció política molt important en morir Martí l'Humà sense successió masculina legítima i produir-se l'Interregne, que durà dos anys. Si els diputats i els consellers de Barcelona ho haguessin volgut, podien haver reconegut com a rei Jaume d'Urgell, que ostentava el càrrec de lloctinent general, tradicionalment propi dels hereus de la Corona, com ho havien fet l'any 1396 amb Martí l'Humà, sense esperar la decisió dels altres regnes, que en

156. Josep PUIG I CADAFALCH i Joaquim MIRET I SANS, «El Palau de la Diputació General de Catalunya», *Institut d'Estudis Catalans. Anuari*, vol. III (1909-1910), p. 385-480, especialment p. 392; Albert ESTRADA I RIUS, *Una casa per al General de Catalunya: A propòsit del VI centenari de l'adquisició de la primitiva casa de la «Deputació del General de Catalunya» a Barcelona, avui Palau de la Generalitat (1400-2000)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2000; Maria Rosa MANOTE I CLIVILLES, «La façana gòtica del Palau de la Generalitat al carrer del Bisbe», a *Façana gòtica del Palau de la Generalitat de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya i Museu Nacional d'Art de Catalunya, 1999, p. 17-54. Cf. també ACA, C, reg. 2128, f. 190v-191r: manament del rei a l'escribà Jaume Quintà perquè faci una còpia de la venda de l'escola o sinagoga jueva, amb pati, del carrer Sant Honorat, feta per Berenguer de Cortilles a Hipòlit Garrius, per als diputats del General (1401, febrer, 24. Barcelona).

157. ACA, Generalitat, N632, f. 107r-108r (1410, juny, 21), N633, f. 8r, i N634, f. 3r. Santiago SOBREQÜÉS I VIDAL, «El pretès "Parlament de Peralada" i la cavalleria del bisbat de Girona en l'Interregne de 1410-1412», *Anuario de Estudios Medievales*, vol. 6 (1969), p. 253-343, publicat després a Santiago SOBREQÜÉS I VIDAL, *El Compromís de Casp...*, p. 185-265, concretament p. 243-246, que és la versió que uso perquè té índex de noms. Arnald PLUJÀ I CANALS, *Els Vilamarí i el castell de Palau-saverdera (Palau als segles XIV, XV i XVI)*, Ajuntament de Palau-saverdera, 2007, p. 102-115. A les pàgines anteriors, hi ha els estudis sobre les famílies litigants.

aquella ocasió es limitaren a presentar una protesta formulària, almenys Aragó. Però els diputats s'inhibiren de la qüestió successòria, en part perquè sabien prou bé que a Catalunya no hi havia el mateix consens a favor del comte d'Urgell que el que hi havia hagut a favor de l'infant Martí el 1396, i en part perquè ells mateixos tampoc no hi devien estar d'acord. Alfons de Tous, el diputat eclesiàstic, llavors bisbe d'Elna, era antiurgellista, com es pot veure per la seva actitud i les seves aliances a la Cort de Perpinyà - Sant Cugat - Barcelona de 1406-1410, en les quals intervingué, encapçalant el braç eclesiàstic, des del moment que esdevingué bisbe d'Elna, l'any 1409. Jaume Marc, el diputat del braç militar, era molt vell i morí poc després que el rei Martí, el juliol de 1410,¹⁵⁸ mentre que Ramon Desplà, diputat pel braç de les ciutats i viles reials, era persona propera al papa Benet XIII, a qui havia acompanyat a Itàlia, amb les galeres enviades per la ciutat de Barcelona, com ja hem dit. Quan Benet XIII arribà a Barcelona s'estatjà uns dies a Bellesguard i uns dies a la torre de Ramon Desplà.¹⁵⁹

Immediatament després de la mort del rei Martí, els diputats designaren dotze persones perquè representessin Catalunya i s'ocupessin del Govern, però el poder executiu el retingué el governador Guerau Alemany de Cervelló i avià el Parlament de Catalunya ostentà la màxima representació del país. Els diputats es limitaren a continuar administrant els recursos de la Generalitat per a la defensa del Principat i de Sardenya. Únicament van fer arribar al Parlament la relació de Bernat Cardona sobre la seva ambaixada a Castella, on es descrivien totes les tropes que eren a punt a la frontera per intervenir, les que ja eren dins d'Aragó, lluitant a favor de la facció favorable a l'infant Ferran, i la decisió ferma de la Cort castellana de defensar els drets d'aquest.¹⁶⁰

CONCLUSIONS

Hem analitzat els dos parlaments convocats per la reina Maria, esposa de Martí l'Humà, per tal d'afrontar la defensa de Catalunya contra la invasió del comte de Foix, que aspirava a la successió de Joan I. El primer fou molt efectiu en aquesta tasca, mentre que el segon fou l'anticipació de les divisions i obstruccions que caracteritzarien la Cort de Perpinyà - Sant Cugat - Barcelona de 1406-1410. Funcionà bé el Parlament de ciutats marítimes de 1400, de caràcter específic i de tres territoris de la Corona: Catalunya, València i Mallorca, que acordà amb el rei mesures importants per a l'administració i defensa de Sardenya, per a la defensa marítima i per a la protecció del comerç.

En canvi, la Cort de Perpinyà - Sant Cugat - Barcelona no funcionà gens bé perquè després dels discursos inicials a Perpinyà quedà bloquejada a causa de la pretensió de cavallers i donzells d'actuar com a braç separat del de barons i nobles, que donaven un suport tàcit a la iniciativa. Aquesta pretensió topà amb l'oposició radical del braç eclesiàstic i del de les ciutats i viles, que creien que el quart braç comportaria un predomini de la noblesa a la Cort. Atès que aquests dos braços no permetien que la Cort treballés, el rei considerà que era inútil continuar a Perpinyà i traslladà la Cort a Sant Cugat, ja que pensava anar cap a Barcelona. A Sant Cugat continuà el bloqueig i, quan el rei començava a estudiar si el quart braç tenia dret a existir o no, hagué d'absentar-se i marxar a València, on les lluites de bàndols causaven un gran desordre públic i fortes tensions. La Cort quedà en una mena d'estat d'hibernació, amb reunions reduïdes a una presència mínima d'algun membre de cada braç per tal de reenviar la reunió a un altre dia, fins que el rei tornà a la fi de gener de 1408. Però el bloqueig conti-

158. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Altres famílies i membres...», p. 310.

159. *Manual de novells ardots...*, vol. I, p. 163.

160. *Cortes...*, vol. VIII, p. 335. La carta es troba també a ACA, Generalitat, reg. N634, f. 43v-44v.

nuava pel litigi del quart braç; el rei no el resolgué de moment i només aconseguí que els braços acceptessin una concòrdia, aprovada el 27 de juny de 1408, per la qual es deixava la resolució del plet del quart braç per a la fi de la Cort, a fi que l'assemblea pogués continuar els seus treballs; la Concòrdia preveia també el nomenament de comissions que havien de fer funcionar la Cort.

El trasllat de la Cort a Barcelona, a començament de juliol de 1408, semblava que havia de facilitar, juntament amb la Concòrdia, el funcionament de la Cort, però no fou així perquè el braç militar, dirigit pel vescomte d'Illa i pel cavaller Berenguer d'Oms, bloquejà novament la Cort amb la discussió sobre el nombre de síndics de Barcelona presents a l'assemblea, que consideraven excessiu perquè doblava el nombre habitual.

El monarca intentà conduir la Cort cap on li interessava amb una petició d'ajuda per a la defensa marítima i de Sardenya, que es trobava en perill de perdre's per al domini català, i també d'ajuda per a la casa del rei, que no podia sostenir per la manca de rendes, alienades a causa de les guerres passades. La Cort denegà el suport econòmic, centrant-se en la qüestió de Sardenya, perquè hom considerava que l'illa era patrimoni del monarca i que Catalunya no estava obligada a pagar les despeses de la seva defensa.

El rei reformulà llavors la seva petició demanant ajuda per al seu fill Martí, rei de Sicília, hereu de la Corona, que afrontava perills greus, i aconseguí així que li concedessin una ambaixada al rei de Sicília que en realitat era una petita flota que prenia la forma d'ambaixada com a subterfugi, ja que els braços tampoc no es consideraven obligats a ajudar en el domini de Sicília. Aquesta petita flota fou el nucli inicial de l'expedició que ajudà el rei de Sicília en la seva empresa a Sardenya, per tal de reconquerir el domini de l'illa.

L'elecció de les comissions previstes per la Concòrdia, i especialment la de les setenes, que s'havien d'encarregar de l'ambaixada al rei de Sicília, féu aflorar la divisió interna en el braç militar. Aquest estament s'havia mantingut unit mentre es tractava d'imposar el reconeixement del braç dels cavallers, però després l'obstrucció practicada pel vescomte d'Illa a l'ambaixada al rei de Sicília amb qualsevol pretext començà a incomodar una part dels membres del braç, especialment els que havien ocupat càrrecs o encara n'ocupaven en l'entorn del rei. S'articulà així una altra facció dins del braç militar, aviat denominada del comte d'Urgell o dels comtes d'Urgell i de Cardona, que donà suport a qualsevol iniciativa del rei, s'alià amb els braços eclesiàstic i de les ciutats i viles i féu avançar els treballs de la Cort. L'altra facció del braç militar quedà marginada de les tasques executives gràcies a l'acord del rei amb els braços eclesiàstic i de les ciutats i viles.

A la llista dels assistents a la Cort que hem inclòs a l'apèndix hi hem assenyalat la pertinença dels membres de l'estament militar a una facció o a una altra, si es coneix, amb una I per als de la facció del vescomte d'Illa i U-C per als de la facció dels comtes d'Urgell i de Cardona. No és gaire fiable per a conèixer l'adscripció a la primera facció la llista d'adherents que el vescomte d'Illa presentà el primer d'octubre de 1408 perquè es veïés que tenia un gran suport; hem demostrat que més de la meitat d'aquests adherents no assistí mai a cap sessió. Els que hi figuren i assistiren a la Cort, els hem assenyalat amb una I entre parèntesis quadrats, perquè ignorem fins a quin punt és cert que n'eren partidaris, llevat dels casos en què la pertinença a la facció del vescomte és clara. Si sabem quina actitud prengueren durant l'Interregne també ho hem assenyalat amb una A per als partidaris del candidat angeví (que al darrer moment passaren al bàndol de Ferran d'Antequera) i una U per als urgellistes. La major part dels membres de la facció del vescomte d'Illa foren partidaris del candidat Lluís III d'Anjou, llevat d'algunes poques excepcions, com Bernat de Fortià, que naturalment s'inclinà pel comte d'Urgell, casat amb la seva neboda Isabel, filla de la reina Sibilla de Fortià. També canvià de

bàndol Bernat Galceran de Pinós, tot i el seu parentiu amb el vescomte d'Illa; potser pesà més en la seva actitud l'odi que sentia per Guerau Alemany de Cervelló, governador de Catalunya i un dels membres més destacats del partit angeví.

Una nova proposició a la Cort, no tan solemne com la primera, fou feta pel rei el 26 d'octubre de 1408, potser per assenyalar que s'havia entrat en una fase activa de la Cort. En aquesta nova proposició, el rei resumí els objectius de la Cort, com la defensa de Catalunya per terra i per mar, la millora de l'administració de la justícia, la solució dels greuges, la reforma del dret a guerrear i l'enfrontament de bàndols, la dotació de mitjans de vida per al rei i un darrer gran esforç per al domini de Sardenya, on s'havien esmerçat moltes vides i diners en operacions limitades. Per a assolir aquests objectius, especialment el darrer, el monarca demanà una ajuda de dos-cents mil florins per a ampliar l'ambaixada que li havien ofert, ajuda que li fou denegada.

Per aquest motiu, el rei sol·licità un canvi en el plantejament de la petita flota promesa per a l'ambaixada, canviant les galeres per gent d'armes, pillards i ballesters i per les naus necessàries per a transportar-los. El canvi fou acceptat amb l'excepció del vescomte d'Illa, que finalment l'admeté pressionat potser per Berenguer d'Oms, bé que després tots dos continuaren obstruint les decisions dels altres braços. L'ambaixada al rei de Sicília s'havia convertit, finalment, doncs, en una expedició a Sardenya, que salpà de Barcelona el 25 de maig. Abans, el rei havia obtingut de la Cort un préstec de 105.000 florins contra lliurament d'una penyora i d'algunes reformes judicials, per tal d'incrementar les forces expedicionàries. La penyora fou el senyoriu jurisdiccional de Cadaqués, Roses, Llançà, Empúries, Garriguella i la muntanya i batllia de Sant Pere de Rodes.

El procés de la Cort no es fa ressò ni de la victòria de Sanluri ni de la mort del primogènit el 25 de juliol de 1409; només se'n fa de la petició reial d'ajuda per atendre la conservació de Sardenya i de Sicília, que la Cort denegà perquè era massa càrrega per a Catalunya i perquè era competència de les Corts generals de tots els seus regnes, que hauria de convocar. Finalment, el rei aconseguí els diners que necessitava immediatament per a Sardenya mitjançant un préstec de la ciutat de Barcelona de cinquanta mil florins, contra penyora de rendes i drets del comtat d'Empúries, el rendiment de les demandes pel casament i la coronació de la reina i algunes ajudes, limitades, de València, Aragó i Mallorca.

Després de l'expedició a Sardenya i de la mort de Martí el Jove, la Cort entrà en una fase molt poc productiva. La facció dels comtes d'Urgell i de Cardona quedà debilitada, mentre que el braç eclesiàstic, presidit llavors pel bisbe d'Elna, que era el diputat Alfons de Tous, s'alià amb la facció del vescomte d'Illa, cosa que conduí a un nou bloqueig de la Cort, d'una banda pel dissentiment del braç de les ciutats i viles a algunes propostes dels altres braços i de l'altra per la discordança entre els interessos de la Cort i els del monarca, dedicat a les qüestions de la guerra a Sardenya.

El monarca intentà encara resoldre alguns greuges i complaure la Cort en la demanda de la «general justícia», un projecte que no s'acabava de concretar i que, quan es concretà una mica, alarmà la ciutat de Barcelona perquè hi detectà una reacció nobiliària contra els seus propis interessos i els de les ciutats reials, que defensaven les milícies del sacramental i els processos de pau i treva contra la violència nobiliària, i també unes reivindicacions eclesiàstiques que anaven contra l'evolució cap a una societat més laica. L'oposició de les ciutats i viles reials paralitzà una iniciativa que es volia aconseguir a canvi d'atorgar un préstec al rei per tal que volgués sortir de Barcelona, on la seva salut corria perill a causa d'una pestilència. La darrera iniciativa important de la Cort fou la demanda al rei que aclarís la seva successió, amb el consell dels seus regnes, cosa que no tingué temps de concloure al seu gust, és a dir, a favor del seu nét il·legítim. La Cort quedà tancada automàticament a la mort del rei, el 31 de maig de 1410.

L'estudi acaba amb una anàlisi de l'actuació de la Diputació del General de Catalunya o Generalitat durant el regnat de Martí l'Humà, una institució llavors molt consolidada, malgrat que la regulació definitiva no es produí fins al 1413. La Diputació s'ocupà de la defensa de Catalunya en el moment de la successió de Martí I al tron, quan era a Sicília, executant les decisions dels parlaments reunits per la seva esposa, la reina Maria. S'ocupà especialment d'obtenir els diners necessaris per a la defensa i per a enviar una ambaixada a Sicília, al nou rei. Hem resumit també les actuacions de la Diputació del General amb els seus recursos navals, deixant galeres i naus per a determinats usos, i hem analitzat els recursos econòmics de què disposava a través dels impostos de les generalitats i del deute públic i l'adquisició d'una baronia com a penyora del préstec fet al rei per a l'expedició a Sardenya. Hem comentat, finalment, l'actitud dels diputats del General d'absoluta inhibició i de renúncia a la presa de cap decisió política en el moment de la mort del rei Martí.

APÈNDIX

ASSISTENTS A LA CORT¹⁶¹

Braç eclesiàstic

Pere, arquebisbe de Tarragona, convocat

Assistència: 1409.8:12,13,26t,28t,29 /9:2t,3,4t,5,6,7,9 /10:17,19,24,25,29,31.

Proc. Joan Sadurní, proc. presentada: 1406.1.14.
Assistència: 1406.1:26,28,29 /4:20,28,29 /5:10,17,22.

Proc. fra Marc de Vilalba

Assistència: 1408.7:4,7,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23/9:3,7,11,12,13,15,18 /10:9,10,11,15,17,19,20t,22,24,25,26,27,29t,30t,31 /11:3,26.

Proc. fra Marc, abat de Ripoll

Assistència: 1408.12:1 //1409.3:23,26t,29,30t.

Proc. Bernat Mascord

Assistència: 1409.7:15,16,20,23.

Proc. Joan Nadal

Assistència: 1409.11:29 /12:7,12,14,17,18,19,23,24 //1410.1:9,13 /4:25,29 /5:5,6,9,14,16,21,26,28,29,30.

Bisbe de Barcelona, convocat

Proc. **Guillem Vallès**, canonge de la seu, proc. presentada 1406.1.14; proc. conjunta amb Guillem Jofre, precentor, Alfons de Tous i Francesc de Blanes, canonges.
Assistència: 1406.1:26 /3:15,23 /8:21 /11:20 //1407.8:8 /11:3 //1408.1:30 /2:15 /3:8 /4:24/5:2,

30 (també del capítol) /6:7(=) /7:4,14,16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27,30,31 /9:3,5,7,10,11,12,15,17,19,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,5,8,10,11,13,15,17,19,20,22,24,26,27,29t,30t,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,19,21 /12:1,3,5,7,10,11,12,14,15,17,18,20,22t //1409.1:12,15,16,23,24t,26,28,29,30 /2:4,7,9,11,13,14,16,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,7,9,11,12,13,14,16,18,19,20,21,26,27t,29t,30 /5:15,17,21 /6:4,7,8 (+ abans del 20 del 6).

Proc. Ferrer Despujol, canonge i vicari de la seu, proc. presentada: 1406.1.14.

Assistència: 1409.6:20,21,26,28 /7:5,11,15,17,20,23,27 /8:8,14,17,20,22t,23t,26,27,30,31t /9:2,3,4t,5t,6t,7t,9,10,17,24t,25,26 /12:19,27 //1410.1:30 /2:6 /3:6 (seu vacant a Barcelona),15,18,31 /4:1,3,8,19,25 /5:6,7,26,28,30.

Ramon, bisbe de Girona, convocat

Assistència: 1409.8:12,16,17,20,21,26t,28t,29,30,31t /9:3t,10,24 /10:12,15,17,19,21,24,25.

Proc. Joan de Pontons, canonge de Girona, proc. substituït de Pere Gibert, proc. del cardenal de Girona, proc. presentada: 1406.1.27.

Assistència: 1406.1:26.

Proc. Artal o Arnau de Colomar, prevere de la seu de Girona, proc. de Pere Gibert, prevere beneficiat de la seu, proc. del cardenal de Girona, proc. presentada: 1406.1.14 i 3.23.
Assistència: 1406:3:23 /4:28,29 /5:5 /6:27 //1408.7:4,14,16,19,20,21,23,28,31 /8:1,3,6t,7,8.

Proc. Arnau de Gurb

Assistència: 1409.7:5.

161. Indiquem també en lletra rodona normal les persones o entitats convocades i que no hi assistiren. Els assistents, tant personalment com per procuració, figuren en negreta.

Bisbe de Lleida, convocat

Proc. Guillem Castellar, proc. del proc. del bisbe i capítol, proc. presentada: 1406.1.14.

Proc. Honorat Pradell, proc. presentada: 1406.1.26.

Assistència: 1406.1:26.

Proc. Salvador d'Aigües

Assistència: 1408.7:23,24.

Proc. Francesc de Pla

Assistència: 1408.7:28 /8:31.

Proc. Dalmau Jofre

Assistència: 1408.10:1,2,3,8,10,11,12,13,17,19, 22,25,26,27,29t,31 /11:3,6,7,8,21,23,24t,26,27, 28,29 /12:1,3,4,10,11,12,14 //1409.1:26 /2:7,9, 11,13,21,26 /3:1,4,5,6t,11.

Proc. Jofre d'Ortigués

Assistència: 1409.5:15,21 /6:4,7,10,12,13,17,18, 20,22,26,28 /7:1,3,5,9,15,18,20,23,24,27,29, 30 /8:3,7,8t,12,14,16,17,19,21,22,27,30,31 /9:2, 3,4,5,6,7,9,10,24,26,27,28 /10:3,5,7 /12:3,4,7,10, 11,12,14,17,18 //1410.2:26,28 /3:3,5,6,8,10,14.

Bisbe d'Urgell, convocat

Proc. Tomàs Grimau, proc. bisbe i capítol.

Proc. Joan Vilella, proc. bisbe i capítol: 1406.4.20 i 5.5.

Assistència: 1406.4:20,28,29 /5:5,22 /8:21 // 1408.5:9.

Proc. Jaume Fabre, proc. presentada: 1406.5.5.

Assistència: 1408.7:4,7,14,16,17,19,21,23,24,28, 31 /8:1,3,6,7,9,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27, 30,31 /9:7,10,11,13,15,17,18,19,20,22,24,26,27, 28 /10:1,13,15,17,19,22,24,26,27,31 /11:3,7,8, 10,12,13,14,15,17,19,21,23,24t,26,27,28,29 /12: 1,3,4,5,7,10,11,12,14,18,19,22 //1409.1:9,12,14, 15,16,18,28,30 /2:7,11,13,16,18,21 /3:1,2,4,5,6, 8,11,12,13,14,16,19,21,23,27,29t /9:24t,26,27, 28 /10.1,3,5,7,12,15,17,19,21,22,24,25,29,31 / 11:5,8,12,14,16,19,22,26,27,28 /12:3,7,9,14,17, 18,20,23,24 //1410.1:7,9,11,13,15,27,30 /2:1,6, 11,13,14,17,20,26,28 /3:3,5,14 /4:1,11,15,19, 29 /5:5,6,16,19,21.

Bisbe de Tortosa, convocat

Proc. Pere Regassol, proc. presentada: 1408.10.11.

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,9,11t,13,17,18, 21,23,27,30,31 /9:3,11,17,22,24,26,27 /10: 1,2,3, 5,8,9,10,11,12,13,15,17,19,20t,22,25,26,27,29t, 30t,31 /11:3t,7,8,10,12,13,14,17,19,21,24t,26,

27,28,29 /12:1,5,7,10,11,12,14,22t //1409.1:12, 15,24t,26,28 /2:7 /3:4,6,7,11,13,14,16,20,29t, 30t /6:4 /7:15,20,23 /8:7,14,29 //1410.2:14.

Bisbe de Vic, convocat

Proc. Mateu Salrà (o Solera o Salvà), prevere, proc. presentada: 1406.1.14.

Assistència: 1406.1:26 /3:15 /4:20,29 /5:5,21, 22 //1408.6:11,19 /7:4.

Proc. Antoni Mir

Assistència: 1408.7:7,14,16,17,19,21,23,24,28, 31 /8:1,3,6,7t,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27, 30,31 /9:1,3,5,7,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22, 24,25,26,27,28 /10:1,2,5,8,9,10,11,12,13,15,17, 19,22,24,26,27t,29,30,31 /11:3,7,8,12,13,14,17, 19,21,23,24t,26,27,28,29 /12:1,3,4,11,14,15 // 1409.2:7,9,11,13,16,18,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,7,9, 11,12,13,14,16,19,20,29t,30 /9:24,26,27,28 / 10:1,3,5,7,12,17,21,24,25,29,31 /11:5,8,12,14, 16,19,21,22,23,26,27,28,29 /12:3,4,7,9,10,11,14, 18,19,20 //1410.1:23.

Proc. Bernat Despujol

Assistència: 1409.11:5,14,16,19.

Bartomeu, bisbe d'Elna, convocat

Assistència: 1406.1:26.

Alfons, bisbe d'Elna

Assistència: 1409.7:17,20,23,27,29,30 /8:3,7,8,12,13, 14,16,17,20,21t,23,26t,28,29,30,31t /9:3t,10,26 /10: 12,15(aquest dia diu bisbe de Vic),17,19,22,24,25 / 11:8,12,14,16,19,21,22,23,2,27,28,29 /12:2,3,4,7,9, 11,14,16,20,23 //1410.1:7,9,13,23,27,30 /2:6,10,13, 14,17,20,25,26,28 /3:3,5,6,8,14,15t,18,31 /4:1,3,5,8, 11,15,17,19,25,29 /5:6,7,9.

Capítol de la seu de Tarragona, convocat

Proc. Pere Ramon, canonge i tresorer de Tarragona, proc. presentada: 1406.5.5.

Assistència: 1406.5:5,17,22.

Proc. Narcís Astruc, canonge i ardiaca major, proc. presentada: 1408.10.14.

Assistència: 1408:10:15,17.

Proc. Pere Salvador

Assistència: 1409.2:23,26 /3:4,6,7,11,12,13,14, 16,19,29t,30.

Capítol de la seu de Barcelona, convocat

Proc.: Pere Guillem Jofre

Assistència: 1406.1:26 /3:15,23 /4:20,28,29 /5:5, 10,17,21,22 /11:20 //1407.2:19(proc. també del bisbe) /5:18(=) //1408.3:29(=) /5:23(=) /7:4,14, 16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,11,17,

18,20,21,22,23,25,27,30,31 /9:3,5,10,11,12,13, 19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,3,8,9,10,11,19, 20t,22,25,26,27,29t,30t,31t /11:3,7,10,12,13,14, 15,17,19,21,23,24t,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,11, 12,14,15,17,18,19,22 //1409.1:12,15,16,23,24, 26,29,30 /2:4,11,13,14,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,7,9, 11,12,13,14,16,18,19,20,28t,29t,30 /5:15,17,21 / 6:4,7,8,13,18,20,21,22 /7:1,3,6,11,15,16,17,20, 23,27,29 /8:7,12,14,19,20,21,26,27,28t,29t,30, 31 /9:2,3,4,5,6,7,9t,10t,24,27 /10:3,12,15,17,19, 21,29 /11:8,19,21,22,23,26,28 /12:3,4,7,9,10, 11 //1410.1:7,9,13,27.

Capítol de la seu de Girona, convocat

Proc. Arnau de Guiu, proc. presentada: 1406.3.23.

Proc. Arnau de Gurb

Assistència: 1406.3:23 /4:20,28,29 /8:21 /11:20 // 1408.7:4,7,14,16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3, 6,7,8,13,17,18,20,21,22,23,25,27,30,31 /9:1,3,7, 10,11,13,15,17,18,19,20,22 /11:21,23,24,26,27, 28,29 /12:1,10,12,17 //1409.1:16,26,28,30 /2:11, 13,21,23 /3:1,4,5,6,7,11,12,13,14,15,16,19,20t, 21,22,29t,30t /6:20,21,22,26,28 /7:3,9,11,15,16, 23t,26,28 /10:1,3,7,29,31 /11:5,8,12,14,16,19,22, 23,26,27,28 /12:3,7,10,11,12,14,17,18,19 // 1410.2:26 /3:6,10,14,15,18.

Proc. Joan de Ribesaltes

Assistència: 1406.1:26.

Capítol de la seu de Tortosa, convocat

Proc. Joan Siurana o Ciurana

Assistència: 1408.7:28 /8:11t,13,21,22,27,30,31 / 9:3,7,10,11,13,15,17,19,20,22,24,25,26,27,28 / 10:1,2,3,5,8,10,11,13,15,17,19,20,22,24,25,26, 27t,29,30,31t /11:3,7,8,10,12,13,14,15,17,19,21, 23,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15, 17,18,19,20,22 //1409.1:8,9,12,15,24,26,28,30 / 2:4,7,9,11,13,14,16,18,23,26 /3:2,4,5,6,7,11,12, 13,14,15,16t,18,19,20,22t,29t,30t /5:16,17 /6:4, 7,12,18,20,26,28 /8:12,14,17,20,21,23t,26,27t, 28,29,30 /9:3t,7t,10,24,26,27,28 /10:1,5,7,12,15, 17,19,21,22,25,29,31 /11:8,12,14,19,21,22,26, 27,28 /12:3,7,9,10,11,17,20,24 //1410.1:7,9,13, 27,30 /2:6,10,13,14,17,20,25 /3:3,6,8,10,15t,18, 31 /4:1,3,5,8,11,15,17,19 /5:5,6,14,16,19,21,24, 26,28,29,30.

Capítol de la seu de Lleida, convocat

Proc. Guillem Castellar, prevere beneficiat de la seu, batxiller en ambdós drets, proc. presentada:

1406.1.14.

Assistència: 1406.1:26.

Proc. Francesc d'Alpicat, canonge i precentor, proc. presentada: 1408.6.27.

Assistència: 1408.7:4,7,16,17,19,24,28 /8:1,3,7,9, 11t,13,17,18,21,27,30,31 /9:3,10,15,19 /11:23, 24t,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15t,17, 18,19,22 //1409.1:14,15,23,24,26,28,30 /2:4,7,9 / 5:15,17 /6: 10,12,17,18,20.

Capítol de la seu de Vic, convocat

Proc. Bartomeu Batlle, canonge i ecònom, proc. presentada: 1406.1.14 (proc. conjunta amb Bernat Pujol, Pere Parer i Joan Dacs, canonges, i Jaume Garriguella, batxiller en decrets i beneficiat a la seu d'Elna).

Proc. Francesc de Condomines

Assistència: 1409.2:4,7,9,11,13,14,16,18,23,26 / 3:1,2,5,6,7,8,9,11,12,13,14,16,29t.

Capítol de la seu d'Urgell, convocat

Proc. Simó Vidal, proc. també del bisbe.

Assistència: 1406.1:26 //1410.2:20.

Capítol de la seu d'Elna, convocat

Proc. Bartomeu Batlle

Assistència: 1406.1:26.

Proc. Joan Sirvent, proc. presentada:

1408.10.10.

Assistència: 1408.10:10,11,13,17,26t,27,29,30, 31 /11:3,7,8,10,12,13,14,15,17,23,24t,26,28t / 12:1,5,11,18,19,20 //1409.1:15,16,18,23t,24,30 / 2:7,9,13,26 /3:1,2,4,6,7,19,20,29t /6:4,13,20,21, 22,28 /7:3,5,11,20,27,30 /8:3,12,14,16,23,26t, 27t,29t,31 /9:10,27 /10:12,15,19,21,22,24,29 / 11:5 /12:14,16,19,20,23 //1410.1:9,27 /2:1,14, 26 /3:6,8 /4:3,5,8,15,17,19 /5:5,21,24.

Fra Dalmau, abat del monestir d'Amer, convocat

Assistència: 1409.3:11,12,13,14,15t,16,19,20,21,29t.

Proc. Berenguer Gallart, proc. presentada

1406.1.14.

Assistència: 1406.1:26.

Proc. Joan Reig

Assistència: 1408.6:21.

Abat de Gerri, convocat

Abat de Jau, convocat

Fra Marc, abat de Montserrat, abans de Ripoll

Assistència: 1409.7:15,16,17,20,23,27 /8:3,7,8,12,16, 17,19,20,23,26t,27,28,29,30 /9:2,3,4t,5,6,7t.

Proc. fra Berenguer de Perarnau

Assistència 1409.5:15 /6:7 /10:3,5,24 /11:5,19,

22 /12:7,9,23 //1410.4:1,5,8,25 /5:5,6,9,14,19, 21,29.

Fra Jaume, abat de Poblet

Assistència: 1409.8:13,14,17,20,22,23,26,29,30t / 9:2,3,4t,5,6t,7,10 /10:22,24,25 /12:9.

Proc. Jaume Carbó, proc. presentada: 1406.1.26 i 3.19.

Assistència: 1406.1:26 /4:28,29 /5:22 /6:27 /7:4, 14,19,21t,28,31 /8:1,3,6.

Fra Ramon, abat de Ripoll, convocat

Assistència: 1408.6:27 /7:4,7,14,17.

Fra Marc, abat de Ripoll

Assistència: 1408.11:23,24,26,28t /12:3,5,7,10,11,12, 14,15,18,19,20 //1409.1:9,12,14,15,16,23,24,26,28, 30 /2:7,9,11,13,16,21 /3:1,2,4,5,6,7,9,11,12,13,14,16, 18,19,20.

Fra Berenguer, abat de Ripoll

Assistència: 1409.6:4,7,8,10,13,17,21,22,26 /7:1,3,11, 20,23,24 /8:3,7,8,12,13,17,31t /9:2,3t,6t,7,9,10,24,26, 27,28 /10:3,5,7,15,17,19,21,22,24,25,29,31 /11:5,8, 12,14,16,19,21,22,23,26,27,28,29 /12:3,4,7,9,10,11, 14,16,17,18,19,20,23,24 //1410.1:7,9,27,30 /2:6,10, 11,13,14,17,20,25,26,28 /3:3,6,8,10,14,15,18 /4:3,5 8,11,15,17,19,25,29 /5:5,6,7,9,14,16,19,21,24,28,29.

Proc. fra Berenguer de Perarnau

Assistència: 1408.8:22,23,25,27,30 /9:3,10,11,12, 13,15,17,18,19,22,24,25,26,27,28 /10:1,8,9,10, 11,15,17,19,20t,22,24,25,26,27,29t,30t,31 /11:3, 6,7,8,12,13,14,15,17,21,23,24t,26,27,28t,29 /12: 1,3,4,5,7,10,11,12,14,15,18,19,22 //1409.1:8,9, 12,15,16,23,24,26,30 /2:9,11,13 /3:1,4,5,6,7,9,11, 12,13,14,15t,16,18,19,20t,22t,23,26t,28,29t,30t.

Fra Marc de Vilalba, llicenciat en decrets, cambrer del monestir, proc. presentada: 1406.1.14 i 26 i 5.6.

Assistència: 1406.1:26 /4:20,28,29 /5:5,10,22.

Fra Mateu de Vilalba, ecònom de Ripoll, proc. presentada: 1406.4.20.

Fra Berenguer, abat de Sant Cugat, convocat

Assistència: 1408.8:22,23,25,27,30,31 /9:1,3,7,10,11, 15,17,19,22t,24,25,26,27,28 /10:1,2,3,5,8,9,10,11,12, 13,15,17,19,20t,22,25,26,27,29t,30,31 /11:3,6,7,8, 10,12 //1409.1:30 /2:7,9,11,13,16,21 /3:2,4,5,6,7,8,9, 11,12,13,14,15t, 16,19,20,21,26t,29t,30.

Fra Dalmau, abat de Sant Cugat (abans d'Amer)

Assistència: 1409.7:15,17 /8:12,13 /9:2,4t,6,9,10 / 11:12,14 /12:14,16,17,18,19 //1410.1:15,23,27,30 / 4:15,17,19.

Proc. fra Arnau Folcrà (o Solerà?), prior i sagristà, proc. presentada: 1406.1.14.

Assistència: 1406.1:26 /11:20 //1407.2:19 /8:18 // 1408.1:30 /2:15 /3:8,29 /4:24 /5:2,18,23,30 /6:11, 19,21.

Proc. fra Marc de Robió

Assistència: 1408.5:9.

Fra Bernat, abat de Santes Creus, convocat

Assistència: 1406.5:22 /6:27 /7:4,14,17,19,20,21,23, 24,31 /8:1,6,7,9,13,17 //1408.9:10,11,12,15,17,19,20, 22,25,26,27,28 /10:1,3,10,11,12,13,15,17,19,20t,22, 25,26,27,29t,30t /11:8,10t //1409.1:9,23,24,26,29, 30 /2:7,9,13,16,21 /3:4,5,6,7,8,9,11,12,13,14,16,19, 20t,23,29 /7:20,23,27 /8:3,7,8,12,17,21,26t,28t,29, 30t,31 /9:6,7,9,10 /10:3,5,12,17,21,25,31 /11:5,12,14, 19,22 /12:10,12.

Proc. fra Domingo Viader i Pere Serraixo, lloctinent del capellà major del rei, proc. presentada: 1406.1.20.

Assistència proc. Pere Serraixo: 1406.1:26,28,29.

Proc. fra Joan Alanya

Assistència: 1408.8:21,22,23,25/ 9:1,3.

Proc. fra Lluís Alanya

Assistència: 1408.8:27.

Abat de Sant Esteve de Banyoles, convocat

Abat de Sant Feliu de Guíxols, convocat

Abat de Sant Genís les Fonts, convocat

Assistència: 1406.1:26.

Arnau, abat de Sant Joan de les Abadesses, convocat

Assistència: 1406.4:29 //1408.7:31 /8:1,3,6,7,8,9,11 / 9:18,19,20,22,24,26,27,28 /10:1,8,10,11,15,17,19, 20t,22 /11:21,24,26,28,29 /12:3,4,5,10,11,14,15,17, 18,19,20,22 //1409.1:12,14,15,16,23,24,28,29,30 / 2:4,7,9,11,13,16,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,7,9,11,12,13, 14,15,16,18,19,20,22t,30 /7:18,20,23,27,29 /8:3,7,8, 12,14,16,17,26t,28t,30,31t /9:2,3t,4t,7t.

Proc. Francesc Gifreu, canonge i senescal, proc. presentada: 1406.1.14.

Assistència: 1406.1:26 /4:20,28.

Proc. Pere Reig, proc. presentada: 1406.5.10 i 13.

Assistència: 1406.5:5,22.

Fra Bernat, abat de Santa Maria d'Eroles, convocat

Assistència: 1409.9:24,26,27,28 /10:3,5,7,15,17,19, 21,22 /11:5,8,12,14,19,21,22,23,26,27 /12:3,4,7,9,11, 14,17,18,19,20 //1410.1:11 /2:6,17,20.

Proc. fra Pere Ros, proc. presentada: 1406.1.14.

Proc. Guillem Folc, proc. presentada: 1406.1.28.
Assistència: 1406.1:26.

Proc. fra Joan Llorenç
Assistència: 1410.2:1,25 /4:8,25,29 /5:9,14,21,24,
26,29.

Abat de Santa Maria de Vilabertran, convocat

Proc. fra Pere de la Via, canonge
Assistència: 1406.1:28.

Abat de Sant Llorenç del Munt, convocat

Abat de Sant Martí del Canigó, convocat

Abat de Sant Miquel de Cuixà, convocat

Proc. Guillem Limós, llicenciat en decrets i
almoiner de Cuixà, i **Guillem Font**, prevere,
proc. presentada: 1406.1.20 (proc. conjunta amb
fra Bartomeu Bonet, monjo; Pere Carbons,
Arnau Pere Ramon i Pere Conill de Perpinyà).
Assistència: 1406.1:26.

Abat de Sant Miquel de Fluvià, convocat

Abat de Sant Pere de Besalú, convocat

Abat de Sant Pere de Galligants, convocat

Abat de Sant Pere de Rodes, convocat

Abat de Sant Quirze, convocat

Abadessa de Vallbona, convocada

Fra Pere Rois de Moros, castellà d'Amposta,
convocat

Assistència: 1409.3:11,12,13.

Proc. fra Berenguer de Casanova
Assistència: 1406.1:16 /4:20.

Proc. fra Miquel Bofill
Assistència: 1408.8:8,17,18,20,21,22,23,25,27,
30,31 /9:3,10,11,15,17,19,26,27,28 /10:1,2,3,5,8,
11,12,13,15,17,19,20t,22,26,27,29t /11:3t,7,8,
10,12,13,15,17,19,21,23,24t,26,27,28t,29 /12:1,3
,4,5,7,10,11,12,14,15t,18,19,22 //1409.1:9,15,23,
30 /2:7,9,11,16,18,26 /3:2,4,5,6,7,16t,19,20 /
8:28t,30,31 /9:2,3t,10.

Fra Pere Pomer, prior de Catalunya

Assistència: 1408.7:20,21,28.

Proc. fra Lluís de Gualbes
Assistència: 1406.1:26 //1408.7:4.

Proc. Berenguer de Casanova, preceptor de
Térmens, proc. del castellà d'Amposta i del prior
de Catalunya: 1406.1.16.
Assistència: 1406.4:20,28t,29 /5:22 /8:21 //
1408.7:14,16,17,19.

Proc. fra Ferran de Siscar
Assistència: 1408.7:23,24,28 /8:1,3,6,7,8,9,17,18,
20,21,22,23,25,27,28,30,31 /9:3,7,10,11,15,17,

19,25,26,27,28 /10:1,2,3,5,8,12,13,15,17,20t,22,
26,27,29t /11:21,24t,27,28 /12:1,3,5,7,10,12.

**Proc. del lloctinent del prior de Catalunya: fra
Andreu de Malla** (pel prior i el capítol)
Assistència: 1408.7:4,14,16,17 //1409.3:12t,13,
14,16,19,29t /8:8,13,31t.

**Proc. del lloctinent del prior de Catalunya: fra
Joan Descarrigues**
Assistència: 1409.3:4,8,

**Proc. del lloctinent del prior de Catalunya: fra
Berenguer de Malla**
Assistència: 1409.3:11.

Proc. Simó Vidal
Assistència: 1410.3:3,6,8,15 /4:19,25.

Braç militar

(Signes: Adherits a la facció del vescomte d'Illa: **I**;
adherits, amb dubtes, a la mateixa facció: **[I]**;
adherits a la facció del comte d'Urgell i del comte de
Cardona: **U-C**; adherits al partit angeví durant
l'Interregne: **A**; adherits al partit urgellista durant
l'Interregne: **U**.)

Barons i nobles

Reina Violant

Proc. Bernat de Cruilles, I, U, proc. presentada:
1406.1.14.

Assistència: 1408.6:27 /7:14.

Proc. Pere de Sentmenat, I, A
Assistència: 1408.9:27,28 /12:3 //1409.1:9.

Proc. Jaume de Tagamanent
Assistència: 1409.12:20 //1410.1:24,27
/2:10,17,20,26,28 /3:5,8,10,14,15
/4:1,3,5,8,15,19,25,29 /5:5,6,7,9,19,21,29.

Pere, comte d'Urgell, convocat

Jaume d'Aragó, després comte d'Urgell, convocat,
U-C, U

Assistència: 1406.1:26,28,29 /5:22 //1409.9:6t,7t,9,
10 //1410.2:11,26.

Proc. Mateu Salvà?
Assistència: 1406.3:23.

Proc. Galceran de Castres, donzell, proc.
substitut del noble Pere de Ribelles, procurador
del comte d'Urgell, proc. presentada: 1406.1.17.
Assistència: 1406.1:26 /4:20,28,29 /5:22.

Proc. Guerau de Sanaüja
Assistència: 1408.7:19 /8:6,8,11,17 /11:21

//1409.1:12,14,15,16,26 /2:7,9,2,6 /3:1,6,11,13,14,16,19,27,29t,30 /5:15,17,21 /8:13,28t,30t /9:2,3t,4.

Proc. substitut: Joan de Pinell, U-C

Assistència: 1408.7:28 /8:13,18,20,21,22,23,25,31 /9:1,3,7,10,11,12,13,15,18,19,20,22,24,25,27,28 /10:2,3,5,8,9,10,11,12,13,15,17,19,20,22,24,25,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10t,12,14,15,19,23,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,7,11,14,15,17,18,19 //1409.1:23,24,28,30 /2:4,7,11,13,16,21.

Proc. Pere d'Esplugues

Assistència: 1409.6:4,7,8,10,12,13,17,18,21,22,28 /7:1,3,5,6 /8:22,27 /9:5,28 /10:5,7,12,15,17,25,29,31 /11:8,12,14 /12:2,3,4,11,12,16,17,18,19,20,23 //1410.1:11,13,15,27 /2:6,10,20,25,28 /3:6,14.

Proc. substitut: Francesc Joan Vives

Assistència: 1409.7:15,16,20.

Joan, comte de les muntanyes de Prades, convocat, I (no revoca el procurador).

Assistència: 1409.1:14,30 /2:7,11.

Proc. Bartomeu de Vilafranca, I

Assistència: 1408.7:14,19,23t,24,28 /8:6,7,8,9t,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27,31 /9:1,7,12,13,15,17,18,19,20 /10:10,11,13,15,17,19,20,22,24,25,26,27 /11:21,23,24,26,27,28,29 /12:3,7,12,14,15,17,18,19,20,22 //1409.1:15,16,18,23,24,28 /2:4,7,9,13,14,16,18,21 /3:1,2,4,5,6,8,9,11,12,13,14,15,16,19,21,22 //1409.9:10,24,26,27,28 /10:1,3,5,7,15,17,19,21,22,24,25,29,31 /11:5,12,14,26,27,28 /12:2,3,4,7,9,10,11,12,14,16 //1410.1:9,13,15 /2:6,11,13,20,25,26,28 /3:18 /4:1,8,11,17,25,29.

Proc. Joan Miralles

Assistència: 1409.8:17.

Joan Ramon Folc, comte de Cardona, convocat, [I], U-C, U

Assistència: 1408.11:12,17,19,24,26,27,28t,29 /12:1,3,5,7,10,11,14,15,17,18,19 //1409.1:15,23,24,28,29,30 /2:4,7,9,11,13,16,21,23 /3:1,2,4,5,6,7,9,11,12t,13,14,15t,16,19,21,23,29t,30t /5:15 /8:22,27,28.

Proc. Joan de Montbui, proc. presentada:

1408.10.10.

Assistència: 1408.10:10,11,12,13,15,26.

Proc. Antoni de Torrelles

Assistència: 1408.12:22t.

Proc. substitut: Berenguer de Llorac

Assistència: 1409.3:8,9,15t,18t,23.

Hug, comte de Pallars, convocat, I, A

Proc. Joan del Bosc

Assistència: 1408.3:29.

Proc. Joan Miralles, proc. presentada: 1406.5.4, I, A

Assistència: 1406.3:15,23 /4:28,29 /5:22 //1408.4:24 /6:7,27 /7:7,14,19,23t,28 /8:6,8t,11,17,20,21,22,23,25,27,31 /9:1,3,5,11,12,13,15,18,19,20,22,24,27,28 /10:1,2,3,5,8,10,11,12,15,19,20,22,24,25,26,27,30,31 /11:3,8,12,21 //1409.1:30 /2:13 /3:8,18,29 /5:15,17,21 /6:4,7,10,20,21,22,28 /7:1,6,11,15,17,20,23,24,27,29 /8:16,21,22t,23,26,27,28t,29,30,31 /9:2t,4,6t,9,19t,24,26 /10:3,7,12,15,17,22,24,25,29 /11:12,14 /12:3,4,7,9,10,12,14 //1410.1:15,27,30 /2:10,13,17,20,25 /3:3,5,6,10,31 /4:3,25 /5:14,19,21,24,28.

Comtessa d'Empúries

Proc. Berenguer d'Oms, proc. presentada:

1406.1.14 (proc. conjunta amb el vescomte d'Illa, Bernat de Cruïlles i Guillem Hug de Rocabertí).

Joan de Foix, vescomte de Castellbò, convocat, I

Assistència: 1408.8:17 /12:3,5,7,10,11,12,15,18,19 //1409.8:21 /9:7t,9.

Proc. Dalmau de Castellbisbal, I

Assistència: 1408.8:20,21,23,25,27,31 /9:1 //1409.1:12,14,15,16,23,24,28,29,30 /2:4,7,9,11,16,21,26 /3:1,2,4,5,6,7,8,9,11,12t,13,14,16,18t,23,26t,27t,29t /5:15,17,21 /6:4,7,8,10,12,13,17,18,20,21,25,26 /7:1,6,9,11,15,16,17,20,23,27,30 /8:3,7,8,12,13,14,19,21t,22t,23t,26,27,28,29t,30 /9:2t,3,4t,7,10t,24,26,27 /10:15,17,19,24,25,31 /11:19,26,28 //1410.1:11,13,15,23,30 /2:6,10,11 /3:13,20,25,26,28 /4:19,25,29 /5:5,9,14,16,21,24.

Proc. Arnau de Santa Coloma

Assistència: 1408.5:23 /8:7t,88,11t /10:1,3,8,9,10,11,12,17,20t,25,26,27,29,30t,31 /11:3,6,7,8,12,26,27,28,29 /12:1,4,14 //1409.1:9.

Proc. substitut: Roger de Castellbisbal

Assistència: 1408.9:3,7,10,11,12,13,15,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:2 /11:14,17,21,23,24.

Pere de Fenollet, vescomte d'Illa i Canet, convocat, I, A

Assistència: 1406.1:26 //1408.6:27 /7:4,7,16,17,19,20,23t,24,28 /8:1,3,6,7t,8,9,11,13,17,20,22,23,25,27,31 /9:1,5,7,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,3,8,10,11,12,13,15,17,19,20t,22,24,25,

26,27t,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,19,21,23,24,26,27,28t,29 /12:1,3,4,10,11,12,14,15,17,18,19,20,22 //1409.1:8,9,12,15,16,24,26,28,29,30 /2:4,7 /3:21,22t,23,26,27,29t,30 /5:15,17,21 /6:4,7,10,17 //1410.2:10,13,14,20,25 /3: 6,8,10,18 /5:28,29.

Proc. Francesc Taverner

Assistència: 1409.2:9,11,13,14,16,21,23,26 /3:1,4,5,6,7,8,9,11,12t,13,14,16 /5:15 /7:3.

Dalmau, vescomte de Rocabertí, menor d'edat, convocat

Proc. Guillem Hug de Rocabertí, proc. del noble Guerau de Rocabertí, tutor de Dalmau, proc. presentada: 1406.1.16 i 4.20.

Assistència: 1408.7:14.

Proc. Pere Castell

Assistència: 1408.10:10,11,12,15,17,19,20t,22,24,25,26,27,29 /11:3t,7,8,10,12,13,17,19,21,23,24,26,27,28t,29 /12:4,7,12,15 //1409.1:12,14,15,16,23,24t,30 /2:7,11,13,16 /3:4,5,6,16,18t,19,20,23,26t,27,29,30t /5:15,17,21 /6:8,10,12,13,17,20,21,22 /7:1,9,15,16,18,20,23,27,30 /8:3,7,8,12,13,14,20,21,22,29,30t /9:9t,10t /10:21,22,24,27.

Ramon de Perellós, vescomte de Perellós, convocat, [I], U-C, U

Assistència: 1406.1:26 //1408.7:4,14,19,23t,24,28 /8: 3,6t,8,9,11,17.

Proc. Dalmau Des-Soler

Assistència: 1408.9:28 /10:8,10,26t,27 /11:3,6,7t,8,10,12,13,15,23,24 /12:1,14,15,17,18,19,22 // 1409.1:12,23,24.

Bernat de So, vescomte d'Évol, convocat

Lluís d'Abella, convocat

Assistència: 1406.1:26 /5:22.

Guerau Alemany de Cervelló, governador de Catalunya, convocat

Proc. Berenguer d'Oms, proc. presentada: 1406.1.25.

Ramon Alemany de Cervelló, convocat

Arnau Guillem de Bellera, convocat, U-C

Assistència: 1408.7:23t,24,28 /8:3,6,8,11,18,20,22,23,25,30,31 /9:1,5,7,10,12,13,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:2,3,5,8,10,11,12,13,15,17,19,20,22,24,25,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,19,23,24,26,27,28t,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15,22 //1409.1:12,14,15,16,23,28,30 /2:4,7,9,13,14,16,21 /3:1,2,4,5,6,11,12,13,14,16,19,23,29t,30t /5:15,17,21 /6:7,8,10,12,13,17,18,20 /7:9,15,16,17,18,23,27 /8:7,8,12,13,14,16,21,22,26t,27t,28,29,30 /9:2,3t,4t,5,6,7,9,10.

Pere de Benviure, àlies d'Anglesola, convocat, U-C

Assistència: 1406.5:22 //1408.7:4,14,19,24 /11:28t /12:1,3,10,19,22t //1409.1:9,12,14,16,23 /2:4,7,11,13,16,21,26 /3:2,4,5,6,11,13,14,16,29 /6:28 /8:23 /9:4,26,28 /10:5,12,15.

Bernat de Cabrera, [I], A, U

Proc. Berenguer d'Oms, proc. presentada 1406.1:25.

Arnau Guillem de «Candarasa» (Camarasa?)

Assistència: 1408.12:12,15,19 //1409.8:21.

Francesc de Caramany, convocat

Assistència: 1408.6:27 /7:4.

Jordi de Caramany [I], convocat

Assistència: 1408.1:30 /6:27 /7:4,28.

Antoni de Cardona

Assistència: 1408.11:12,13,18,19 //1409.2:11 /3:30t.

Bertran de Castellet

Assistència: 1408.12:11,14,15t.

Blai de Castellet, convocat

Assistència: 1408.12:15.

Pere Galceran de Castre, I

Assistència: 1408.7:19,23t,24,28 /8:1,3,6,7t,8,11t,20,22,23,25,27,31 /9:10,12,17,19,20,27,28 /10:1,2,3,10,11,12,19,20t,26t,29 //1409.8:13,21,22,29,30t,31t.

Gilabertí de Centelles, convocat

Berenguer Arnau de Cervelló (convocat com a Berenguer de Cervelló), I, A

Assistència: 1406.4:20,28,29 /5:22 //1408.7:28 /8:1,3,8,17,23 (el 9:15 apareix entre els cavallers) 19,24,27,28 /10:8,10,27 /11:7,8,10,14,17,21 /12:3,7,10,11,12,18,19,23,28,30 //1409.2:18,23 /3:11,13,14,16,19,29t,30 /12:18 //1410.2:10,11,13,14,20 /3:6,8,10,15,18 /4:15 /5:19,21.

Proc. Arnau de Muntanyans, I

Assistència: 1408.9:3,7,10,11,12,13,17,18,20,22,26 /10:1,3,5,11,12,13,15,17,19,20t,22,24,26,29,31t /11:3,6,7,13,17,23,24,26,27,28t,29 /12:1,12,14,22t //1409.1:8,12,14,15,26 /2:11 /3:1,4,5,6,15,22t,23,26t,27,29 //1410.1:15.

Galceran de Cervelló, donzell

Assistència: 1408.7:19.

Berenguer Arnau de Cervelló, donzell (convocat com a Arnau de Cervelló)

Assistència: 1406.4:28,29 //1408.7:4 /12:3,10,15.

Guerau de Cervià, convocat

Bernat de Cruïlles, donzell, convocat, I, U

Assistència: 1406.1:26 /5:17,22 //1407.8:8// 1408.3:8,29 /4:24 /5:2 /6:27 /7:4,14,31 /8:1,3,6,7,8,9,11t,13,

18,20,22,23,25,27,31 /9:5,7,10,12,13,17,18,19,20,22, 24,25,26,27,28 /10:1,2,3,5,8,10,11,12,13,15,17,19, 20t,22,24,25,26,27 /11:8,10,12,13,17,19,21,23,24,26, 27,28t,29 /12:3,4,7,10,11,12,14,15,17,18,19,22 // 1409.1:9,12,14,15,16,23,24,28 /2:4,7,9,13,16,21,23, 26 /3:1,4,5,6,7,8,9,11,12,13,14,15t,16,18t,19,20t,23, 27,29 /5:15,17,21 /6:8,10,12,13,17,18,20,21,22,28 /7: 1,3,9,15,16,18,23,27,30 /8:12,13,14,20,21,22,29,30t / 9:7,9t,10t,24,26,27 /10:3,5,7,12,15,21,22,24,25,27.

Galceran de Cruïlles, donzell

Assistència: 1408.6:19 /7:4 /8:8 /9:28 /10:8,10,11,13, 20t,22,24,27,29,30 /11:3,6,7,17 /12:3,4,11,18,19 // 1409.1:8,9,14,16 /2:11.

Hereus de Gilabert de Cruïlles, convocats

Francesc d'Erill, donzell, convocat

Ramon d'Espés, donzell, convocat

Arnau Guillem de Fortià

Assistència: 1408.11:28.

Bernat de Fortià, convocat, **I, U**

Assistència: 1408.7:4,14,19,23t,24,28 /8:1,3,6,7t,8,9, 11,13,17,20,22,23,25,31 /9:1,10,12,13,(el 15 apareix entre els cavallers),17,18,19,20,22,25,26,27,28 /10:1, 2,3,5,8,10,11,12,13,15,19,20t,22,24,26,27,29,30,31 / 11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,21,23,24,26,27,28,29 / 12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15,18,19,20,22 //1409.1:8, 12,14,15,16,28,30 /2:13,16,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,7,9, 16,19,29t /5:17 /6:4,12,13,17,20,26 /7:1,9,15,17,18, 23,27,30 /8:12,13,30t,31t /9:2,3t,4,6t,7t,9,10,22,24 / 12:4 //1410.1:15 /2:11,14,20,26 /3:6,18 /4:1,3,5,8, 11,15,17 /5:5,6,14,19.

Proc. Pere Barutell, donzell, nebot seu:

1406.3:23.

Assistència: 1406.3:23.

Guillem Ramon de Josa, convocat

Hereu de Gastó de Montcada, convocat

Guillem Ramon de Montcada, senyor de

Mequinensa, convocat, **U**

Proc. Berenguer de Montcorb, proc. substitut de Joan de Montcada: 1406.2.11.

Assistència: 1406.2:11 /5:22.

Ot de Montcada, convocat

Proc. Berenguer de Montcorb

Assistència: 1406.4:29.

Pere de Montcada, **U-C, U**

Assistència: 1408.7:23t /8:3,6,8 /9:26,27,28 /10:2,3, 10,11,13,15,17,20,22,24,26,27,30 /11:3,7t,8,12,13, 14,15,24,26,27,28t,29 /12:3,4,7,10,15,19 //1409.1:8, 9,12,15,23 /2:9,13,14,15t,16,19,29t.

Roger de Montcada, governador de Mallorca, convocat, **U-C, U**

Proc. Bernat de Montcorb, proc. presentada:

1406.1.17.

Assistència: 1406.1:26,29 /5:22.

Acard de Mur, convocat **[I]**

Assistència: 1406.4:28,29 //1408.10:30 /11:7,12,13,19.

Simó de Mur

Assistència: 1410.5:19,21.

Pere d'Orcau, convocat

Assistència: 1410.2:20.

Roger Bernat de Pallars, fill del comte de Pallars, I, A

Assistència: 1408.11:3t,6,7,8,12,13,19,21,24,26,27, 28t,29 /12:1,3,4,7,10,11,12,14,15,17,18,19,20,22 // 1409.1:18,23t,24,26,28,29,30 /2:4,7,9,11,13,16,18, 21,26 /3:1,2,4,5,6,7,8,9,11t,12t,13,14,15t,16,18,19, 21,22t,23,26,27,29t,30 /8:17,20,21,23,26,27t,29,30t, 31t /9:6t,7t,9,10t,24,26,27,28 /10:1:3,5,12,15,19,21, 22,24,25,29,31 /11:5,8,12,14,16,19,21,22,28,29 / 12:2,3,4,7,9,10,11,12,14,16,17,18 //1410.4:1,3,8,15, 17,25 /5:5,9,16,21,28.

Proc. Roger de Castellbisbal, proc. presentada

1408.10.10.

Assistència: 1408.10:10,11,12,15,19,20t,22,24, 26,29,31.

Huguet de Peguera

Assistència: 1408.10:11.

Ramon de Peguera, convocat **[I], U-C**

Assistència: 1408.7:14 /10:29t,30 (de Paria a Cortes...) /11:12,13,14,21,23,24,26,28t /12:10,14.

Francesc de Perellós

Assistència: 1409.12:10.

Lluís de Perellós

Assistència: 1408.7:4,14 /8:6,8,9t,11.

Ponç de Perellós, convocat

Ramon de Perellós

Assistència:1406.1:26.

Bernat Galceran de Pinós, convocat, **I, U**

Assistència: 1408.7:4,14,19,23t,24,28 /8:1,3,6,7t,8, 9,11,13,17,20,22,23,25,27,31 /9:1,10,12,13,17,18, 19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,3,10,11,19,22,24,25, 26,27,30t,31 /11:3,6,7,8,21,24t,23,26,27,28,29 /12:1, 3,4,5,7,10,11,12,14,15,17,18,19,20 //1409.1:8,9,12, 14,15,16,18,23,24,29,30 /2:7,9,11,13,14,16,18,21,23, 26 /3:1,2,4,5,7,8,9,11,12,13,14,15t,16,18,19,20t,21, 22t,27,29t,30t /5:15,17,21 /6:4,7,8,10,12,13,17,18, 20,21,22,26,28 /7:1,3,5,6,9,11,16,17,18,23,24,27,29, 30 /8:3,7,12,13,14,17,20,21,22,23,26,28t,29,30,31t /

9:2,3t,4,6t,7t,9,10,24,26,27,28 /10:1,3,5,7,12,15,17,19,21,22,25,29,31 /11:5,8,12,14,16,19,21,22,23,26,27,28,29 /12:2,3,4,7,9,10,12,14,17,18.

Proc. Berenguer d'Oms, proc. presentada:
1406.1.25.

Proc. Joan de Llo

Assistència: 1408.11:12,13,14,15,17,19.

Bernadí Galceran de Pinós

Assistència: 1408.2:15 /3:8 /5:9 /7:4 /8:3,7t,8,9t /9:17,18,19,20,27,28 /10:10,11,19,22,26,27t,30t,31 /11:3t,8,21,23,24,26 /12:3,10,12,17,18,19,20 //1409.1:9,12,14,15,16,18,23,24 /2:7,13,16,18,21,23,26 /3:4,9,11,12,14,16,18t,20,21,22t,23 /8:8,13,21,28t,30t /9:6t,24t,26,27,28 /10:12,15,17,22,31 /11:5,19,21,29 /12:2,3,4.

Pere Galceran de Pinós, donzell

Assistència: 1408.6:11,27 /9:27,28 /10:10,11,19,26,27t,31 /11:23,24 /12:3,4 //1409.1:8,12,23 /3:21,26.

Ramon Galceran de Pinós

Assistència: 1408.6:21 /9:22,26,27,28 /10:1,12,19,26,27 /11:3,21 /12:1 //1409.1:8 /5:21 /6:8 /7:23,24 /8:2,9 /9:2,3,4t.

Dalmau de Queralt

Assistència: 1406.1:26 //1408.10:20.

Guerau de Queralt, convocat

Pere de Queralt, convocat, I

Assistència: 1406.11:20.

Gispert de Ribelles

Assistència: 1406.5:22 //1407.5:18.

Ponç de Ribelles, convocat [I], U

Assistència: 1406.1:26 //1409.1:9,12 /3:23,29t /8:8t,13,16,22,28t,29 /9:2,7t,10 /10:3,17,22 //1410.2:10,11,13,20,25 /4:1 /5:7 /5:6,8,15,19.

Proc. Guillem Hug de Rocabertí (amb Bernat de Cruilles i Berenguer d'Oms), proc. presentada: 1406.1.28.
Assistència: 1408.7:14.

Guerau de Rocabertí, senyor de Cabrenys, convocat [I], tutor del vescomte Dalmau de Rocabertí

Proc. Guillem Hug de Rocabertí, germà seu, proc. personal i com a tutor (juntament amb Berenguer d'Oms i Galceran Sarroca, cavallers): 1406.1.16.

Assistència: 1406.4:26 //1408.7:14.

Dalmau de Castellbisbal, **Pere Castell**, donzells, procuradors de Guillem Hug com a tutor del vescomte: proc. presentada: 1408.10.1.

Proc. Pere Vilella

Assistència: 1409.3:20,29t /5:4 /6:13,20 /7:1,15,27 /8:13.

Guillem Hug de Rocabertí, convocat [I]

Assistència: 1406.1:26 /4:20,28,29 //1408.3:8 /6:27 /7:4,14,19,23t,28 /8:1,3,6,7t,8,9t /10:10,11,19,20t /12:18,19 //1409.1:8,9,12,14,18,23,24,26,28,29,30 /2:4,7,16,18,23,26 /3:1,4,5,6,7,11,12,13,14,15t,16,18,19,20,22,23.

Galceran de Santapau, convocat, U-C

Assistència: 1408.6:27 /7:4,14,28 /9:28 /10:2 //1409.1:16,23.

Bernat de Senesterra, convocat

Antoni de So

Assistència: 1408.8:1.

Guillem de So [I]

Assistència: 1409.1:29,30 /2:4,7 /3:1 /8:20,21,26t.

Cavallers

Joan d'Abella

Assistència: 1406.1:26.

Guerau Alemany de Toralla, convocat, U-C

Assistència: 1408.9:5,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,5,8,9,10 (la tarda del mateix dia i altres vegades diu Galceran),11,12,13,15,17,20t,22,26t,27t,29t,30t,31 //1409.1:9,12,15,16,18,23,24t,26 /8:22.

Bartomeu Aranyó, convocat [I]

Assistència: 1409.3:29t.

Ramon de Bages, cf. Ramon de Llupià

Joan de Banyuls, convocat

Berenguer Barutell, convocat

Assistència: 1409.9:3t.

Francesc Bertran, convocat, U-C

Assistència: 1408.11:24 /12:14,19 //1409.3:2,4,5,6 /9:27.

Ramon de Blanes, conseller i majordom del rei, convocat

Assistència: 1406.4:28,29 /5:22 //1408.7:4,19,23t,28 /8:3 /10:26,27 /11:7,8,12 //1409.1:30 /3:11,13,14t,16,19,23,29t,30 /5:21 /6:4,7,13,26 /7:3,29 /8:14,20,27t,28t /9:5,10,24 /10:7,12,15,17,21,22 /11:5,12,16 (inclòs aquesta vegada entre els nobles),21,23,28 /12:2,9,12,14,17 //1410.1:7,27 /2:6,11,14,20,26 /3:14,31 /4:1,15,17,25,29 /5:5,6,9,14,16,19,24,26,28,29,30.

Ramon de Blanes, algtzir del rei, convocat

Bernat de Boixadors, convocat

Ramon de Boixadors, convocat

Jofre de la Bracarola

Assistència: 1408.7:28.

Mateu de Calders, convocat

Jaume de Campllong

Assistència: 1409.3:7.

Gilabert de Canet, convocat, U-C

Assistència: 1408.7:4,14,28 /8:1,3,6,17,20 /9:3,12,17,22,24,26,27,28 /10:2,3,8,10,11,12,13,15,20t,25,27t,29,30t /11:3,12,13,14,15,17,19,21,24,26,28t /12:1,15,17,19 //1409.1:8,9 /2:7,23,26 /3:1 /6:4,17,28 /7:1,9,11,15,16,17,20,23 /8:3,7,8,27t,30t /11:12,14,16,26,27,28 /12:2,3,4,9,10,12,14,20 //1410.1:15,27 /3:6,15t /5:24.

Mateu Cardona

Assistència: 1410.5:24,26,28,29,30.

Guillem de Cartellà

Assistència: 1408.7:4,23t,24,28 /8:3,9,17 //1410:3:10.

Guillem de Castellà, convocat

Assistència: 1408.7:19 /8:6,7t //1409.1:9 //1410.3:5.

Dalmau de Castellbisbal

Assistència: 1408.10:24 /12:5.

Pere Coch, vegeu Guillem Pere d'Olorda

Ramon de Conesa

Assistència: 1408.8:1,3,8,23/ 9:15,24,27,28 /10:8,10,11,20,24,26,27t,29t /11:8,12,13,14,28t /12:3,23,28 //1409.2:13 /3:4,8,11,12,13,14,16,19,29t /8:7 /12:18,23,24 //1410.1:13,15 /2:1,11,13,14,20,25 /3:6,10.

Riambau de Corbera, convocat [I]

Joan Cortit

Assistència: 1409.3:29t,30 /8:13.

Pere Cortit, convocat [I]

Assistència: 1408.7:19 /9:22 //1409.2:7,9 /3:4,5,6,7,8,9,11,12t,13,14,16,29t.

Dalmau Darnius, convocat

Assistència: 1408.6:27 /7:4,7,14 //1409.8:12,13,17.

Bernat Desbrull, convocat

Ramon Desbrull [I]

Assistència: 1409.2:21 /3:4,8,9,11,13,14.

Bernat Despuig

Assistència: 1406.1:26.

Mateu Despuig [I]

Assistència: 1406.1:26 //1408.5:9.

Guillem Ermengol

Assistència: 1408.6:27 /7:4,23t,28 /8:1,3,6,7,9,11,17 /9:13,18,22,26,28 /10:2,3,26,27,29,30t,31

/11:7,8,21,26,28 /12:7,10,11,12,14 //1409.7:24 /8:8,14 /10:22 /12:10,18.

Pere Febrer, convocat

Joan Berenguer de Fluvià

Assistència: 1409.8:16 /9:7t /10:24.

Joan Ramon de Fluvià

Assistència: 1409.8:30t /9:2,3t,10.

Arnau de Foixà, àlies d'Orriols, o Arnau d'Orriols, àlies de Foixà, convocat [I]

Assistència: 1408.6:27 /7:4 /12:14,17,19 //1409.1:26.

Ramon de Fontcoberta, convocat

Gispert de Guimerà, convocat

Assistència: 1408.7:14,24,28 /8:1 (situat entre els nobles),3,7t,8,11,17,20,23,25,31 /9:1,3,7

//1409.1:9,14,16 /3:11,13,14,16 /5:15.

Ponç de Gualba

Assistència: 1408.10:24.

Berenguer d'Hostalric, convocat, U-C

Assistència: 1408.10:10,11,13,20t,22,24,29,30t,31 /11:3,7,8,12,13,14,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15,18,19,22 //1409.1:12,15,16,23,24,26,28,30 /2:4,7,9,13,14,16,21,26 /3:1,2,4,5,6,7,9,11,12t,13,14,16,18t,19,21t,23,27,28,29t,30t /5:15,17,21 /6:4,7,8,10,12,13,17,18,20,21,22,26,28 /7:1,3,5,6,11,15,16,17,20,23,27,29 /8:3,7,8,13,14,17,21,22,26t,28,29,30t,31t /9:2,4t,6t,7,9,10 /10:1,5,15,17,19,21,22,24,25 /11:5,8,12,14,16,19,22,23,26,27 /12:2,3,4,7,9,11,12,14,16,18,19,20,23,24 //1410.1:7,9,13,15,23,27,30 /2:6,10,11,14,17,25 /3:5,6,8,14,15,18 /4:3,8,19,25 /5:5.

Bernat d'Inya?, convocat

Antoni d'Illa / Antoni de Canet, àlies d'Illa, o d'Illa, àlies de Canet / Antoni de Fenollet, àlies de Canet, I

Assistència: 1408.7:4,23t /8:6,7t (situat entre els nobles),8,9,11,18,20,23,27 /9:11,12,13,15,19,22,24,27,28 /10:2,3,8,10,11,12,13,15,17,19,22,24,26,29,27t,29,30t,31 /11:3,6,7,8,12,17,21,23,24,27,28t /12:1,3,7,10,14,15,17,18,19,20,22 //1409.1:26.

Pere Icard

Ramon de Llupià, àlies de Bages, convocat [I], A

Assistència: 1406.1:26 //1408.6:27 /7:4,7,19,28 //1409.3:11,12,13,14,16,29t /9:3t /10:12,22 //1410.2:10,14,20 /3:8.

Jaume Marc, convocat

Assistència: 1406.4:28,29 //1408.8:1,3.

Bernat Margarit, convocat [I]

Assistència: 1408.7:23t,24,28 /8:1,3.

Pere de Merlès

Assistència: 1406.11:20 //1408.7:19 /8:6,17 /10:17,19, 20,22,24,26,27 /11:3,6,8,12,13,14,23,24 //1409.3:11, 12,13,14,16,29t,30 /10:24,29 //1410.3:6.

Joan de Montbui, convocat

Assistència: 1408.3:29 /11:17,19,24,26,29 /12:10, 11,18 //1409.1:23,30 /2:11,13,16 /3:28,29t /5:15.

Guillem de Muntanyans

Assistència: 1409.9:31.

Berenguer d'Oms, convocat, **I, A**

Assistència: 1406.1:26,28,29 /4:20,28,29 /5:22 // 1408.3:8 /6:27 /7:4,7,14,19,23t,28,31 /8:3,6,8,11,13, 17 /9:15,17,18,19,22(figura com a noble),24,25,26, 27,28 /10:1,2,3,5,8,10,11,12,13,15,17,19,20t,22,24, 25,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,19, 21,23,24,26,27,28 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15,17, 18,19,20 //1409.1:8,9,12,14,15,16,23,24,28t,29t,30 / 6:7,10,12,13,17,18,20,21,22,26,28 /7:1,3,5,11,16,17, 18,20,23,24,27,29,30 /8:3,7,8,12,13,14,21,22,23t,26, 27t,29,30,31 /9:2,3,4,5,6,7,9,10,24,26,27,28 /10:1,3, 5,7,12,15,17,19,21,22,24,25,29,31 /11:5,8,12,14,16 (esmentat com a noble),19,21,22,28,26,27,28,29 /12: 2,3,4,7,9,10,11,12,14,16,17,18,19,20,23,24 //1410.1: 23,27 /2:6,10,11,13,14,20,25,26,28 /3:3,5,6,8,10,14, 15t,18,31 /4:1,3,5,8,15,17,25,29 /5:5,6,16,24,26,28, 29,30.

Guillem Pere d'Olorda, àlies Coch, **U-C**

Assistència: 1408.11:12,13,14,24t,26,28t /12:3,10,11,14,15,17,19.

Pere de Palafolls, convocat

Jaume Pallarès, convocat

Francesc de Pau, convocat

Assistència: 1406.1:26 //1409.8:26t,28t,29,31t /9:2t, 4t,7t,9.

Pere de Pau, convocat

Andreu de Peguera, cavaller [**I**]

Proc. Joan de Peguera, proc. presentada:

1406.4.30.

Assistència: 1406.5:5 //1408.6:7 /7:4,7,14,19, 23t,24 /8:1,3.

Berenguer de Perapertusa, àlies d'Ortafà, convocat [**I**]

Guillem de Pinós [**I**], **U-C**

Assistència: 1408.11:17,19,26,27,28t,29 /12:1,10,11, 14,15,17,18,19 //1409.1:23,24 /2:11,13,16,21,23 /3:12.

Ramon de Planella, convocat

Berenguer de Pontons

Assistència: 1410.2:11.

Guillem Pujol, convocat

Guillem de Rajadell, convocat

Assistència: 1408.6:7.

Arnau de Requesens, convocat

Lluís de Requesens, convocat [**I**]

Assistència: 1410.2:20.

Ramon de Reixac, convocat

Francesc Ribera, convocat

Assistència: 1408.9:22,26,27,28 /10:2.

Arnau de Ribes, convocat

Jaume de Ribes, convocat, **I**

Assistència: 1406.3:23,28,29 /5:21,22 //1408.6:7,27 / 7:4,7,24,28 /8:1,3,7,8,9,11,13,17,20,21,22,23,25,27 / 11:26,27 //1409.8:21 /9:2,3t,7t,28.

Galceran de Rosanes, convocat

Assistència: 1406.1:26,29.

Hug de Rosanes, convocat

Dalmau Sacirera, **U**

Assistència: 1408.12:10,11,14,15,17,18,19,20 //1409. 1:23,30 /2:9,11,13,14,16,18,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,8,9, 11,12,13,14,15t,16,18,19,20t,21t,23,27,28,29t,30t / 5:17 /9:27 //1410.1:15 /2:20,25,26 /3:8.

Proc. Antoni de Torrelles, proc. presentada:

1408.10.10.

Aimó Sacirera, convocat

Francesc Sacosta

Assistència:1410.5:19,21.

Ramon Sagarriga, convocat

Francesc de Santcliment, convocat

Francesc Sarribera

Assistència: 1406.1:26.

Asbert Satria, convocat

Pere de Sentmenat, majordom de la reina Maria i proc. de la reina Violant, convocat, **I, A**

Assistència: 1406.4:20 /8:21 //1408.5:2 /6:27 /7:4,14, 19,23t,28 /8:1 //1409.10:5 /12:20 //1410.1:9 /2:14 / 3:8,10,15,18 /4:3,5,8.

Guerau de Sentmenat, convocat

Francesc Taverner, convocat, **I**

Assistència: 1408.7:4,7,14,19,23t,28 /8:3,6,7t,8,11, 13,17,18,20,22 /9:7,12,13,15,19,20,24t,26,27,28 /10: 1,2,3,5,10,11,12,13,26,27,29,30,31 /11:7,8,12,15,21, 26 /12:3,4,7,10,11,12,14,15,17,18,19,20,22 //1409.1: 9,12,14,15,16,23,24,28,29,30 /2:4,7 /3:29,30 /5:15, 17,21 /6:4,7,10,13,17,18,20,21,26 /7:3,11,15,17,18, 20,23,27,29,30 /8:3,7,12,14,21,26,28t,30t /9:2t,4,7t, 9,24t,27,28 /10:1,3,5,7,12,22,24,25,31 /11:19,21,22. Pere Torà, convocat

Antoni Torrelles, convocat, **U-C**

Assistència: 1408.7:28 /8:1,3,6,8,11,17,18,20,21,22, 23,25,30,31 /9:1,3,5,7,10,12,13,15,17,18,20,19,22, 24,25,26,27,28 /10:2,3,8,10,11,13,15,17,19,20t,22, 24,25,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,17,19, 21,24,26,27,28,29 /12:3,4,5,7,10,11,12,14,15t,17,18, 19,20,22 //1409.1:8,9,12,14,15,16,23,24,30 /2:4,7,9, 11,13,16,21,26 /3:2,4,5,6,7,9,11,12,13,14,15t,16,18t, 19,21t,27,28,29,30 /7:15,16,17,18,20,23 /8:3,8,12, 14,21,22 /11:12,14,16 /12:9,11,14, 18,19.

Ramon de Torrelles, convocat

Francesc de Vallgornera

Assistència: 1406.1:26 /5:17,22.

Bernat de Vilademany, convocat, U-C

Assistència: 1408.7:4,7,14,19,23t,28 /8:1 //1409.

1:9,12,24t,28 /2:4,23 /3:29t,30t /5:17.

Joan de Vilamarí, convocat [I]

Asbert de Vilanova, U-C

Assistència: 1408.10:20t /11:28 //1409.7:15,17,20.

Francesc de Vilanova, U-C

Assistència: 1408.7:4,23t,28 /9:26,27,28 /10:2,3,10,

11,20t,24,26,27,29,30,31t /11:7,8,12,13,14 //1409.

1:24,30 /2:7,9 /3:11,12,13,14t,16,19 //1410.2:11,

25,26.

Ramon de Vilanova, convocat [I]

Assistència: 1406.4:20.

Bernat de Vilarig, convocat [I]

Assistència: 1406.1:26 /11:20.

Jofre de Vilarig

Assistència: 1406.4:28,29.

Francesc Joan Vives, U-C

Assistència: 1408.8:1 /9:28.

Ramon Xatmar, convocat, I

Assistència: 1408.7:4,14,28,31 /8:6,8,9t,11t,13,18,20,

21,22,23,25,27 /9:3,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,

24,25,27,28 /10:1,2,3,5,8,10,11,12,15,20t,22,24,25,

26,27,29 /11:3 //1409.5:15 /9:6t,7,9t,10t,24,25 //

1410.2:6 /3:6.

Donzells

Joan Aimeric

Assistència: 1410.2:26.

Antoni Aixelada

Assistència: 1408.7:7,14,19,23t,28 //1409.1:15,28,30.

Pere Aladrer

Assistència: 1408.6:21.

Arnau Alemany de Toralla, U-C

Assistència: 1408.11:3t,8,12,13 //1409.8:13,16.

Francesquí Alanyà, U-C

Assistència: 1406.4:29 //1408.9:28 /10:26,27

/11:6,7,12,13,23,28t /12:1,7,10,12 //1409.2:13.

Guerau d'Alòs

Assistència: 1406.11:20.

Arnau d'Altarriba

Assistència: 1408.9:27.

Felip d'Areny, I

Assistència: 1408.6:21 /8:7,11,15,18,19,20,22,26,27,

28 /9:20 /10:1,10,11,12,26,27,30t,31 /11:6,7,8,23,27,

28t,29 /12:4,7,11,18,19 //1409.1:12,14 /3:16,18,19,

20,27,29t,30t /5:15 /9:27,28 /10:17,21 /12:9.

Bernat d'Argençola (convocat un Berenguer

d'Argençola, error en l'abreviatura?), I

Assistència: 1408.8:1,7,9,20,22,23 /9:3,10,11,15,18,

19,24,27,28 /10:1,2,11,12,13,17,19,20t,22,24,25,26,

27,29t,30t,31 /11:3t,6,7,8,10t //1409.2:7,9,11 /3:16,

18,19,20,29t,30 /6:8,22,26 /7:23,27 /8:3,7,13 /9:2,3,

10,24,28 /10:5,17,22,24 /11:16,19,21 /12:7,9 //

1410.1:30 /2:5 /4:3.

Pere d'Argençola [I]

Assistència: 1408.8:7,23 /10:8 /11:6.

Jaume d'Avinyó

Assistència: 1408.9:24 /10:11 /11:21 //1409.1:15 /2:4 /

12:24.

Joan d'Avinyó

Assistència: 1408.10:11,27t.

Marc d'Avinyó [I]

Assistència: 1408.9:15,19,27,28 /10:1,11,19,22,27,

29 /11:21,29 /12:3 //1409.2:4,16,21,23,26 /3:1,2.

Bernat de Balbs

Assistència: 1410.2:13.

Joan de Barberà, convocat

Joan Barutell

Assistència: 1408.7:19.

Pere Barutell

Assistència: 1408.7:23t,28 /8:1,3,8t,9 /9:27 //1409.

8:31t /9:24 /12:4 //1410.2:26.

Francesc de Bellcastell, convocat [I]

Assistència: 1406.1:26.

Arnau Guillem de Bellera

Assistència: 1408.8:17 /9:3,11,15.

Bernat de Bell-lloc, U-C

Assistència: 1408.11:17 /12:10,14,15,17 //1409.2:9,

26 /3:2,4,5,6,7 /5:21.

Joan de Bell-lloc

Assistència: 1408.11:24.

Pere de Bell-lloc

Assistència: 1408.12:17 //1409.5:21.

Tristany de Bell-lloc

Assistència: 1408.6:27 //7:4.

Eimeric de Bellveí, convocat

Antoni Bertran, U-C

Assistència: 1408.11:24 //12:10 //1409.3:4.

Guillem de Beseia

Assistència: 1408.12:20.

Berenguer de Boixadors, I

Assistència: 1408.6:11 //7:28 //8:6,9,20,21,23 //12:14,19.

Ramon de Boixadors [I]

Assistència: 1408.7:24.

Bernat de Bordils

Assistència: 1408.9:25.

Guillem Bernat de Bordils (o Bernat Guillem de Bordils)

Assistència: 1408.9:22,27,28 //10:1,10,11,12,15,22,24,25,27,29.

Gilabert de Boscarons [I]

Assistència: 1408.8:1 //9:7,10,15,17,18,19,20,22,25,27,28 //10:1,2,10,11,12,13,27t,29t,30t,31 //11:3,6,7t,8,24 //12:20 //1409.3:16,19,23.

Berenguer de Caixes, menor [I]

Assistència: 1409.7:18,24,27 //8:8t,12,27 //1410.3:3,5,6,10,14,15,18 //4:5,8,11,15,25 //5:5,6,7,9,14,16,19,21,24,26,28,30.

Berenguer de Caixes, senyor

Assistència: 1410.5:26,29,30.

Ramon de Calders, I

Assistència: 1408.7:19,28 //8:1,6,8,17,20,21,22,23,25,27,31 //9:10,11,12,17,19,20,27,28 //10:1,2,3,10,11,12,19.

Dalmau de Canet [I], U-C

Assistència: 1408.8:20 //9:15,17,18,19,20,22 //1409.2:13 //3:4,5,6,7,9,11,13,14,15,16,18,19,22t //12:7,9,11,14,16,17,18,19,24 //1410.1:27 //2:11,13,14,20,25 //3:6,15t //5:6,9,29.

Pere de Canet

Assistència: 1409.11:21,22.

Ramon de Canet

Assistència: 1409.11:19.

Galceran de Canyelles

Assistència: 1409.1:14 //12:14,20.

Huguet de Cassà [I]

Assistència: 1408.12:14,17.

Pere Castell

Assistència: 1406.5:17 //1408.3:8,29 //8:1,8,9,18,20,21,22,23,27,31 //9:10,11,20,22.

Joan Berenguer de Castellà

Assistència: 1409.3:11,13,14t,15t //7:15.

Pere Galceran de Castellà (és el Pere de Castellà, convocat?)

Assistència: 1406.4:28,29 //1409.8:12.

Roger de Castellà

Assistència: 1408.10:11,12,19 //1409.7:15.

Ramon de Castellaulí, convocat [I]

Ferrer de Castellet, I

Assistència: 1408.6:7 //7:23t,24,28 //8:6(situat entre els nobles),7t,8,9,11,17,20,22,23,27,31 //9:11,12,13,15 //12:3 //1409.6:8,10,12.

Francesc de Castellet

Assistència: 1409.6:7.

Berenguer de Castellbisbal

Assistència: 1408.11:6.

Dalmau de Castellbisbal, menor, convocat, I

Assistència: 1408.6:7,27 //7:4,7,14,19,23t,24,28 //8:3,6t,7t,8,13,17,18 //9:3,10,11,12,13,15,18,19,22,24,25,26,27,28 //10:1,2,3,5,8,9,10,12,15,19,20t,22,26,27,29,30,31 //11:3t,6,7,8,10,12,13,14,17,23,24,26,27,28t //12:1,3,10,11,12,14,15,17,18,22t //1409.1:9 //8:16 //9:7t //12:2,3,4,7,9,10,11,12,14,16,17,19,20,24 //1410.1:7,9 //3:6,10,14,15,18 //4:1,8,15,17,25.

Joan de Castellbisbal

Assistència: 1408.7:7 //8:23 //9:18,26,27,28 //10:2,3,8,27 //11:10,23,24,26,27,28 //12:1,10,15 //1409.6:8,17 //7:16,17 //8:30 //12:2,14 //1410.1:27,30 //2:26 //3:10 //4:3,8.

Roger de Castellbisbal, I

Assistència: 1408.7:19,28 //8:1,9t,17,25,27,31 //9:1 //10:1,3,8,9 //11:3,6,7,8,10t,12,27,28 //12:1,10,11,12,14,18,19,22t //1409.1:12,14,15,16,23,24,28,29,30 //2:4,7,9,11 //3:1,2,4,5,6,7,9,20,29t,30t //5:17,21 //6:4,7,18,20,21,22,26,28 //7:1,5,6,9,11,15,16,27,30 //8:7,8,12,13,14,17,19,22t,23,27t,28,29t,30t //9:2,3,4,7,9,10,24,26,27 //10:5,12,17,19,21,22,24,25,29,31 //11:8,14,16,19,26,27,28 //12:7,9,14,17,19,20,24 //1410.1:7,11,13,15,30 //2:5,6,13,17,20,25,26,28 //3:3,15t //4:19,29.

Asbert de Castellví, convocat

Berenguer de Castellví, convocat

Assistència: 1408.8:1.

Arnau de Castre

Assistència: 1409.8:30t //9:2.

Pere Galceran de Castre

Assistència: 1408.8:17 //9:11.

Guillem Cebrià (o Sabrià) de Vilalba, U-C

Assistència: 1406.4:20 /1409.1:12 /7:18,23,27 / 8:8,12,13 /11:19.

Joan Celada o Salada, U-C Assistència:

1408.8:6,8,11,21 /9:28 /10:11,24 /11:10,24 // 1409.1:12 /3:27t.

Ramon Cirera

Assistència: 1408.12:3.

Dalmau de Clariana

Assistència: 1408.12:3.

Galceran de Clariana

Assistència: 1408.9:26.

Guillem de Clariana, I

Assistència: 1408.8:11t,20,22,25,27 /9:3 / 10:10,11,26,27,28t,29 //1409.9:5.

Pere de Clariana, U-C

Assistència: 1408.9:7,10,11,12,13.

Ramon de Coma, I

Assistència: 1408.8:25.

Pere de Comes

Assistència: 1408.11:17,24 /12:1,7,10,14,15,17,18, 19 //1409.1:15,24t /11:19.

Berenguer de Copons [I]

Assistència: 1409.7:29,30 /8:8t,27 /11:28,29 /12:2,3, 7,9,11,14 //1410.1:13,15,23 /2:6,11,13,14.

Guillem de Copons

Assistència: 1408.11:12 //1409.10:22.

Huguet de Copons, convocat [I]

Assistència: 1408.11:17,19,24,26 //1409.1:28,29,30 / 2:23 /3:1,2,4,5,6,16,18,19,21,23,28,29t,30 /7:15,17, 27(aquesta vegada és situat entre els cavallers),29, 30 /8:3,7,8,12,13,17,20,21t /11:8,14,27,28 /12:7,9, 11,13,14.

Huguet de Corbera, U-C

Assistència: 1409.7:17,23.

Joan de Corbera, U-C

Assistència: 1408.11:24.

Bernat de Cruïlles

Assistència: 1408.9:3,11,15.

Jaume Descastillar

Assistència: 1408.12:3.

Ponç Descastillar [I]

Assistència: 1406.1:26 //1408.3:8 /9:18,22,24,27,28 / 10:1,3 //1409.1:8,12,14,15,18,23,24t,28 /2:7,9,11,13, 16,23 /3:1,4,5,6,7,8,9,11,12,13,14,15,16,18,19,20, 21t,22t,23,27,29t,30t.

Berenguer Descastillar

Assistència: 1406.1:26 //1409.8:12,13,20,21,28t,29,

30,31t /9:10t,24.

Ramon Descatllar [I]

Assistència: 1408.7:4 //1409.6:4,7,12.

Joan Desfar

Assistència: 1408.10:3,5,10,11,12,13,15,22,27 /11:3, 24,26 /12:3,4 //1409.2:4,7,9 /3:4,8,9,11,12t,13,14.

Guillem Despuig

Assistència: 1406.1:26.

Marià Despuig

Assistència: 1408.3:8.

Ponç Despujol

Assistència: 1409.7:30.

Dalmau Des-Soler

Assistència: 1409.1:26 /2:4,7,11 /8:14,21.

Francesc Des-Soler, U

Assistència: 1409.3:11,12,13.

Antoni d'Enveig [I]

Assistència: 1408.10:27t /11:3(diu Denoig o Demeig),8 //1409.2:4,7 /8:20,21.

Guillem d'Espasén [I]

Assistència: 1498.8:1.

Lluís d'Espasén

Assistència: 1408.8:1 /10:10,11,12,19 /12:4,7,10,11, 12,14,18,19,20 //1409.1:15,24t /3:21t.

Pere d'Esplugues

Assistència: 1409.9:7t,10,24,26,27 //1410.2:26.

Ramon d'Estranybós

Assistència: 1406.1:26.

Joan Pere Faena

Assistència: 1406.1:20.

Berenguer de Gàver

Assistència: 1408.8:1,23,25,31 /9:10,15,19,20,22t, 24t,27,28 /10:1,2 /11:8,21 /12:7 //1409.1:9,24 /3:4,6, 11,13,14.

Joan de Gàver

Assistència: 1408.12:1.

Guillem Ramon de Gòsou

Assistència: 1408.10:2.

Ramon de Gravalosa, U

Assistència: 1408.8:20,21.

Ponç de Gualba, I

Assistència: 1408.7:19,23t,24,28,31 /8:1,6,7t,8,13,17, 20,21,22,23,25,27,28 /10:1,2,5,8,10,11,22,25,26,27, 28t /12:14,15,17 //1409.1:8,9,15,16,23t,24,26,28 / 2:13,14,16,18,21,23,26 /3:2,4,6,7,8,9,11,13,14,16, 21t,23,29t,30t /5:15,21.

Bernat de Guimerà [I]

Assistència: 1408.8:8t,11,17.

Gispert de Guimerà [I]

Assistència: 1409.5:15.

Lluís de Guimerà

Assistència: 1408.8:23 /9:1,3.

Pere Guiter

Assistència: 1406.1:26.

Francesc de Gurb, U-C

Assistència: 1408.9:26,27 /10:10,11,15.

Antoni Guillem d'Horta

Assistència: 1409.3:29t.

Arnau Guillem d'Horta (Dorca a *Cortes...*)

Assistència: 1408.10:10,11,25,26 /12:14,15.

Joan Guillem d'Horta

Assistència: 1408.8:3.

Bernat d'Hostalric, procurador d'Elionor de Santapau, U-C

Assistència: 1408.11:23,24,27,28t.

Antoni d'Hostalric, U-C

Assistència: 1408.11:28t //1409.8:14,17,20,23t,26,29t.

Guillem de Jàfer [I]

Assistència: 1408.12:18

Jaume Janer

Assistència: 1409.3:19.

Marc Llança

Assistència: 1406.5:17.

Bernat Guillem de Llo o Guillem Bernat de Llo

Assistència: 1408.2:15 /5:9 /7:4 /8:1,8,9,11,20,21,22, 23,27 /9:11,12,15,18,19,20,22,24,26,27,28 /10:1,8, 11,31 //1409.1:8,9,12 /2:18,21 /3:2,11,13,14,15t,16, 18,20t,29t,30 /5:17 /6:4,7,8,10,12,17,18,20,21,26, 28 /7:1,3,5,6,9,11,16,18,23,24,27,29,30 /8:8t,13, 20,21t,22 /10:17,22,29 /11:5,29 /12:2,3,4,7,9,10, 14,18.

Joan de Llo

Assistència: 1408.8:7 /9:27,28 /10:1 /11:3,7t,8,25 / 12:17.

Berenguer de Llorac

Assistència: 1408.11:28t //1409.1:12.

Joan Berenguer de Llorac

Assistència: 1409.5:21.

Bernat Guillem de Lloret

Assistència: 1407.8:8.

Berenguer de Malla

Assistència: 1409.2:21.

Ponç de Malla [I]

Assistència: 1409.3:4,5,6,7,8,11,13,14.

Ramon de Mallorca

Assistència: 1408.12:20(Ramon de Menorques),22.

Lluís Marc, U

Assistència: 1408.11:12,13,14 /12:7,10 //1409.2:13, 14,21,26 /3:2.

Joan de Marçà

Assistència: 1408.7:28 //1409.7:5,9.

Pere de Marçà, convocat, I

Assistència: 1408.8:9,11 //1409.9:2t,3.

Ramon Marquet de Canyelles

Assistència: 1408.8:7 /10:2,5.

Joan Martell

Assistència: 1406.1:26.

Guillem de Masdovelles, proc. noble Guerau de Cervelló, U-C

Assistència: 1408.11:24,26,27,28t /12:3,7,11 //1409.1:15 /2:7,9,11,21.

Joan Mercer

Assistència: 1406.3:23.

Asbert de Merlès, U-C

Assistència: 1408.9:11,15.

Joan Miralles [I]

Assistència: 1406.4:20.

Jaume de Miralpeix, convocat

Francesc de Montagut

Assistència: 1408.3:8 //1410.4:3.

Ramon de Montagut

Assistència: 1408.8:5 /10:22,24,26 /11:12,13.

Arnau de Montanyans

Assistència: 1408.8:8,9t,23,25 /9:3,15,19,24,27,28 / 10:8,10,12 /11:21 /12:3,10,18,19 //1409.1:23,28 / 2:18 /3:29t /10:12 /11:19 /12:18,20 //1410.2:11,13,14, 15 /5:19.

Francesc de Montanyans, convocat

Assistència: 1408.8:1 //1409.3:8.

Guillem de Montanyans, U-C

Assistència: 1408.11:24.

Francesc de Montbui

Assistència: 1409.6:7.

Joan de Montbui

Assistència: 1409.5:15 /6:4.

Pere de Montclar

Assistència: 1408.8:7t /9:17,22,24,26,27,28 /10:11, 17,19,20t,24,31 /11:3t,8,10,12,24 /12:3,11,15,17, 19 //1409.1:15,24 /3:4,7,8,9,21t /8:3,13,21 /9:2,4,6t, 7,9,10 /10:22,24 //1410:1:30.

Berenguer de Montcorb

Assistència: 1406.1:26 //1408.11:28t.

Berenguer de Montfalcó

Assistència: 1408.6:7 //1409.3:22,29t.

Berenguer de Montoliu

Assistència: 1408.10:22.

Bernat de Montoliu [I], antiurgellista

Assistència: 1408.8:22,23,25 /10:10,11,12,24,26,30,31 /11:3,7,26.

Roger de Montoliu

Assistència: 1408.11:12,13,24.

Ramon de Montornès, convocat

Bernat de Montpalau, I

Assistència: 1406.4:20 //1408.7:23t,28 /8:6,7,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27/ 9:1,3,10,12,13,15,17,18,22,24t,27,28 /10:3,5,8,9,10,11,12,13 /11:7t,10t,12,13,21,24,26,27 /12:1,7,10,11,12,15,17,22 //1409.1:8,12 /2:4,7,16 /3:27,29,30 /5:15,17,21 /6:4,8,10,13,17,26 /7:3,5,11,16,23,24,29 /8:7,8t,12,23 /9:31(situat aquesta vegada entre els cavallers).

Ramon de Montsonís

Assistència: 1408.7:4,14.

Ramon de Montsoriu

Assistència:1409.8:19.

Lluís de Morera

Assistència: 1408.8:6.

Berenguer d'Oluja (d'Ulvia a Cortes...) [I]

Assistència: 1408.7:14 /8:1 //1409.3:4.

Galceran d'Oluja, convocat [I]

Assistència: 1408.9:3,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24,27,28 /10:1,2,3,5,8,10,11,12,13,15,17,19,20t,22,24,25,26, 27,29,30,31.

Jaume d'Oluja, senyor de Tudela [I]

Assistència: 1409.3:4,6,8,11,12,13,14,26t,29t,30.

Ponç d'Oluja [I]

Assistència: 1409.1:26 /2:4,7,23 /3:4,5,6,12t.

Joan d'Olzinelles, U-C

Assistència: 1409.2:11 /3:4,5,7,9.

Arnau d'Oms [I]

Assistència: 1406.1:26 /4:20,29 //1408.5:9,23,30 /7:7,14,16.

Ot d'Oms, àlies Pastoret [I]

Assistència: 1410.2:20,25,26,28 /3:3,5,6,10,14.

Pere Arnau d'Oms [I]

Assistència: 1406.1:26.

Urbà d'Oms

Assistència: 1408.9:27 /11:3,17,23 //1410.3:3 /4:25.

Joan d'Orís [I], U-C

Assistència: 1408.9:28 /10:10,11,24,26,27 /11:8,10t,12,13,14,24,28t //1409.2:21.

Arnau d'Òrrius, convocat

Ramon de Palau

Assistència: 1408.7:19

Berenguer de Palol o Palau [I]

Assistència: 1408.7:23t,24,28 /8:1 //1409,1:8,12 /9:5.

Jaume Pallasés, júnior

Assistència:1409.8:30.

Bernat Patau

Assistència: 1410.5:29.

Joan de Pau

Assistència: 1410.2:10,11,13,14.

Joan de Peguera [I]

Assistència: 1406.5:5 //1408.11:17,27,29 /12:1,3 //1409.3:4,5,8,9,11,12t,13t,14,15t,16,19,26t,29t.

Antoni de Perves, U-C

Assistència: 1408.9:28 /10:11,12,13,20t

/11:12,13,14,24,27 /12:1 //1409.7:16,17.

Guillem de Perves, convocat, U-C

Assistència: 1408.7:23t,24,28 /8:8,9,11,13,17,20 //1410.4:3,8 /5:9,16,24.

Gabriel Pineda

Assistència: 1408.9:27.

Joan de Pinell, U-C

Assistència: 1408.8:6,7t,8,9t,11t,17.

Bernat Galceran de Pinós, àlies Bastard de Pinós

Assistència. 1408.9:11,15,27,28 /10:1,26,30t,31 /12:7,10,12,15,22 //1409.1:12,14 /7:23 /8:26t.

Roger de Pinós

Assistència: 1408.7:28 /8:1,9 /9:28 /10:3,10,11,29 /12:18,19.

Joan de Planella, U-C

Assistència: 1408.8:6 /10:20t /11:23,24,28t.

Gispert de Ponts

Assistència: 1410.2:5.

Bernat Prous

Assistència: 1408.8:1.

Francesc Reig

Assistència: 1406.1:26.

Galceran de Reixac. Galceran Coloma, àlies Reixac, U-C

Assistència: 1408.9:27,28 /10:2,8,11,20t,24,26t /11:3,24,26,28t.

Gilabert de Reixac

Assistència: 1408.11:8.

Jaume de Ribelles

Assistència: 1407.5:18 //1409.8:8t,16,28t,29 /10:17.

Francesc de Ribes

Assistència: 1406.1:26,29 //1409.11:14,16.

Guillem de Riembau

Assistència: 1408.11:3 //1409,1:8,9,14,29,30

/2:4,7,11,13,14,18,26 /3:2.

Bernat de Rosanes, U-C

Assistència: 1408.10:10 //11:24.

Galceran de Rosanes, U-C, U

Assistència: 1408.11:8.

Bernat de Roset

Assistència: 1408.10:20t,22.

Pere Rosseta, U

Assistència: 1408.10:10,11 //1409.1:30.

Ramon Dalmau Sacella [I]

Assistència: 1408.8:7t,27.

Guillem Sacirera, convocat, U-C

Assistència: 1408.12:14,17,18,19 //1409.1:30 /2:9,
11,13,14,16,18,21,26 /3:1,2,4,5,6,7,8,9,11,12t,13,14,
16 /5:15,21.

Guillem Sacirera, júnior [I]

Assistència: 1409.4:4,5,6,7,9 /9:10t.

Francesc Sacosta [I]

Assistència: 1408.11:8.

Guerau de Sanauja, U-C, U

Assistència: 1408.7:28 /9:15 /10:2,11,26 /11:7t,12,14,
19 //1409.6:4,7,8,10,13,17,20,21,22 /7:1,9,11,15 /8:7,
13,14,23t,26(anomenat ara Galceran),31t /10:26 //
1410.3:15,18 /4:3.

Ramon Berenguer de Sanauja, bastard

Assistència: 1408.10:20t,25,26,27 /11:7,8,12,13,14.

Francesc Sanoguera

Assistència: 1408.10:20t,22,26 /11:12,13 //1409.5:21.

Pere Joan Sanoguera

Assistència: 1408.10:11.

Arnau de Santa Coloma, I

Assistència: 1408.12:3,7,10,15,18,19,20,22.

Alfons de Santa Maria

Assistència: 1408,11:8.

Artal de Sant Cerní o Serní

Assistència: 1408.11:3,12,13,26,27,29 /12:4,7,10 //
1409.1:18,23t,24 /2:9,16 /3:4,8,9.

Bernat de Sant Dionís

Assistència: 1408.10:11.

Dalmau de Santjust

Assistència: 1406.8:21 //1408.9:27,28 /11:28 /12:3,19.

Dalmau de Sant Martí [I]

Assistència: 1408.10:10.

Ferrer de Sant Martí, convocat

Ramon Saportella

Assistència: 1406.1:26.

Galceran Sarroca

Assistència: 1408.10:11,24,26,30t /11:6,8,10,12 /

12:14,15 //1409.3:28.

Arnau Sarrovira

Assistència: 1408.8:1.

Asbert Satrilla

Assistència: 1409.6:17 //1410.2:13.

Arnau Savarrés, I

Assistència: 1408.8:20,21.

Guillem Savila

Assistència: 1408.10:26t.

Galceran de Sentmenat

Assistència: 1408.10:27.

Pere de Sentmenat

Assistència: 1409.7:15 /8:3.

Gilabert Sesfont, convocat

Assistència: 1406.1:26.

Guillem de Sexa

Assistència: 1408.12:20.

Alemany de Siscar

Assistència: 1409.3:15t.

Guillem Ramon de So (Dosou a Cortes...)

Assistència: 1408.9:26.

Pere Soler

Assistència: 1406.4:29.

Guillem de Tagamanent, convocat

Assistència: 1409.2:9.

Jaume de Tagamanent

Assistència: 1408.7:28 /8:8 /11:21

/12:1,3,4,7,10,11,12 //1409.1:15 /11:27 /12:2,3,4,7,9,

11,12,14,16,17,18,19.

Marc de Tagamanent

Assistència: 1410.5:19.

Pere de Tagamanent

Assistència: 1410.2:14.

Bernat de Talamanca

Assistència: 1408.9:1.

Ramon Terrer

Assistència: 1406.5:5.

Joan de Togores, convocat

Assistència: 1408.7:28 /8:8.

Francesc de Torà, U-C

Assistència: 1408.8:20.

Ramon Torrelles de Rubí, U-C

Assistència: 1406.4:29 //1408.10:10,11 /11:8,12 /12:3,
10.

Ramon de Tort

Assistència: 1408.12:14.

Bernat de Tous, convocat [I]

Galceran d'Urg (Urç a Cortes...)

Assistència: 1406.1:26.

Simó de Vallgornera

Assistència: 1406.1:26.

Bernat de Vilacorba

Assistència: 1406.1:26.

Bernat de Vilademany

Assistència: 1408.9:28 /10:10,11 /11:7t,8,24 //1409.2:7.

Galceran de Vilademany

Assistència: 1408.9:28.

Bartomeu de Vilafranca, convocat [I]

Assistència: 1406.1.26 /4:20,29 /5:5,17,21,22 //1407.11:3 //1408.1:30 /2:15 /3:8 /4:24 /5:2 /6:27 /7:7,16,17,20,31 /8:3.

Huguet de Vilafranca

Assistència: 1408.8:1,22,25 /10:10.

Lluís de Vilafranca

Assistència: 1408.12:4.

Pere de Vilafranca, U-C

Assistència: 1408.8:20,21.

Guillem de Vilagut, convocat

Hereus de Ramon de Vilalba, convocats

Joan de Vilalba

Assistència: 1408.11:3t.

Guillem de Vilaragut

Assistència: 1406.5:22.

Pere Vilella

Assistència: 1408.8:20 /10:1,2,31 /11:3,6,7,8,10,21,23,24,26,28t /12:3 //1409.2:13 //1410.3:18 /4:1,5,8,11,25 /5:5,6,9,14.

Arnau de Vira

Assistència: 1406.1:26.

Braç de les ciutats i viles reials

Síndics de Barcelona, convocats:

Guillem Andreu, notari, proc. presentada: 1406.1.14 i 20.

Assistència: 1406.1:26,28,29 /3:15 //1407.2:19 /5:18 /8:8 /11:3 //1408.1:30 /2:15 /3:8 /4:24 /5:2,9,23,30 /6:7,11,19,21.

Francesc Burguès

Assistència: 1406.3:23 /4:20,28,29 /5:5,10,17,21,22 /11:20 //1408.6:27 /7:4,7.

Bernat Despont, doctor en lleis

Assistència: 1406.4:29 /5:10,22 /8:21 //1408.3:29 /6:27 /7:4,14,17,19,20t,21,23,28 /8:1,3,6t,7,8,9,18,20,

21,22 /9:15,17,18,19,20,22,24t,25,26,27,28 /10:1,2,3,5,8,9,10,11,15,17,20,22,24,26,27t,29,31 /11:3,8,10,13,14,15,17,19,21,23,24,26,28t,29 /12:1,3,4,7,10,12,14,15,17,18,19,20,22t //1409.1:8,9,12,14,16 /2:11,13,21,26 /3:1,2,4,5,6,8,9,11,12,13,14,16,19,21,23,26t,29,30 /5:15,17,21 /6:4,7,8,10,12,13,21,26 /7:1,3,5,6,11,16,17,18,20,23,24,30 /8:7,8,12,13,14,17,19,21,22,23,26,27t,28t,29,31 /9:2t,3t,4,5,6,7t,9,10,24,26 /10:1,3,7,12,17,19,21,22,25,31 /11:12,16,28 /12:2,3,9,10,17,18,19,20,3,24 //1410.1:7,9,13,15,23,27,30 /2:1,6,10,11,13,14,17,25,28 /3:3,5,6,8,14,15t,18 /4:1,3,5,8,11,15,17,25,29 /5:5,6,7,14,16,19,21,24,26,29,30.

Joan Desvall

Assistència: 1408.7:14,16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,11,13,18,20,22,23,25,27,31 /9:3,5,7,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24t,25,26,27,28 /10:2,3,8,10,11,12,20,24,26,27t,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,21,23,24,26,28,29 /12:3,4,5,7,10,11,12,14,15,17,20,22 //1409.1:8,9,12,14,15,16,23,24,28,30 /2:7,9,11,13,16,18,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,7,8,9,11,12,13,14,15,16,18,19,20,21,22,23,27,28,19t,30 /5:15,21 //1410.5:5,6,9,16,26,29,30.

Joan Fiveller

Assistència: 1408.7:14,16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,6,7,8,9,11,13,17,18,29,21,22,23,25,30,31 /9:3,5,10,11,12,18,20,22t,24,28 /10:1,2,5,8,9,11,12,13,17,19,20t,22,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,10t,12,13,19,23,24,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,14,15,17,18,19,22 //1409.1:8,9,12,15,16,23,24,26,30 /2:4,7,9,11,13,14,16,18,21,23,26 /3:1,4,5,6,7,9,11,12,13,14,16,19,20t,21,22,23,26,27,28t,29t,30 /5:15,21 /6:4,7,8,10,12,13,17,18,20,21,22,26,28 /7:1,5,6,11,16,17,18,20,23,27 /8:3,8,12,13,14,17,21,22t,23,26,27,28,29,31 /9:3t,9,24 /10:5,12,21,24,25,29 /11:28,29 /12:11,16,17,23,24 //1410.1:7,13,15,23,27,30 /2:6,10,14,20,25,26,28 /3:3,5,6,14,15 /4:1,3,5,8,11,15,19,25,29.

Ferrer de Gualbes

Assistència: 1406.3:23 /4:28,29 /5:5,10,21,22 /11:20 //1408.3:29 /6:27 /7:4,14,16,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27,30,31 /9:1,3,5,7,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:2,3,8,9,10,11,12,13,15,17,19,20,22,24,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,19,23,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,15,17,18,19,20,22 //1409.1:8,9,12,15,16,18,23,26,28,30 /2:4,7,9,11,13,16,21,26 /3:4,5,6,7,9,11t,12,13,14,15t,16,18,19,20,21,23,26,27,28,29,30 /5:15,17,21 /6:4,7,8,10,13,20,21,26,28 /7:1,5,11,16,20,23,24,29,30 /8:3,7,8,12,13,

20,21,22,23,26,27,28,29,30,31 /9:2,3,4t,5,6t,7,9,10t, 24,27,28 /10:3,15,17,19,22,25,29 /11:5,12,14,16,19, 21,22 /12:3,4,7,9,18,20 //1410.1:7 /2:10,11,14,20,25 / 3:5,6,8,14,18 /4:3,8,17,25 /5:5,6,7,9,16,19,21,28,29.

Francesc Marquet

Assistència: 1408.7:14,16,17,19,20,23,28,31 /8:1,3,6, 7,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27,30 /9:1,10,11, 12,13,15,17,18,19,20,22,24t,25,26,27,28 /10:1,2,3,8, 9,10,11,12,27t,29,30t,31 /11:3,6,7t,8,10t,12,14,15, 17,23,24,26,28t,29 /12:1,3,7,10,11,14,15,17,18,19, 20,22 //1409.1:8,9,14,15,16,18,23,24,26,30 /2:7,9,11, 13,16,21,26 /3:1,4,5,6,9,11,12,13,14,16,18t,19,20,21, 22,27,28,29t,30 /5:15,17,21 /8:3,7,8t,12,13,14,17,20, 21,22,23,26,27,28,29,30,31t /9:2,3,4,6,7t,9,10t,24, 26,27,28 /11:12,16,19,21,22,23,26,27,28,29 /12:2,3, 4,7,9,10,11,14,16,17,18 //1410.1:23,27,30 /2:17,20, 25,26,28 /3:3,5,6,8,14,15,18 /4:1,3,5,8,11,15,17,19, 25 /5:6,9,14,16,19,29,30.

Joan Ros

Assistència: 1408.7:14,16,17,19,20t,21,23,24,28,31 / 8:1,3,6,7,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23,25,27,30,31 / 9:5,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24,26,28 /10:1,2, 3,8,9,10,11,12,13,17,19,20,22,24,25,26,29,27,29,30, 31t /11:3,6,7t,8,10,12,21,23,24,28 /12:1,3,7,10,11, 17,18,22t //1409.1:8,9,12,14,15,16,18,23,24,30 /2:4, 7,9,11,13,14,16,21,26 /3:1,2,4,5,6,7,8,11t,12,13,14, 16,18,19,20t,21,22,23t,27,28t,29,30 /5:15,17,21 /6:4, 7,10,12,13,18,20,21,22,26 /7:1,3,5,11,17,18,20,23, 27,29,30 /8:3,7,8,12,13,14,17,19,20,21,22t,26,27t, 30,31t /9:27,3t,7t /10:31 /11:5,8,16,19,21,22,23,26, 27,28 /12:4,7,9,18 //1410.1:27,30 /2:10,11,13,14, 20,25,26 /3:5,6,8,15,18 /4:1,3,5,8,11,17,19 /5:5,6,9.

Bernat Safont

Assistència: 1408.7:16.

Ramon Savall

Assistència: 1406.3:23 /4:20,28,29 /5:5,17 /8:21 // 1408.6:27 /7:4,7.

Bernat Serra

Assistència: 1408.7:14,17,19,20,23,28,31 /8:1,3.

Marc Turell

Assistència: 1408.7:14,16,17,19,20,21,23,31 /8:1,3,6, 7,8,9,11,13,22,23,25,27,30,31 /9:1,5,7,10,11,12,13, 18,19,20,22,24t,25,26,27,28 /10:1,2,5,8,10,11,12,13, 17,19,24,27,31 /11:3t,6,7,8,19,21,27,28t,29 /12:1,3, 4,7,10,11,12,17,18,19,22 //1409.1:9,12,14,15,16,23, 24,26,28,30 /2:4,7,26 /3:4,5,6,9,11,12,13,14,16,18, 19,21,22t,23,27,28,29,30 /5:15,17,21 /6:7,10,12,13, 17,20,22 /7:17,18,20,23,24,27,30 /8:3,7,8t,12,13,14,

17,21,22,23,26,27,28,29,30,31t /9:2,3t,10t,24 /10:3, 12,15,17,19,21,24,25,29 /11:5,8,12,16,19,21,22,23, 26,27,28,29 /12:2,3,4,7,10,11,14,16,17,18,20,23 // 1410.1:7,11,13,15,27,30 /2:6,10,11 /3:614,15t,18 / 4:1,3,8,15,17,25 /5:6,14,16,19,24.

Síndics de Girona, convocats:

Marc Ancies

Assistència: 1408.2:15.

Pere de Bellarbre

Assistència: 1408.4:24.

Bernat Bosc, escrivà de Girona, proc. substituït de Narcís de la Via i de Francesc Seguriolles. Proc. presentada: 1406.1.14.

Assistència: 1406.1;26,29 /4:20,28,29.

Jaume Caula, 1406.5.6.

Assistència: 1406.5:8.

Berenguer Marullis o Maruny

Assistència: 1408.5:2,9,23,30.

Bernat Net

Assistència: 1407.2:19.

Francesc Puig, llicenciat en lleis de Perpinyà, proc. substituït (amb Martí Palanca, mercader de Perpinyà i Guillem Ravat, escrivà de Girona) de Narcís de la Via i de Francesc Seguriolles; proc. presentada: 1406.1.14.

Francesc de Seguriolles, proc. presentada: 1408.6.27.

Assistència: 1408.6:27 /7:4,7,14,16,17,19,20,21,23, 24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,13,17,18,20,21,22,23,25,27, 30,31 /9:1,3,5,7,10,11,12,15,17,18,19,20,22,24,25, 26,27,28 /10:1,2,3,5,8,9,10,11,12,13,15,17,19,20,22, 24,25,26,27,29,30,31t /11:3,6,7,8,10,12,13,14,17,19, 21,23,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15, 17,18,19,20,22 //1409.1:9,12,14,15,16,18,23,24t,26, 28,29,30 /2:4,7,9,11,13,14,16,18,21,23,26 /3:1,2,4,6, 7,8,9,11,12,13,14,15,16,18,19,20,21,22t,23t,27,28, 29,30 /6:4,7,8,10,12,13,17,18,22,26,28 /7:1,5,9,11, 15,16,17,18,20,23,24,27,29,30 /8:3,7,8,12,13,14,16, 17,20,21,22,23t,26,27t,28,29,30,31 /9:2,3,4,5,6,7,9, 10 //1410.2:26 /3:3,5,6,8,14,15,18.

Jaume Solzina

Assistència: 1406.5:17,21,22 //1407.5:18 /11:3 //1408. 3:8,29.

Narcís de la Via

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,9,13,17,18,20, 21,22,23,25,27,30,31 /9:1,3,5,7,10,11,12,13,15,17, 18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,3,5,8,9,10,11,12, 13,15,17,19,20,22,24,25,26,27,29,30,31t /11:3,6,7,8,

10,12,13,14,15,17,19,21,23,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15,17,18,19,20,22 //1409.1:9,12,15,16,18,23,24t,26,28,30 /2:4,7,9,11,13,14,16,18,21,26 /3:1,2,4,5,6,7,9,11,12,13,14,15,16,18,19,20,21,22t,23t,27,28,29,30 /6:4,7,8,10,12,13,17,21,22,26,28 /7:1,3,5,9,11,15,16,17,18,20,23,24,27,29,30 /8:3,7,8,12,13,14,16,17,19,20,21,22,27,28,29,30,31 /9:2,3,4,5,6,7,9,10,11,14,16,17,18 //1410.1:7 /2:26 /3:3,5,6,8,14,15,18.

Síndics de Lleida, convocats:

Francesc Basset

Assistència: 1408.8:22,23,25,30,31 /9:1,3,5,7,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24t,25,26,27,28 /10:1,2,3,8,10,11,12,13,19,20,22,24,25,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,10,12,13,15,17,19,21,23,24,26,27,28,29 /12:1,3,5,10,11,14,15,17,18,19,20,22 //1409.1:15,16,23,24t,26,28,29,30 /2:4,7,11,13,14,16,18,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,9,11,12,13,14,15t,16,18,19,20t,21,22,23t,26,27,28,29,30.

Francesc del Bosc, es presenta: 1408.6.27.

Assistència: 1406.5:17,22 //1408.6:27 /7:4,7,14,16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,13,17,18,20,21,22,23,25,27,30,31 /9:1,3,5,7,10,11,12,13,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,3,8,9,10,11,12,13,15,17,19,20,22,24,25,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,19,21,23,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,10,11,12,14,15,17,18,19,20.

Berenguer Colom, doctor en lleis, es presenta: 1408.6.27.

Assistència: 1408.6:27 /7:4,7,14,16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,13,17,18,20,21.

Guillem Colom

Assistència: 1408.7:17,19.

Pere Mallol

Assistència: 1409.11:28 /12:24,7,9,10,14,16,17,18 //1410.3:5,18,14,15 /5:5,16.

Dalmau Martí, notari, síndic substitut

Assistència: 1408.3:29.

Miquel de Navés

Assistència: 1410.5:21,26.

Samsó de Navés

Assistència: 1410.5:26,30.

Jaume Porta, doctor en decrets, proc. presentada: 1406.3.23 i 4.19.

Assistència: 1406.1:26,28,29 /3:15 /4:20,28,29 /5:5.

Simó Sunyer

Assistència: 1410.5:29.

Tarragona, convocada

Síndics de Tortosa, convocats:

Bernat Desbosc

Assistència: 1406.5:22.

Pere de Fochences, síndic substitut

Assistència:1409.1:8.

Gonçalvo Garidell, doctor en lleis de Tortosa, proc. presentada: 1406.1.14.

Assistència: 1406.1:26 //1408.3:8 /6:27 /7:4,7,14,16,17,19,20,21,23,24,28,31 /8:20,23,25,27,30,31 /9:1,3,7,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,3,29,30,31t/11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,19,21,23,24,26,27,28,29 /12:1,3,4,5,7,10,11,12,14,15,17,18,19,20,22 //1409.1:12,15,16,23,24t,26,28,29,30 /2:4,7,9,11,13,14,16,18,21,26 /3:1,4,5,6,7,9,11,12,13,14,15t,16,19,20,21,22,23,26,27,28,29,30 /6:17,18,20,21,22,26,28 /7:1,3,9,11,15,16,17,18,20,23,24,27,29,30 /8:3,7,8,12,13,14,19,20,21,22,23,26,27t,29,30t,31 /9:2,3,4,5,6,7,9,10,24,26,27,28 /10:1,3,5,7,12,15,17,19,21,22,24,25,29,31 /11:5,8,12,16,19,21,22,23,26,27,28,29 /12:2,3,4,7,9,10,11,14,16,17,19,20,23.

Joan Gonçalbo, síndic substitut

Assistència: 1408.2:15 /3:29 /4:24 /5:2,9,23.

Pere Oliver

Assistència: 1406:4:28,29.

Síndics de Perpinyà, convocats:

Ferriol Boscarós

Assistència: 1406.1:26,29.

Esteve Fabra

Assistència: 1408.1:30 /2:15 /3:8,29 /4:24 /5:2,9,23,30 /6:7,11,19.

Joan Fabre, de Berga

Assistència: 1408.7:4,7,14,19,20,21,23,24,28,31 /8:1,3,6,7,8 /9:1,3.

Pere Gencet

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,9,17,18,20,22,23,25,27,30,31 /9:10,11,12,13,15,18,19,20,22,24,26,27,28 /10:5,8,10,12,15,17,19,20t,22,24,26,27,29,30,31t /11:3,6,7,8,10,12,13,14,17,19,21,24,27,28 /12:3,4,7,10,11,12,14,15t,17,18,19,20,22 //1409.1:15,16,18,23,24,28,29,30 /2:4,7,9,13,14,16,18,21,26 /3:1,2,4,5,6,7,11t,12,13,14,15t,16,18,19,20t,21,22,27,28,29t,30 /5:15,17 /7:20,23,27,29,30 /8:3,7,8t,12,13,14,16,17,20,21,22t,26,27t,28,29,30,31 /9:2,3,4,5,6t,7,10,24 /10:5,7,12,15,17,19,22,24,25,31 /11:5,8,12,14,19,20,24 //1410.1:27,30 /2:1,5,6,10,11,13,17,20,

25,26,28 /3:3,8,14,15,18,31 /4:8,11 /5:5,21.

Francesc Grimau

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,9,17,18,20,22,23,25,27,30,31 /9:1,3,5,12,13,15,18,20,22,24,26,27,28 /10:1,2,3,8,9,10,11,12,13,15,17,19,20,22,25,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10,12,13,14,15,17,17,21,23,24,27,28,29 /12:1,3,4,5,10,14,15t,17,18,19,20,22 // 1409.1:14,15,16,18,23,24,26,28,29,30 /2:4,7,9,13,14,16,18,21,23,26 /3:1,2,4,5,6,7,9,11,12,13,14,16,18,19,20t,26t,27,28,29t,30.

Antoni Paracolls, proc. presentada: 1406.4.28.

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,9,17,18,20.

Síndics de Manresa, convocats:

Francesc d'Alçamora, ciutadà de Barcelona: 1406.5.10

Assistència: 1406.5:5,22 /8:21.

Pere Sarta (o **Sartre**)

Assistència: 1408.7:7,14,16,17,19,20t,28 /8:1,3,6t,9,11,20,22,23,30 /9:3,10,11,12,13,19,22,27,29t /11:7t,29 /12:7,11,14,15 //1409.2:7,13,16,23,26 /3:2,4,7,11t,12,13,14,16,29,30 /5:15,17 /6:4,7,10,13,18,22,28 /7:3,9,11,15,17,18,20,23,27,29,30 /8:7,26,27,29,30 /9:24,26,27 /10:3,12,17,25 /11:27,28 /12:16 //1410.1:7,9,23,27 /2:13 /3:5 /4:1,3 /5:5,7,9,14,21,28.

Joan Vilella

Assistència: 1406.1.26.

Síndics de Cervera, convocats:

Ramon Bonanat

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,17,22,23 /9:3,7,12,13,17,20,22,24,26,27,28 /10:8,10,11,25,27t,29,30t /11: 6,8,10,12,13,14,17,19,21,23,24,26,27,28,29 /12:1,7,10,11,14,15,18,20.

Pere Gilabert, doctor en lleis

Assistència: 1406.5:21,22.

Bernat Grau

Assistència: 1409.1:15,23,24,30 /2:7,9,11,13,16,21,23,26 /3:1,2,4,6,7,9,11,12,13,14,15,16,18,19,20,21,22,23t,27,28,29,30 /6:7,18 /7:1,6,11,15,18,23,27,29,30 /8:3,7,8t,12,13,14,17,20,21t,22t,23,26,27t,28t,29,30 /9:2,3,24,26,27,28 /10:3,5,12,15,17,19,21,22,24,25,29,31 /11:5,8,12,19,21,22 /12:3,7,9,10,11,14,16,17 //1410.2:10,11,14,17,20,25,26.

Arnau Mulet

Assistència: 1406.1:29.

Jaume Porta, síndic de Lleida i de Cervera

Assistència: 1406.1:26.

Lluís de Torremorell, proc. presentada: 1406.4.28.

Assistència: 1406.4:20,28,29 /5:5.

Síndics de Vic, convocats:

Bernat Claret, síndic de la part real de Vic

Assistència: 1406.5:17,21,22.

Tomàs Comelles, proc. substitut de Bernat Claret; proc. presentada: 1406.1.14.

Assistència: 1406.1:29 /3:15,23 /4:20.

Martí de Fontarnau (o **Pontarnau**)

Assistència: 1409.3:29t,30 /5:15,17,21 /6:4,22,26 /7:15,20,24,27 /8:3,7,8,17,21.

Síndics de Vilafranca de Penedès, convocats:

Mateu Ferrandell

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,9t,11,13,18,31 /9:1,3,10,11,12,15,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,3,5,8,10,11,12,13,15,19,20t,22,24,30t /11:3,7,8,10,12,13,14,21,23,24,28,29 /12:3,4,7,10,15,17,18,19,22t //1409.1:8,12,15,16,23,24,28 /2:4,11,13,16,18,21 /3:4,7,11t,12,13,14,16,9,20,21,29t,30 /6:17,20,21,22 /7:1,3,6,9,23,27,30 /8:3,7,16,17,21,22,23,27t,28t,29,30,31 /9:2,3,5,7,9t,10,24,27 /10:3,12,15,17,21,22,24 /11:12,19 /12:11,16,18 //1410.1:9,30 /2:10,11,14,17 /3:3,5,6,8,15t /4:5,8,15,25 /5:5,7,14,16,21,28,29,30.

Puigcerdà, convocada

Síndics de Berga, convocats:

Bernat de Perarnau: 1406.4.27.

Assistència: 1406.4:27,28,29 /5:5,17,21,22 //1408.7:4,7,14,16,17,19,20,21,23,28,31 /8:1,3,6,7,8,9,11,13,17,18,20,21,22,23,27,30,31 /9:1,5,10,11,12,13,15,17,18,19,20,22,24,27,28 /10:1,2,3,8,9,10,11,13,17,19,20,22,24,26,27,29,30 /11:3,6,7,12,13,14,21,23,24,26,27,28t,29 /12:1,3,4,7,10,11,12,14,15,17,18,19,20 //1409.1:9,12,14,15,16,23,24,28,29 /2:4,7,9,11,13,21,23,26 /3:1,2,4,6,7,9,16,19,21,22,27,28,29t,30 /5:15,17 /6:4,7,10,13,17,21,22,28 /7:1,3,15,16,17,18,20,23t,29 /8:3,7,8,12,14,16,17,20,22t,27,28t,30t,31 /9:2,3,6t,7,10,24,26 /10:12,15,17,19,21,22,25 /11:12,19,21,22,26,27,28 /12:3,4,7,9,11,14,16,17,18,20 //1410.1:7,13,15,27 /2:20,28 /3:3,5,6,14,15t /4:1,3,5,8,15,25 /5:5,6,9,14,16,21,24.

Síndics de Vilafranca de Conflent, convocats:

Guillem Bonet, apotecari: proc. pres.: 1406.1.17
(proc. conjunta amb Joan Viader, sènior i Joan Forn, jurisperit, Pere Lorda, mercader, Jaume Guillem, draper, Jaume Pasqual, Jaume Borrell, Jaume Quer i Bernat Morgat.

Assistència: 1406.1.29.

Bernat Morgat

Assistència: 1406.4:29 /5:5,22 //1408.3:29 /7:4,7,14, 16,17,20t,28,31 /8:1,3,6,7,8t,9t,17,18,20,23,27,30 /9:5,15,17,18,19,20,22,24,25,26,27,28 /10:1,2,3,9,10, 11,15,24,26,27,29,30,31 /11:3,6,7,8,10t,12,14,17,21, 26 /12:1,3,4,7,10,11,12,14,17,18,20,22t //1409.1:15, 16,23,24,26,28 /2:9,11,13,16,21,26 /3:1,2,4,6,11t,12, 13,14,16,19,20,21,27,28,29t,30 /5:15,17 /6:4,7,10,17, 20,21,22 /7:1,3,5,9,11,15,16,17,18,20,23,27,30 /8:3, 7,8,12,13,14,16,17,19,21,22,23,26,27t,28t,29,30, 31t /9:3t,5,6,7,9,10,24,26,27,28 /10:1,3,5,7,12,15,17, 19,21,22,25,29,31 /11:5,12,14,22,23,27,28 /12:3,4,7, 9,10,11,14,16,17,18,19,20,23,24 //1410.1:7,13,15,27, 30 /2:1,11,13 /3:5,8,15 /4:1,3,5,8,11,17,19,25 /5:5,6, 7,16,21,28,29.

Síndics de Camprodon:

Pere Morer, proc. presentada: 1406.5.17.

Assistència: 1406.1:29 /5:5,21,22 //1408.7:4,14,16,17, 19,20t,21t,23,28,31 /8:1,3,6,7,8t,9t,17,18,20,22,23, 27,30 /9:5,11,15,17,24,26,27,28 /10:13,26,29 /11:6, 21 /12:1,19 //1409.1:8,12,23,30 /2:11,13 /3:2,16,19, 27,29t /5:15 /9:24 /10:25 /12:2.

Síndics de Besalú:

Guillem Desmàs, proc. presentada: 1406.1.29.

Assistència: 1406.1.29.

Francesc Lledó

Assistència: 1408.8:22,23,27,30 /9:3,5,10,12,13 / 11:12,13,14,15,17,21,26,27,28 /12:1,3,7,10,11,12,14, 15,18.

Síndics de Cotlliure, convocats:

Berenguer Duran

Assistència: 1408.8:17,18,20,21.

Bernat Duran

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,9,11,13,23,27, 30,31 /9:1,3,5 //1410.3:14,15 /4:1,3,8,11,15,17,25.

Pere Duran

Assistència: 1408.8:22.

Pere Rabaçó

Assistència: 1409.8:7,8t,12,14,16,17,21,22t,23,27t,

28t,29,31 /9:2,3,6t,7t,9,10,24,26,28 /10:1,3,5,7,12, 15,17,21,22, 24 /11:5,12,21,22,26 /12:17.

Síndics de Figueres, convocats:

Joan Espital

Assistència: 1406.4:20.

Pere Pujada

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7,8,9,13,17,18.

Joan de Valldèmia, síndic substitut.

Assistència: 1408.8:27,30 /9:3,5,10,13,15,20,28 /10:1, 3,8,11,19,24,29,30 /11:3,6,7t,10,13,26,27,28t,29 / 12:3,7,17 //1409.1:9,12,14,15,16,18 /2:4,7,9,13,16, 21,26 /3:1,2,4,11t,12,13,14,30 /5:15,17 /6:4,7,10,17, 18,21 /7:1,9,15,18, 23t,30 /8:7,8 /10:12 //1410.2:17, 20 /3:3,15,18 /4:1,15,19 /5:5,21.

Síndics d'Olot:

Jaume Rafael

Assistència: 1406.1:29.

Síndics de l'Arboç, convocats:

Nicolau Sanou

Assistència: 1408.7:31 /8:1 /9:22t,24,25,26,27,28 / 10:5,10,26 /11:3t,6,21,24t,26,27,28 /12:3,4,5 // 1409.3:29t.

Síndics de Montblanc, convocats

Bernat Ferrer, proc. presentada: 1406.5.4.

Assistència: 1406.1:29 /4:28,29 /5:22 /6:27 /7:4,14, 19,28 /8.1,3.

Síndics de Santpedor, convocats:

Berenguer de Carboners

Assistència: 1408.7:28,31 /8:1,3,6,7.

Bernat Serra

Assistència: 1408.7:20,23.

Síndics de Torroella de Montgrí:

Joan Torró

Assistència: 1408.7:31 /8:3,8.